National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 2 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited

Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902, United States Editorial Offices: New York: Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. JAUNKALNIETIS, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca 91214.

NR. 33 SESTDIENA, 1980. GADA 23. AUGUSTS, 30. GADS

SATURDAY AUGUST 23, 1980

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 75 centu

Pāvesta kreisā roka

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Visi šāgada notikumi uzstarptautiskās skatuves nobāl tās lielās vētras priekšā, kas patlaban risinās vecās Hanzas pilsētas mūros Baltijas jūras piekrastē. Vienkāršais cilvēks te pārdrošā izaicinājumā ir jau patiesībā savā priekšā uz ceļiem nospiedis par visvareno uzskatīto komūnistu partiju. Kādreizējā Rīgas māsaspilsētā Dancigā šajās dienās risinās notikumi ar sekām, kas atbalsosies visā Austrumeiropā un bez šaubām arī Pad. savienības sarkanā imperijā.

Apbrīnojamā aukstasinībā un drosmē poļu strādnieki šī gada vasarā no kurnēšanas pārgāja uz atklātu poļu tautai uzspiestā režīma kritiku un aktīvā pretestības kustībā — streiku vilnī — nāca klajā ar savām prasībām. Gadījās, ka šī gada pirmajā jūlijā komūnistiskās saimniecības aplamību rezultātā valdība paaugstināja gaļas un citu produktu cenas. 100 procentīgais cenu pacēlums, protams, radīja sašutumu poļu strādnieku masās, un Ļodzas strādnieki bija pirmie, kas savā streikā zīmīgā kārtā pārgrieza dzelzceļa tīklu, kas šķir Poliju no Pad. savienības.

No Ļodzas protesta streiki pārsviedās uz citiem rūpniecības centriem, vienai fabrikai sekoja otra, un tagad streikojošo uzņēmumu skaits jau sniedzas simtos.

Sākumā strādnieki prasīja tikai pārtikas paaugstinājuma atcelšanu. Valdība šo prasību noraidīja un vēl tagad noraida, bet nāca klajā ar savu piedāvājumu paaugstināt strādnieku algas par 20 proc. Te jāievēro, ka pēdējos gadu desmitos poļu komūnistu valdība darījumos ar rietumiem ir iedzīvojusies pāri par 20 bilj. lielos parādos. Tajā pašā laikā Brežņevs turpinājis Polijas izlaupīšanu ar poļu rūpniecības un lauksaimniecības ražojumu uzpirkšanu ar bezvērtīgiem Pad. savienības rubļu miljoniem.

Stāvokli vēl nopietnāku dara šī gada aizlijušā vasara, kādēļ Polijai draud lielākā neraža pēckara vēsturē. Brežņevs, nojaušot briesmas savas imperijas periferijā, steigā pie sevis aicināja Polijas komūnistu partijas galvu Edvardu Gireku. Nav jāizmirst, ka vēl šodien Polijā „savstarpējās draudzības ietvaros" stacionētas vairākas sarkanarmijas divīzijas. Ir zināms, ka pagātnē Brežņevs Girekam jau vairākkārt pārmetis pārāk mīkstu un liberālu nostāju pret poļu strādniekiem.

Gireks, kā zināms, ir vairākus gadus savā laikā pavadījis Beļģijā un Francijā. Varbūt ka šajās kapitālistu ellē pavadītajās dienās Gireka galvā vēl joprojām ir palikušas dažas ķeceriīgas idejas. Lai saglābtu savu ādu un arī pašas Polijas pseudoneatkarību, Gireks pagātnē ir allaž apliecinājis Polijas pilnīgu lojālitāti pret Kremli.

Un tā, kamēr nesen Brežņevs ar Gireku Krimā meklēja atrisinājumu bezkaunīgo poļu streikotāju apklusināšanai, streiku vilnis nepārtraukti vēlās pāri visai Polijai, un savu kulminācijas punktu sasniedza Dancigā. Tur Ļeņina vārdā nosauktās milzu kuģu būvētavās 17.000 strādniekiem drīz vien pievienojās pieckārt lielāks atbalstītāju skaits citās rūpnīcās un saimnieciskos uzņēmumos.

Varbūt šī lielā atbalsta pamudināti, — kuģu būvētavas strādnieki cenu un algu problēmu drīz vien uzskatīja par otrās šķiras lietu un nāca klajā ar jaunām prasībām, kas izveidojās par pārdrošu pastāvošā režīma izaicinājumu.

Mums jāpatur prātā, ka vēl šodien 30 proc. Polijas katoļu cieši saistīti ar savu baznīcu. Tie nav tikai tādi kristieši, kādu. diemžēl, netrūkst arī mūsu vidū, kas savu piederību baznīcai apliecina ar ierašanos Lieldienu un Ziemsvētku dievkalpojumos. — Poļu tautas vienotība ar katoļu baznīcu ir tik cieša, ka ne bez pamata ir dzirdēts apgalvojums. ka kardināļa Višinska prestižs, cieņa un vara ir nesalīdzināmi lielāka par komūnistu partijas vadoņa Gireka.

Poļu nacionālais lepnums vēl jo vairāk uzplaucis pēc tam, kad pirmo reizi vēsturē Svētā Pētera krēslā Vatikānā iesēdās viņu tautas brālis — tagadējais pāvests Jānis Pauls. Pēc pēdējām ziņām streikotājus tagad atbalsta visas Ziemeļpolijas pilsētas, Štetīnu ieskaitot.

Atzīmēsim dažus zīmīgus momentus Dancigas streikā. Algu un cenu jautājumu. vispirms centās atrisināt komūnistu partijas vietējie funkcionāri. Šos kungu šķiras emisārus, kas ir tērpušies glītos uzvalkos un spodrinātās kurpēs, ņelēko darba drēbju strādnieku pūlis vienkārši izsvilpa. Sarunu norisē streikotāji prasīja, lai kompartija apsola uzcelt pieminekli tiem sešdesmit strādniekiem, kas mocekļa nāvē mira Dancigā 1970. gada nemieros. Komūnistu birokrati prasību nenoraidīja, bet aizbildinājušies, ka šāda pieminekļa celšanai viņu rīcībā neesot vajadzīgo materiālu. Uz to kāds strādnieks iebildis: „Mēs varam pārkausēt jūsu uzcelto Ļeņina piemineklī!"

Šī propozicija streikotājos radīja tādu sajūsmu, ka tie vairākkārt nodziedāja Polijas nacionālo himnu. Ļeņina pieminekļis, protams, vēl nav novākts un pārkausēts, bet nākamā dienā pie pieminekļa streikotāji piestiprināja ķēdē piekaltu plāksni ar uzrakstu: „Kurva Maskovskaja" (Maskavas ielasmeita). No komūnistu partijas neatkarīgu arodbiedrību radīšanas streikotāji pārgāja uz vēl radikālākām prasībām. Drīz vien tie prasīja politisko apcietināto atbrīvošanu, vārda brīvības restaurēšanu un, pats galvenais, iestājās par valsts televīzijas un rādio tīkla nodošanu katoļu baznīcas vajadzībām dievkalpojumu pārraidīšanai.

Starplaikā pats augstais poļu katoļu baznīcas galva kardinālis Višinskis Čestochovā 150.000 svētceļniekiem atgādināja, ka pagājuši tieši 60 gadi, kopš poļu karavīri pie Varšavas piespieda kapitulēt iebrucējus no austrumiem. Patiesi, maršals Piļsutskis 1920. gada vasarā Varšavas pievārtē sakāva Pad. savienības bruņotos spēkus. Nepieminot pašreizējo streiku vilni, kardinālis Višinskis svētceļnieku tūkstošiem norādīja: „Atcerieties, kā poļi rīkojās 1920. gadā, kad viņu brīvība bija apdraudēta."

Kad šīs ziņas sasniedza Brežņeva ausis, viņš histeriskās dusmās zvanīja Girekam: „Vai jūs, biedri Girek, nesaredzat, ka aiz visa, kas pašlaik notiek jūsu zemē, stāv pāvesta kreisā roka – spītīgais antisociālo spēku barvedis kardinālis Višinskis? Es jau jūs agrāk brīdināju, ka šis nacionālisma apsēstais fanātiķis ir spējīgs pats dzīvs kāpt sārtā." Sarunas nobeigumā Brežņevs piebildis, ka nākošā mēneša sākumā notikšot Varšavas pakta militārie manevri, kuŗu smagums atradīšoties rietumos no Brestļitovskas un Kaļiņingradas (Karalaučiem). Viņš cerot, ka Gireks būšot laikus sagatavojies arī draudzīgās Austrumvācijas divīziju izmetināšanai un paēdināšanai.

Pagājušā nedēļā pats Gireks 20 minūšu runā aicināa poļu strādniekus izbeigt streikus. Viņš streika vadoņus nosauca par anarchistiem un politiskiem

Vai vasara iet uz beigām? Baiba Sedrika Kalifornijā ar ar ūdensrozēm. Foto: J. Ligers

noziedzniekiem, kas gribot noārdīt sociālās taisnības režīmu Polijā. Tanī pašā laikā Polijas ministru prezidents Edvards Babišs radiofonā zīmīgi piebilda: „Mūsu draugi (Padomju savienība) noraizējušies seko pašreizējai krizei.

Dancigus tuvumā jau savilkti pirmie pašu poļu milicijas un karaspēka kontingenti. Silēzijas ogļraktuvēs streiks pagaidām apturēts ar varas līdzekļiem, iemetot cietumā strādnieku vadoņus. Dancigas streikotāji rēķinājušies ar eventuālu Pad. savienības militāru intervenciju. Streikotāji izteikušies, ka esot pienācis pēdējais laiks Vašingtonai brīdināt Brežņevu, bet poļu strādnieki to no Kārtera nesagaida, jo viņš tos jau esot pievīlis ar tukšu bungu rībināšanu cilvēka tiesību respektēšanas propagandas karagājienā. Viņi nešaubīgi tic, ka ar savām problēmām ir jātiek galā pašiem. Vai tā patiesi ir pāvesta kreisā roka vai arī poļu patriotisko strādnieku gudra stratēģija, kas šajā neticamā konfrontācijā saglabājuši aukstu galvu un tā aiztaupījuši asins izliešanu? Streika vadoņi nepārtraukti brīdina strādniekus no varas darbiem, jo tādā gadījumā komūnistu autoritātes tos uzskatītu par huligāniem un attiecīgi rīkotos.

Nobeigumā mums jāveltī daži vārdi Ņujorkā notikušam demokratu partijas delegātu kongresam. Kā zināms, Kārters panāca savu nominēšanu, bet viņa sāncensis senātors Kenedijs spīdošas runas rezultātā varēja greznot savu galvu triumfa lauriem. Bez pārspīlējumā var teikt, ka demokratu partija šodien atrodas Kenedja rokās un nav šaubu par viņa nominēšanu 1984. gada vēlēšanās. Kār-

(Turpinājums 20. lp.)

PRASA ATBRĪVOT ŽANI SKUDRU

Kā jau ziņots, 15. jūlijā pie padomju Inturista durvīm Stokholmā demonstrēja Zviedrijas latvieši, prasot atbrīvos Žani Skudru. Gaŗāmgājējiem izdalīja skrejlas, ko bija parakstījuši Zviedrijas latvieši. Tekstā arī minēts, ka par to pašu „noziegumu" notiesātais Laimonis Niedre atbrīvots jau pašā sākumā, kaut bija notiesāts uz 10 gadiem. Aprakstīts arī „noziegums" un zviedri aicināti rakstīt un zvanīt Pad savienības vēstniecībai, prasot Skudras atbrīvošanu. Tāpat aicina rakstīt arī ieslodzītajam Skudram, uzdodot adresi.. Akciju organizēja Zviedrijas latviešu centrālā padome un politiskās partijas.

B.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1980. G. 23. AUGUSTS, 33. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdē — E. Treilons, K. Bencons, E. Krūka. Laikraksta atbildīgais redaktors Krišs S I D A R S. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada M4M 2E9, tālr. 465-7962. Ņujorkas redakcijas vadītāja: V. Irbe, 4035 Rembents Ave., Bronx, N. Y.10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1265 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Smuģeja, 28 Tafts Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai atsūtītos manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Nelūgtos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstus izteiktās domas ir raksītāja personiskas uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 35 dol., 6 mēnešim — 18 dol., 3 mēnešiem — 9 dol. Atsevišķa numura cena 75 centi.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $4.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumus kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514

Mūsu atbildība par vajāto baznīcu

STARPTAUTISKAIS KONGRESS „BAZNĪCA SPAIDOS"

Kēnigšteinā pie Frankfurtes no 31. jūlija līdz 4. augustam notika 30. kārtējais starptautiskais kongress Baznīca spaidos, ar vadmotīvu Mūsu atbildība par vajāto baznīcu. Kongresā bija ap 500 dalībnieku — 26 tautu pārstāvji, kuŗu dzimtenē valda komūnistiskais režīms. Daudzi bija ieradušies no citiem kontinentiem. No latviešiem kongresā piedalījās daži no Vācijas, viens no ASV, viens no Zviedrijas un viens no Spānijas. Dienu pirms kongresa Kēnigšteinā notika starptautiskā studentu sagaita austrumu jaunatnes problēmu apspriešanai, galvenokārt par reliģijas brīvības apspiešanu un ateisma uzspiešanas metodēm skolās. Sagaitas dalībnieku lielākā daļa piedalījās arī kongresā.

Kongress Baznīca spaidos, kas pagātnē savā darbībā koncentrējās uz Baznīcas vajāšanu un reliģijas brīvības apspiešanu Pad. savienībā un citās valstīs zem komūnistiskā režīma, šoreiz savu darbības sfairu izvērta pāri Āzijas, Afrikas, Dienvidamerikas un islāmu valdošām valstīm Tuvējos Austrumos.

Visiem zināms, ka kristīgās Baznīcas apspiešana sākās ar procesu Jeruzalemē un Jēzus krustā sišanu. Pēc tam sākās arī apustuļu vajāšana un Kristus mācības apspiešana Romas imperijā un citās valstīs. Šodien šim vēsturiskajam notikumam, kas kļuvis par pamatu kristīgai baznīcai, nav vairs nekāda sakara ar Baznīcas un reliģijas apspiešanu islāmu valstīs Tuvējos austrumos. Arī Baznīcas konfrontācijai ar valsts varu, ja tāda pastāv Tuvējos austrumos, Afrikā un Dienvidamerikā, ir tikai sociāla un politiska rakstura iemesli, bet nekad ideoloģiski, kā tas ir komūnistiskās valstīs.

Preses konferencē kongresa vadībai tika izteikti pārmetumi par izplūšanu pāri savām spējām un atbildības robežām, kā arī par novirzīšanos no komūnistiskām valstīm, kur tāda vajāšana un apspiešana ar neiedomājamām metodēm un vēl nekur nepiedzīvotu nežēlību un brutālitāti turpinās jau pāri 50 gadiem. Kongresā nolasītie referāti bija monotoni un satura ziņā sausi, bet ziņojumi par reliģijas brīvības apspiešanu pārāk pārslogoti ar statistiskiem datiem un skaitļiem, kas būtu interesanti un noderīgi tikai attiecīgu nozaŗu pētniekiem. Vēl gaŗlaicīgāki ziņojumi bija par islamu valstīm, nolasīti franču valodā un ātrumā tulkoti vācu valodā. Tas pats sakāms arī par krievu valodā nolasītiem ziņojumiem.

Visu gaidīts bija ukraiņu unijirtas katoļu baznīcas patriarcha kardināļa Slipija referāts par šīs Baznīcas iznīcināšanu un viņa piedzīvojumiem 18 gadus ilgajā ieslodzījumā vergu darba nometnēs un cietumos. Sava 88 gadu vecuma nespēka dēļ kardinālis nevarēja ierasties, un viņa referātu nolasīja no Vatikāna sūtīts kardināļa Slipija darbinieks archimandrīts Dr. Husars. Rūpīgi sastādītā referātā kardinālis Slipijs atklāja kongresam daudzas atklātībai nezināmas patiesības: metodes un veidus, kas lietoti Baznīcas iznīcināšanai. Kongress savu atzinumu un pateicību izteica ar ilgstošiem aplausiem, kas sasniedza vētrai līdzīgu skaļumu brīdī, kad ilggadējā mocekļa kardināļa Slipija godināšanai pie viņa lielās bildes, izstādītas uz podiuma, tēvs Verenfrīds van Straaten nolika vāzi ar ziediem.

(Turpinājums 14. lp.)

Lasītāju Vēstules

PAREIZS LĒMUMS

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienība Kanadā un Amerikas latviešu jaunatnes apvienība savā laikā bija nolēmušas, ka 5. Vispasaules jaunatnes kongresā kumūnistiem neesot vietas. M. Būmaņa un O. Rozīša piedalīšanās neesot pieņemama, jo abi esot sevi deklarējuši par komūnistiem.

Ir tikai jautājums, ko gribējis panākt . Ritums pie bezpartejiskiem jauniešiem. Tā vien liekas, ka Zviedrijas latviešu sociāldemokratu partijas viceprieksšsēdis un partijas biļetena Brīvība redaktors atbrauca sludināt sociālistu partijas mācību. Klausītājiem piedāvāts arī jaunākais žurnāla numurs. Bieži referents lietoja vārdus „mēs to darījām". Viņa partija vienmēr esot sapratusi pirmā un labāk darījusi, kamēr citi kļūdījušies. Viņš uzsvēris arī, ka sociāldemokratu partija vairs neesot marksistiska. Esot jācīnās ne tikai par brīvu, bet arī demokratisku Latviju un nevis vienu saimnieku, kā tas dažkārt esot lasāms trimdas presē.

Vai būtu pareizi piedalīties partijas kursos Rīgā? Tāpat jājautā, vai nebūtu kritizējami tie tautieši, kas atbalsta okupētās Latvijas iestāžu pasākumus rietumos, jo tie esot vērtīgi? Vai tik naīvi vēl arvien drīkstam domāt?

Vai reizi pa visām reizēm nebūtu jāzina un jātic tiem cīnītājiem, kas pārcietuši režīma mocības un, izkļuvuši brīvībā, neskaitāmas reizes teikuši, ka vienpusīgai komūnistu kultūrai nav nekādas nozīmes?

Nemācīsim jaunatni nepareizi. Mums ir jāstāsta un jāpierāda tās iekārtas ļaunums un briesmu darbi, kas padarīti un vēl turpinās, visur, kur šī ļaunā vara valda. Tikai tad mūsu cīņai būs nozīme. mēs pastāvēsim un brīvību atgūsim.

Aleksandrs Zaube

VAJADZĪGA VADĪBAS MAIŅA?

Montrealas augusta mēneša Ziņotājs, kas jau sen atkāpies no sava sākotnējā uzdevuma — apkalpot un informāt sabiedrību ar ziņām un notikumiem, kas saistās ar tās dzīvi un citādi maz vai pat nemaz neparādās „lielajā presē", sava redaktora H. Štauvera rakstā ar šādu virsrakstu aicina vēlētājus īstenot „paprāvu maiņu" LNAK padomes vēlēšanās š.g. rudenī. Vajadzība pēc „paprāvas maiņas" esot divkārša: līdzšinējā vadība četrus gadus nokalpojusi padomē, nepieciešams, ka padomē būtu pārstāvētas visas mūsu sabiedrības nozīmīgākās vienības un dažādie novirzieni.

Pamatojums: LNAK arvien vēl ir Toronto un apkārtnes latviešu biedrība ar maz interesēm par citiem latviešu centriem, līdzšinējā LNAK vadība nav spējusi veiksmīgi risināt sabiedriskās problēmas Toronto un pieļāvusi tām nonākt nevēlamos strupceļos, LNAK vadība pretendē, ka tā pārstāv visus latviešus, bet tai vēl arvien trūkst vispārējā darbības plāna visā Kanadas mērogā, un būtībā tā reprezentē tikai mazu daļu (ap 15 proc.), atzīstot līdzšinējo veikumu par nozīmīgu, tomēr jākonstatējot, ka vadībai nav izdevies piesaistīt pietiekami daudz jaunu spēku.

Raksta motīvs esot rosināt domu izmaiņu un norādīt LNAK vadībai, ka tai būtu jārēķinās ar **mūsu** (taču Montrealas? — piezīme un uzsvērums mans) lielākajiem pasākumiem, pirms tā varētu teikt, ka pārstāv visu latviešu intereses.

Tiktāl raksta saturs. Tātad zināma neuzticības izteikšana līdzšinējai LNAK vadībai, pieprasot „paprāvu maiņu".

Pieprasītājs pats ir padomes loceklis, kam taču visām norisēm jābūt skaidrām kā uz delnas. Bet lai arī lasītājam būtu viss skaidrs, tad rakstā vispārinātās frazes būtu aizstājamas ar noteiktiem faktiem un konstatējumiem. Par to šādi jautājumi. 1. kādas sabiedrības nozīmīgākās vienības un dažādie novirzieni būtu pārstāvami LNAK padomē, 2. kādas sabiedriskās problēmas Toronto nonākušas strupceļā, ko LNAK nav spējusi veiksmīgi risināt; 3. kas būtu tie „jaunie spēki", ko LNAK nav izdevies pietiekami piesaistīt; 3. kas būtu mūsu (Montrealas) lielākie pasākumi. kas LNAK vadībai būtu jāņem vērā un kādā veidā; 5. vai četru gadu nokalpošana kādā sabiedriskā darbā būtu pamats maiņai (ja tā, tad jau Ziņotāja redaktors pats sev pieprasa maiņu, līdz ar to atgriežot Ziņotāju atpakaļ pie sava īstā uzdevuma – sniegt tikai vietējās ziņas, kas interesētu visus vietējos latviešus, izvairoties no parallēlisma ar „lielo presi".

Vai prasība pēc vadības maiņas LNAK ir „vērdiņa vērta" (M. Štauvera vārdi rakstā),to pierādīs paši vēlētāji. Cerēsim, ka viņu rīcība būs stingrā saskaņā ar mūsu nacionāliem principiem.

Daumants Vītols Montrealā

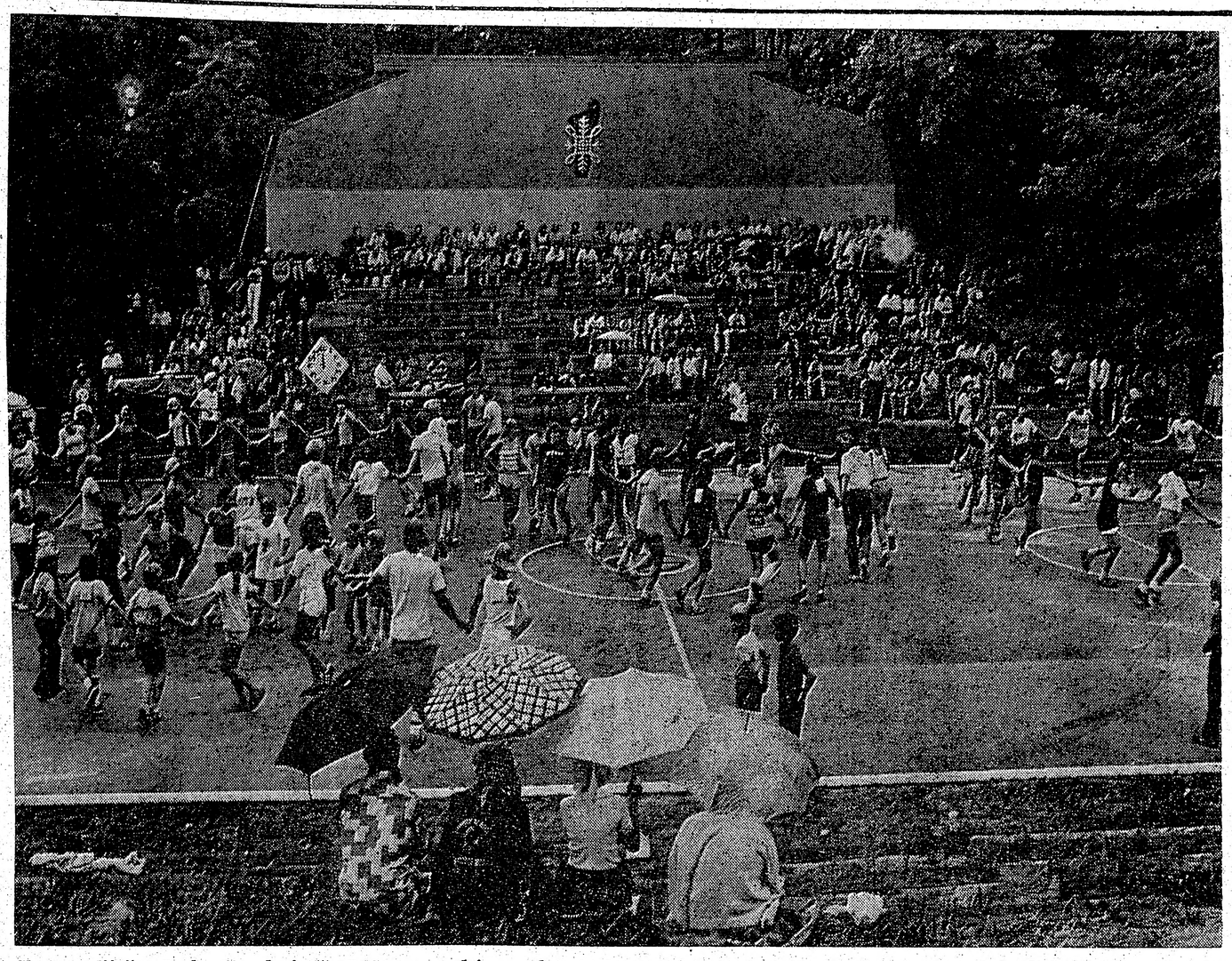

Skats salijušā Pērkoņīša ducināšanā Gaŗezera dziesmu lejaslaukumā, kur 16. augustā risinājās tautas deju lieluzvedums.
Foto: V Namatēva

Longīns Apkalns
LAK EC prezidija priekšsēdis

„Lūk, gars tik tautu ceļ!"

Rainis, Indulis un Ārija,
4. cēliens, 1. aina

6. Eiropas latviešu kultūras darbinieku kongress sanāk zīmīgā laikā un zīmīgā vietā. Pirms četrdesmit gadiem maskavieši iznīcināja brīvo Latvijas valsti. Augusta mēneša dienās, kad sāksies kongress Kastaņolā, pirms četrdesmit gadiem sanāca pirmā LPSR augstākās padomes sesija un tika iecelta lieliniekiem paklausīgā leļļu valdība. Atmiņas par šiem notikumiem aizēnos dienvidu saules spožumu tiem latviešiem, kas četrdesmit gadus vēlāk vēros Šveices brīnumskaistās dabas ainavas Kastoņolā pie Lugānas ezera.

Latvieši atgriežas zīmīgajā vietā, uz kuŗu jau reiz bija pārcēlusies garīgā Latvija, kad valsts ģeografiskajā telpā tautas gars un kultūra vairs nevarēja tverties. Toreiz no Kastaņolas uz apspiesto dzimteni plūda latvju kultūras vērtību strāvas, kas lika pacelties brīvajai Latvijai. Ar traģiskajiem notikumiem pirms četrdesmit gadiem sākās jauna latvju gara emigrācija.

Dzelžos iekaltās lielvalstu robežas mēs nevaram mainīt, bet Latvijas gara valsts robežās mūsu suverēnitāti neviens mums nevar atņemt, ja vien paši to vieglprātīgi neatdodam. Mūsu vidū nav mazums tādu tautiešu, kas pauž uzskatus, ka apspiestajā dzimtenē rodas nozīmīgas latvju kultūras vērtības, kuŗas noteiks tautas turpmāko likteni. Vēsture tomēr māca, ka neviena apspiesta tauta savas slodzes vidē nav spējusi radīt patiesas kultūras vērtības. Vai tie būtu bijuši italiešu, vāciešu vai spāņu domātāji, individuālie literāti, inspirātīvie mākslinieki vai mūzikas autori, visi viņi centušies izkļūt ārpus despotu varas loka, lai emigrācijā radītu kultūras vērtības savām tautām.

Trimdas latviešos dzirdami uzskati, ka mums tas esot pavisam otrādi. Īstā latvju kultūra topot tikai uz Latvijas zemes. lai cik grūti klātos pašai tautai. Vai tiešām esam izņēmums visu citu kultūras tautu vidū? Kāds tam varētu būt iemesls? Un kā to var savienot ar latvju vēstures un kultūras faktiem, ko latviešiem māca Kastaņola?

Protams, ka pastāv atšķirība starp veco Kastaņolas tradiciju un tagadni. Bet atrodama arī liela līdzība. Pirmā pasaules kaŗa laikā iesākās latvju tautas izklīšana Krievijas plašumā. Pēc Otra pasaules kaŗa tā nepārtraukti turpinās. Latvietības pastāvēšanai Latvijā laikam tiek dota tikai viena nākotnes iespēja, proti, kā jau dažkārt pagātnē, tā arī tagad, brīvībai atgriežoties, īpatnējam un vienreizīgam latviskumam būs Latvijas telpā jāpārliecina, jāpievērš sev cilvēki, kas nāk no cita kultūras loka. To nepanāks ar kultūras vērtībām, kas būs pielāgotas svešiniekiem. Tās nesaistīs interesi. Pastāvēt varēs tikai tās vērtības, kas būs ārdētas brīvībā, humānisma lielajā brīvībā.

6. Eiropas latviešu kultūras darbinieku kongresam jānoskaidro latvju kultūras vērtību mērauklas, lai tām varētu sekot, tie, kam rūp šo vērtību īstums. Trimdinieku uzdevums vienmēr bijis runāt apspiestās tautas daļas vārdā. To nekad nedrīkstam aizmirst, jo arī tas pieder pie Kastaņolas tradicijas. 1980. gadā Kastaņolā latvieši sekos dzejnieka vārdiem, kas rakstīti Šveices klinšu radzēs virs Lugānas ezera: „Lūk, gars tik tautu ceļ!"

Universitas jauns redaktors

PAR GALVENO REDAKTORU APSTIPRINĀTS GUNĀRS CIMBULIS, ASV

Latvijas korporāciju apvienība 7. jūnijā Ņujorkā par apvienības unn studenšu prezidiju konventa žurnāla Universitas jauno galveno redaktoru apstiprināja līdzšinējo galvenā redaktora vietnieku un redaktoru ASV Gunāru Cimbuli, kas šajā amatā bija no 1967. gada.

Cimbulis beidzis Eslingenas ģimnaziju. ASV iecelojis 1950. gadā, studējis tautsaimniecību. Beidzis Ņujorkas universitāti un ir speciālists finanču jautājumos. No 1959. gada ir Lettonias literāro vakaru priekšnieks un žurnāla Vita Nostra redaktors. Rosīgi darbojas sabiedriskajā dzīvē.

Līdz šim žurnālu ar lietpratēja roku vadīja pazīstamais preses darbinieks mag. iur. Ādolfs Šilde, kas bija klāt jau pie tā dibināšanas 1929. gadā un bija galvenais redaktors kopš žurnāla darbības atjaunošanas 1954. gadā.

Šilde žurnālu bija izveidojis par izcilu latviešu preses izdevumu trimdā, kuŗā apskata ne vien korporāciju dzīves problēmas, bet arī nacionālās kultūras un latviešu tiesību jautājumus. Universitas ir žurnāls, kas bez kompromisa cīnās par brīvu, neatkarīgu Latviju un nacionālu kultūru. Ne velti žurnālam reižu reizēm uzbrūk okupētās Latvijas raksteni.

Ne galvenā radaktora amata Šilde atteicās citu pienākumu dēļ. Tā, piemēram, pašlaik top divas jaunas grāmatas.

Sākumā trimdā Universitas iespieda Vācijā, bet ar 1976. gadu Ņujorkā, kur Gunārs Cimbulis ir pierādījis, ka viņš ir cienīgs būt sava priekšgājēja darba veidotājs arī turpmāk.

Varam būt pārliecināti, ka arī Cimbuļa vadītais žurnāls paliks tikpat nozīmīgs faktors latviešu dzīvē, kā līdz šim.

Kārlis Štamers

Iespēja piedalīties latviskās zinībās Toronto universitātē

Tā kā instruktore Anda Libere uz gadu saistīju ies darbā Minsteres ģimnazijā, latviešu valodas kursi pie Toronto universitātes 1980/81 mācību gadā nenotiks.

Trešā gada vēstures kredītta kurss, kuŗā apskatīti starp citiem arī baltu likteņi, ir atkal šī gada mācību kalendārā. Profesori, kas šo kursu māca, apsolījuši Baltijas tematu paplašināt, ja rastos lielāka interese šinī virzienā. Studenti var pētīt latvisko arī citās disciplīnās, piemēram, socioloģijā, antropoloģijā, politiskās zinībās, izvēloties attiecīgu tematu saviem mājas darbiem.

Toronto universitātes bibliotekā jau ir prāvs materiālu krājums un budžetē iespēju robežās tiek pirktas kā jauniznākušās grāmatas un periodikas, tā arī papildināta agrāk publicēto materiālu kollekcija. Labprāt palīdzēšu studentiem viņu darbā vajadzīgo materiālu sameklēšanā. Darba laikā mani var sastapt Sigmunda Samuela bibliotēkā, grāmatu izvēles daļā (Book selection, Sigmund Samuel Library)

Emilija Ziplāne

Pa Jēzus pēdām

Prāv A. Veinbergs — Pa Jēzus pēdām. Apgāds — Latvian Ev. Luth. Church.

Latviešu ev. lut. draudžu Amerikā apgādā iznākusi grāmata, kāda mūsu trimdas laika literātūrā ir vienīgā: Pa Jēzus pēdām, autors prāvests A. Veinbergs. Autors izstaigājis vietas Svētajā zemē, kas mums pazīstamas no Jēzus dzīves aprakstiem Jaunajā derībā. Pirms turpat simt gadiem līdzīga grāmata latviešu valodā guva nebijušus panākumus, īsā laikā izplatīdamās 35.000 eksemplāros (baptistu darbinieka J. A. Freija „Zeme, kur Jēzus staigāja"). Kopš tā laika mums iznākušas tikai nedaudzas grāmatas ar līdzīgu saturu.

Autors vērojis Svēto zemi ne kā parastais tūrists. Ceļojumu vadoni pa Svēto zemi Bedekera apgādā sastādījis Latvijas universitātes profesors Imanuēls Bencingers, pats ilgu laiku nodzīvodams Jeruzalemē. Teologam jau ir zināma priekšrocība zināt kaut ko vairāk par Svēto zemi un tās pagātni, tomēr var redzēt, ka Veinbergs ceļojumam nopietni gatavojies, pārskatot arī jaunāko literātūru attiecīgo nozaŗu pētniecībā.

Grāmatas apakšvirsrakstā teikts, ka tā ir vērojumi un pārdomas, tādēļ starp atsevišķo evaņģelijā minēto vietu aprakstiem, kas bagāti ar rūpīgi pārbaudītiem vēsturiskiem raktiem, ir iesprausti pārdomu augļi — celsmes pilnas apceres, kas rakstītas ar siltu un godbijīgu sirdi un izteic paša autora ticības pārdzīvojumus.

Pagātnes notikumi saistīti ar mūsu laiku dzīves problēmām. Svētā zeme un Jēzus tās fonā ir skatīta ar latvieša acīm, un pārdzīvojumi vietām izteikti ar latviešu dzejnieku vārdiem — Poruks, Skalbe, Bārda autoram ir labi pazīstami. Šajās apcerēs ir arī piemēri, kas ņemti no tagadnes vadītājām kristīgām personām (bīskapa Berggrava, prof. Brunnera, māc. Pīla, evaņģelista Grēma) vai aizrādījumi uz politiskiem notikumiem, kas lasītājam varētu būt pazīstami no amerikāņu preses (piem., Time). Teoloģiskās pārdomās autoru vadījuši tagadnes pazīstamie teologi, piem., vairākās vietās aizrādīts uz Moltmani. Tas liecina, ka Veinberga grāmata ir daudz vairāk nekā tikai ceļojuma apraksts.

Tā būs noderīga arī nopietnam bībeles lasītājam, jo informēs par to, kas evaņģelijos lasāms par attiecīgās vietas ģeografiju, dabu un vēsturi. Bībeles vietu reģistrs šādam lasītājam varētu būt bijis ļoti palīdzīgs. Paliela formāta grāmatai ir 337 lappusei ar turpat simt uzņēmumiem, zīmējumiem un plāniem. Daļa uzņēmumu ir paša autora, tādēļ citur neredzēti.

Grāmata nedrīkstētu trūkt nevienā latviešu mājā. Tā dabūjama draudžu grāmatu galdos un apgādā (Latvian Ev. Luth. Church, 3272 Mohawk St., Lincoln, NE 68510, USA). Cena $16.00.

E. Kiploks

T. Siļa Par brivo Latviju domājot

ART. PURIŅA IZDEVUMS, 176 LP., 1980. G., SANFRANCISKO, ASV.

Šīs grāmatas pirmajā lappusē lasāms, ka tā ir personiskas pārdomas, atmiņas un atziņas. Autors it kā nospraužsavam darbam pieticīgas robežas: Nepavīd tieksme ne uz autoritāti, ne vēsturnieka lomu. Lasītājs jūt, ka uz viņu vienkārši runā brīvās Latvijas cilvēks, un runā atklāti, dzīvi, kā tāds, kas kaut kur pieder. Ar to tad šāds cilvēks ātri vien sevi nodod, ka viņš ir no cita laika un tagad dzīvo kādā vēlākā pasaulē. Piederēdams brīvās Latvijas laimīgajai jaunajai paaudzei, šāds cilvēks ne tikai Latvijai pieder, bet savu valsti un tautas brīvību arī mīl.

Tas nu šodien ir trūkums. Ne tādēļ, ka kaut kam piederēt nebūtu pareizi, bet tādēļ, ka nav vienkārši modē būt skaidri un nepārprotami kādā vienā pusē. Objektīvs, ticams šodien ir cilvēks, kurs saka: no vienas puses, protams, ir tā, bet no otras puses . . . Objektīvitāte, īpaši politiskos apcerējumos, šodien nedrīkst būt absolūta, pilnīga, kaut visi fakti to atļautu. Tai jābūt nepilnīgai, kompromisam, daži fakti ir jāupurē, dažas šaubas katrā ziņā ir jāiesprauž.

To Sīlis nespēj! Viņš ir godīgs lietu attēlotājs, kā viņš tās redz, un nedomā par slavu, ko grāmatas apcerētāji varētu tam nolaupīt. Ja vēl ievērojam vielas plašumu — 19 nodaļās, — tad darbs iegūst ļoti aktuālu nozīmi. Tas cenšas atgādināt problēmas, gan dzīvās, gan trimdā piemirstās, lai tās tālāk pārspriestu un no tām mācītos.

Var jautāt: vai piemirsta problēma ir vēl problēma? Protams, tā ir vēsture, ja vairs neattiecas uz tagadni. Sīlis parāda, ka ir tomēr vēstures fakti, kas vēl vienmēr dzīvo mūsu ikdienā, un tādēļ to piemiršana šāsdienas jaunajām problēmām kaitē.

Grāmata sākas ar skaistu Latvijas sākuma tēlojumu, kad valsts ir jauna un paaudze ir jauna, un kad varoņi staigā turpat, kur visi, jo tie ir tēvi un brāļi, un par viņiem runā skolotāji, raksta dzejnieki un aizlūdz mācītāji. Tas ir vienreizējs laiks, gadu simtiem gaidīts, gan asinīm slacīts, bet tomēr atnācis. Tā nu ir dzīva dzīve, un visi to jūt. Cik šādas izjūtas ir patiesas, to apliecinās ikviens tā laika latvietis, tāpat kā Jonass Mjesnieks savā autobiografijā „Dzīvības sapnis".

Tad autors pāriet uz problēmām. Tādas pēc viņa domām ir jau 1905. gada revolūcija. Tad soc.-dem. jaunstrāvnieki pārcentušies un panākuši atmodas laikmeta ideālu norietu tik lielā mērā, ka idejai par nacionālu neatkarību 1917.-17. g. vajadzēja piedzimt it kā no jauna. Līdzīga kļūme notiek ar latviešu strēlniekiem, kas no patriotiska, latviska spēka ideoloģiskas nolaidības dēļ krīt par upuri nelielam enerģiskam latviešu komūnistu kodolam.

Tālāk Sīlis runā par soc.-dem. partiju. Tā kā tā ir atsakusi dzīvu darbību trimdā, gūstot ievērojamu atbalsi mūsu jaunāko intellektuāļu aprindās, tad liekas loģiskas autora pūles parādīt, kā šī partija ir uzvedusies Latvijas neatkarības laikā, vēl jo vairāk tāpēc, ka partija pati — saprotamu iemeslu dēļ — šķiet, nav īpaši centusies savu trimdas laika paaudzi informēt par savu stipri kreiso virzienu tajā laikā un atkārtoto sadarbības meklēšanu ar komūnistiem. Kā T. Sīlis atgādina, Latviju proklamējot 1918. g. 18. novembrī, sociāldemokratu pārstāvis Dr. P. Kalniņš apsveikumos teicis: „Brīva, neatkarīga Latvija mums nav mērķis, bet tikai līdzeklis mūsu partijas mērķu sasniegšanai", un ka partija stāv „uz šķiru cīņas pamatiem". (21. lp.). 1919. g. sākumā, kad komūnistu spēki tuvojās Rīgai, sociāldemokrati izstājās no Tautas padomes un atteicās atbalstīt pagaidu valdību. Autors saka, ka šī partija jau bija sagatavojusies komūnistu apsveikšanai ar Sociāldemokrata speciālnumuru, kas iznācis tieši 3. janv. rītā, kad komūnistu spēki ienākuši Rīgā. Bet 13. janvārī komūnistu kongresā vēlākais deputāts J. Celms apsveicis P. Stučkas valdību, ka „sociāldemokrati atbalsta un stingri nostājas padomju varas pusē." (95. lp.).

Tālāk T. Sīlis atgādina, ka no vēsturiskiem dokumentiem redzams, ka 1919. g. sākumā „sociāldemokratu darbinieki no brīvās Liepājas ir veduši sarunas ar komūnistu valdību Rīgā par kopējas strādnieku vadības sastādīšanu." Šinī sarakstē sociāldemokrati skaidrojuši Stučkam, ka Tautas padomē viņi iegājuši tikai tāpēc, ka vieniem pašiem nebijis vēl spēka varu pārņemt savās rokās." Šī sarakste, saka T. Sīlis, „brīvās Latvijas laikā nonākusi atklātībā, par to runāts Saeimā, un attiecīgie teksti ietverti Saeimas stenogrammās, kas pieejamas ASV Kongresa bibliotēkā." (95. lp.).

Šis T. Sīļa norādījums ir īpaši praktisks tiem, kas raksta vai interesējas par mūsu politisko dzīvi. Jāpiebilst, ka neviena cita no ļoti daudzajām latviešu partijām nav izturējusies līdzīgā veidā.

Tālāk minēts gadījums — kad jāpārsviež karaspēks no Kurzemes uz Latgali 1919.-20. g. ziemā, vēlākais sociāldemokratu deputāts A. Veckalns un P. Zeibots noorganizē dzelzceļnieku streiku, lai karaspēka transportu kavētu (96. lp.). Sīlis atgādina, ka sociāldemokrati savos gājienos nav lietojuši Latvijas karogu, bet tikai sarkano (101. lp.), savos svētkos nav dziedājuši Dievs, svētī Latviju, bet Internacionāli, Saeimā kopā ar komūnistiem „palika sēžot, kad citi piecēlušies dziedāja valsts himnu," un „atkārtoti ierosināja himnu mainīt, lai tās tekstā nebūtu minēts Dieva vārds". Pie sociāldemokratu Tautas nama „neplīvoja Latvijas, bet sarkanais karogs". Pirmo reizi Latvijas karogu šī nama tornī uzvilkuši aizsargi pēc 15. maija pārmaiņām (102. lp.), un Dr. P. Kalniņa piemiņas grāmatā „Tautai un brīvībai" ievietotais nama attēls ar Latvijas karogu esot no šī pārmaiņu laika un nevis, kad namu pārvaldīja sociāldemokrati.

Daudziem nepatīkams, bet gan plašāk zināms varētu būt atgādinājums, ka komūnistiem okupējot Latviju 1940. gadā, strādnieku jauhatnes (SSS) vadītājs Bruno Kalniņš, steigā atgriezies no Somijas, kļuva par armijas politruku ģenerāļa pakāpē, bet viņa palīgs SSS jaunatnes vadīšanā Pauls Lejiņš par politruku-pulkvedi (103.). Uz Rīgu tāpat steigušies Ansis Rudevics no Zviedrijas un Felikss Cielēns no Francijas. Pēdējais pat saņēmis sev un ģimenei no okupantu valdības cela naudu (103.). Okupantu dienestā stājušies arī Latvijā esošie sociāldemokratu vadoņi — Fr. Menders, Ansis Bušēvics, Jānis Jansons, Alb. Miezis, Vold. Bastjānis u. c. mazāka ranga biedri (103.). Visumā aktīvie sociāldemokratu darbinieki gribējuši kļūt arī par kompartijas biedriem, bet ne visi uzņemti, jo lūdzēju „šķirisko modrību" jaunie kungi dažkārt apšaubījuši.

T. Sīlis šinī sakarā atklāj kādu faktu, kas nebija zināms arī šo rindiņu rakstītājam, proti, uzņemšanas lūgumos atklātībā kļuvis zināms, ko nu katrs ir darījis agrāk komūnistu atbalstīšanā (104.). Viens no šiem sadarbības gadījumiem ir kādas jaunas starporganizācijas — „Latvijas sociāldemokratisko strādnieku - zemnieku partijas" nodibināšana, „lai izveidotu vienotu cīņas fronti." Šīs partijas padomē no sociāldemokratu puses darbojušies 5 redzami politiķi (vārdi minēti) un ārzemju komitejā Br. Kalniņš Somijā, F. Cielēns Francijā un A. Rudēvics Zviedrijā. Šī ārzemju komiteja izdevusi mēnešrakstu Brīvība, 9., ko sociāldemokratu partija atjaunoja trimdā Zviedrijā (104. lp.). Ansi Buševicu okupanti iecēla par Centrālās vēlēšanu komitejas priekšsēdi, kad tie īstenoja nelikumīgās vēlēšanas t. s. „tautas" Saeimai, kas „tautas vārdā" pieprasīja Latvijas iekļaušanu Padomiju.

Kamēr šī vēlēšanu komiteja noraidīja un okupanti apcietināja demokratisko sarakstu iesniedzējus, komūnistu vienīgajā sarakstā tika uzņemti bez paša Buševica vēl trīs sociāldemokrati biedri — Ansis Rudevics, Jānis Jansons un Alb. Miezis (105.).

(Turpinājums 12. lp.)

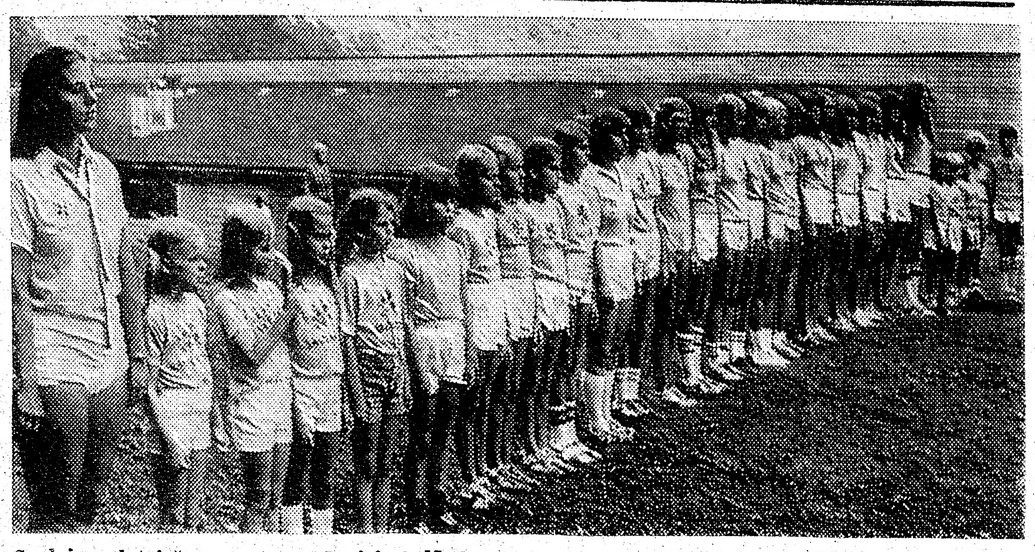

Saulaines latviešu nometnes bērni ierindā karogu pacelšanas laikā, viesojoties Sidrabenē.
Foto: J.Ligers

Lasītāju vēstules

PAR „KULTŪRAS" SEMINĀRU

Ne tikai Dieva dzirnas, bet it sevišķi sarkanās dzirnas mal lēni, bet pamatīgi. „Kultūras" semināru pēc laikrakstu ziņām rīkos pēc 5. VLJK (vispasaules latviešu jauniešu kongress) O. Rozītis juniors. Viņam jau nekas sevišķs nebūs jārīko — viss sagatavots. Par telpām un klausītājiem gādās ELJA un par „kultūru" un priekšnesumiem stingri KGB pārbaudīti jaunieši visādos vecumos. Lešinska rumā Latvija Amerikā 12. jūlijā teikts: „. . . tiem, kuŗus čeka izrauga braukšanai, jāatbalsta čekas nodomi un jāveicina to laba izdošanās." Un kur tad vēl tas stingrais padzēriens draudzības vārdā par brīvu! Brīvo zemju jaunieši klanīsies un pateiksies tai asiņainajai rokai, kas pasniegs šo „kultūru" un uzdzers laimes Baltijas okupantiem.

Kā ir ar tiem jauniešiem okupētajā Latvijā, kas nepieder komjaunatnei un nevēlas šo KGB „kultūru" un neatzīst komūnistu okupāciju (tāpat ka maza saujiņa latviešu brīvajā pasaulē)? Kad pienākst Tilgalu un citu jauniešu reize brīvi runāt šeit rietumos vai arī brīvi tikties ar dzimtenes apciemotājiem — jauniešiem?

Kur paliek sarkanbaltsarkanie karogi, kam solāmies sekot, beidzot latviešu skolas? „Kultūras" semināros tie nedrīkst plīvot virs ēkām. Vai tiešām arī brīvās zemēs mums jāklanās KGB priekšā?

Nevainosim tikai jaunatni. Arī vidējā un vecā paaudze dzīvodama brīvajā pasaulē, slēpj faktus un neinformē brīvo pasauli par notiekošām, ko okupanti pastrādājuši un pastrādā pret kristīgo baznīcu mūsu dzimtenē. Skat. Latvija Amerikā 12. jūlijā. „Lai nekaitinātu krievus."

A. Cerbule ASV

ROSMĪGS CEĻŠ SVEŠUMĀ

Visu var paveikt, ja vien apzinās piederību pie savas tautas. Tā gribētos teikt par svešumā dzimušo latviešu jaunieti Brigitu Blezūru ar dzīves vietu Birminghamā, Anglijā. Ar saviem 20 gadiem viņa ir vecākā Blezūru bērnu pulkā, 3. kursa inženierzinātņu studente Līdsas universitātē, kas akadēmiski sadarbojas ar Ročestras universitāti ASV. To izmantojot, Brigita strādā pie kāda pētījumu projekta, daļu sava komandējuma dzīvodama universitātes studentu kopmītnē, daļu pavadīdama Ročestras latviešu Krusta draudzes amatpersonu Ārijas un Haralda Aizstrautu ģimenē. Bez sekmīgām studijām Līdsas universitātē Brigita bijusi ļoti rosīga latviskās aktīvitātēs: mācījusies latviešu skolā, darbojusies kolonijas vasaras kursos par audzinātāju, dzied Bradfordas un Koventrijas latviešu koros, dejo un darbojas deju kopā Kamoliņš, kokļu ansamblī un piedalījusies latviešu baznīcas dienās Anglijā. Ir studenšu korporācijas Imeria locekle.

Uzturēdamās Ročestrā, Brigita vaļas laiku izmanto lietderīgi — sirojumiem pa ASV un Kanadas krastu. Vasaras beigās viņa dosies atpakaļ uz Līdsu, lai pabeigtu studijas un uzsāktu darba gaitas savā specialitātē.

A. Sed.

PASKAIDROJUMS

Sakarā ar „Pēdējā Laika" izdevumu, LNJAK valde paskaidro, ka šis izdevums nav LNJAK oficiālais izdevums, nedz arī „Pēdējā Laika" izdevuma saturs atbilst LNJAK viedoklim, it sevišķi raksti, kas šķietami uzbrūk LNAK un tās vadošām personām. LNJAK valde domā, ka šāds paskaidrojums jādod, jo sakarā ar I. Mukānes līdzdalību šī žurnāla redakcijā varētu rasties iespaids, ka šis žurnāls ir LNJAK oficiālais izdevums.

LNJAK valdes uzdevumā
J. Tikiņš,
LNJAK sekretārs

Mirdza Muižniece

Ulurū

CEĻOJUMS PA AUSTRĀLIJAS VIDIENI

Austrālijas centrālā daļa ir līdzena, saulē iztvīkusi augstiene, vientuļa un klusa. Sarkanā smilts, atturīgie bāli pelēkzaļie malga krūmi un zemie spinifeksa puduri veido plašu vienmērīgu klājienu, un tikai reti ceļiniekam gadās šķērsot pakalnu grēdas, kuŗas pārtrauc milzīgos klajumus, sadalot un ierobežojot tos tāpat, kā to darītu jūŗas krastī, apņemdami pelēkzaļus ūdens krājumus.

Šī līdzenuma vidū guļ vientuļš kalns. Tam nepieslēdzas klāt neviena klinšainu pakalnu virkne, tam nav draugu, ne sabiedroto, ap to nepulcējas apakšnieku bari. Līdz pat horizontam ap to izplatās vienmuļais klajums, tikai vienā virzienā apvāršņa līniju pārtrauc 30 kilometru atstāts klinšu puduris, kādas desmit galvas, cieši blakus, saspiedušās kopā, it kā gribēdamas viena pie otras paglābties no nezināmām briesmām. Citādi viss ir nolīdzināts, noslēpumains un rāms.

Varbūt mēs nemaz nepiegrieztu vērības trešdaļu kilometra augstajam pakalnam, ja tas, tāpat kā daudzi citi, būtu apaudzis krūmiem, klāts lielākiem vai mazākiem zāļu kušķīšiem vai vismaz būtu sakrauts no daudz atsevišķiem klinšu bluķiem. Bet šis kalns ir patiesībā tikai viens vienīgs akmens masīvs, pasaules lielākais vai viens no lielākiem zināmiem monolitiem, un kā tāds ir pelnījis ievērību jau tikai sava milzīgā apmēra dēļ.

Virs savas apkārtnes tas paceļas 348 metru augstumā, sasniedzot 867 metrus virs jūŗas līmeņa. Tā apmērs pie pamatnes ir 8,8 kilometru, garums sasniedz 3,6 kilometrus, platums 2,4 kilometrus. Kā ledus kalni, kas peld polāros ūdeņos, tikai vienu devīto daļu sava tilpuma pacēļ virs jūŗas virspuses, arī milzīgais monolits lielāko tiesu guļ paslēpts sarkano smilšu okeanā, un seklākā iegremdētā vieta tiek lēsta divi kilometru, dziļāko pieņemot trīs kilometru zem zemes.

Kā tad sauc šo neparasto milzeni? Izgudrais apgalvojums, ka tā vārds ir Ayers Rock", un tikai vietējie iedzīvotāji savā nezināšanā to apzīmē par Ulurū, liekas nejaušs pārpratums, ko steidzīgi būtu jālabo. Iecelotāju tauta, kam runāt mācījuši Atlantijas okeana viļņi un tiem pāri ieskrējies vējš, vispār uzvedas tā, it kā viņi būtu zemes jaunāko kontinentu paši darinājuši, un domā, ka upes, ielejas un kalni tā arī būtu palikuši bez apzīmējuma, ja tiem netiktu pielāgoti pašu iebraucēju vārdi un uzvārdi.

Nē, kalns, kuŗa priekšā mēs stāvam, tiešām ir Ulurū, kas ietver sevī visus pasaules radīšanas noslēpumus un šodien ir to dzīvais, uzskatāmais liecinieks. Ziņas par šiem senajiem laikiem viņš slēpj savā klinšu masā, un viņa pakājē gulošos akmeņos pārvērsti toreiz aktīvie pasaules iekārtas veidotāji. Šis klusais monolits vienmēr

Katru vasaru Sidrabenes un Saulaines nometņotāji brauc viesos uz otru nometni draudzīgām sporta spēlēm. Attēlā abu nometņu jauno sportistu priecīga satikšanās. Attēlā abu vienību volejbolisti. Foto: J. Liģers

būs Ulurū, savas zemes un savu ļaužu mūžības simbols, lai kā svešinieki savā starpā to apzīmētu.

Ulurū vecumu lēš uz 600 miljoniem gadu. Klints masas sastāvs un tā noslāņojums liek domāt, ka klints veidojusies zem ūdens, kur smilts zem spiediena pārvērsta smilšakmenī. Laika gaitā, zemes garozai krokojoties, agrāk horizontāli gulošie ieži sacelti vertikāli. Tā izskaidro zemes virspusei perpendikulārās skaidri saskatāmās akmens šķēles. Pieņem, ka kādreiz viss apvidus atradies tikpat augstu kā Ulurū virsotne, bet tad apkārtējie mīkstākie ieži aizskaloti prom, zemes virskārtas līmenis pazeminājies, pāri paliekot tikai cietākajām klintīm; tā mūsu laikmetu sasniedzis vientuļais monolits Ulurū. Domā, ka klints savu pašreizējo veidu varētu būt pieņēmusi jau pirms 40 miljoniem gadu, toreiz izceldamās kā sala apkārtējā ezerā, un pēdējos nedaudzos miljonos gadu tā nav vairs savu izskatu mainījusi. Drūp tā vēl joprojām, niecīgas plūksnas nodilst no tās virspuses, atdalās nelielas, dažus centimetrus biezas, pat vēl plānākas druskas, bet šie sīkie nobirumi nespēj lielā mērā ietekmēt klints apmērus un formu. Vietumis noslīdējuši arī lielāki klints gabali, bet to nav daudz. Vienā stūrī radusies sprauga starp klinti un gaŗu pārstaipu, kas vēl abos galos turas pie klints klāt, bet pa apakšu tam var redzēt spīdam cauri debesis. Šo osu iedzimtie nosaukuši par Rokamo nūju, ar kādu viņu sievietes zemē meklē pārtiku. Baltie to sauc savā starpā par Ķengura asti.

Pēc savā sastāva Ulurū ir rupjš smilšakmens. Tanī ietelp lauka špāts un kvarcs, kas sacementēti kopā brūniem un sarkaniem dzelzs oksidiem un nedaudz magnetita. Laika gaitā, klintij saliedējoties un nobriestot, radušies nelieli vizlas krikumiņi, kas atmirdz kā niecīgi saules attēli un ietekmē visas apkārtnes kopējo kolorītu.

Šis materiāls jau savā būtībā tāds, ka klints nevar novecot vienmērīgi. Dažādās vielas padodas apkārtnes iespaidam dažādā veidā, un kints virskārtā tādēļ daudz nelielu alu, iedobumu un izburbumu. Tiem tiklab iedzimtie, kā iebraucēji baltie devuši dažādus vārdus; tie arī ierosinājuši iedzimto fantaziju īpatnējiem nostāstiem.

Mani aizvilina Ulurū skatīties grāmatās lasītā ziņa, ka Ulurū apkārtne esot viena no tām vietām pasaulē, kur novērojamas zemes magnētiskā lauka anomalijas, un tāpēc tā pamudinot ļaudis uz dažādām neparastām iedomām un izdarībām. Vēl tagad nezinu, vai tas taisnība. Neapzinos nekā neparasta ne pati paveikusi, ne citos novērojusi. Viss, ko redzu, liekas tik pats par sevi saprotams, dabisks un vietai un apstākļiem piemērots, cik vien iespējams.

Kad mazajā pilsētiņā Alises avoti izkāpju no lidmašīnas, lai pievienotos ceļotāju grupai, kuŗu pa Austrālijas vidieni gatavojas vest piedzīvojis braucējs labi sagatavotā pasažieŗu automašīnā, vispirms nevaru saprast, ar ko izskaidrojama mana brīnišķīgā labsajūta. Elpot viegli, liekas, ka dzeŗu dzidru, smaržojošu, veldzējošu dzērienu arī tad, kad pie lūpām nepieskaŗas trauka mala. Tad es atskārstu, ka elpoju pilnīgi tīru, sausu, spirdzinošu gaisu. Tdu sen neesmu baudījusi. Ne vēsts no civilizācijas pieduļķojuma, nedz Sidnejas mitruma. Esmu dabiskajā, tīrajā pasaulē, kādu Dievs to kādreiz radījis un nodevis cilvēku lietošanā un kopšanā. Gandrīz jau bija piemirsies, kādu to mums būtu pienācies saglabāt.

Pirmais brauciens mūs noved kamieļu audzētavā. Tāda šeit palikusi no tiem laikiem, kad kamieļi īldzējuši šķērsot tuksnešus, tāpat kā Āfrikā. Dzīvnieki glīti, apkopti, bet man tie neko daudz nenozīmē. Tad mums stāsta, ka farmas īpašnieks mums noturēšot lekciju; saņemos klausīties, kā esmu nolēmusi darīt visu, kas ceļā būs jādara.

Vecais ir stalta auguma, izskatīgs baltās rases pārstāvis. Mazliet izbrīnu rada gaŗie mati, kas pakausī sapīti bizītē. Gribas minēt, vai tā viņa paša gaume, vai savā izklaidībā viņš padevies mazdēla rotaļām. Bet tad viņš sāk runāt. Lai arī viņa pirmie vārdi ir apsveikums mums, tūristiem, drīz vien var just, ka viņš par mums aizmirsis. Viņš runā pats savai sirdij, savam uzdevumam, savai misijai. Varbūt kādreiz gadīsies, ka viņu dzirdēs tāds cilvēks, kas varēs arī vairāk nekā tikai klausīties, kas spēs arī kaut ko darīt, lai pasaulē valdītu vairāk goda prāta un taisnības. Klausoties viņa valodā, aizmirstas elpot, viss, ko jūti, ir vēlēšanās dzirdēt vēl un vēl, un arī tu gribētu, lai sapulcēto ļaužu skaits sniegtos tūkstošos.

Vecais sāk savu stāstu ar kamieļu ieražām un laikmetu, kad tos ieveda Austrālijā. No kamieļiem viņš pāriet uz pirmajiem pionieŗiem un tuksnešaino apvidu pētniekiem, bet tad aizklīst uz balto neiedomājami drausmīgo apiešanos ar melnajiem pagājušajā gadu simtenī un vēl šī gadu simteņa sākumā.

Gandrīz katrs notikuma apraksts vai pētnieks dzīves stāsts un ceļa gals beidzas ar vārdiem: to jūs nekur nelasīsit, par to nekur nav rakstīts. Šie stāsti neglaimo to ļaužu patmīlībai, kas pametuši biedri un draugu nelaimē vienu, varbūt kādreiz nevarēdami tam līdzēt, bet dažreiz arī to vienkārši negribēdami, un vēsturi jau raksta tie, kam laimējies palikt virspusē. Kad pēc lekcijas jautāju viņam, vai arī viņš nedomā savas atmiņas uzrakstīt, viņš pasmaida un saka, ka tad vairs nejustos drošs par savu labklājību.

Neatceros visus viņa stāstus. Atmiņā palicis viņa sašutums par to, ka baltie pievazājuši melnajiem atņemto kontinentu ar savām slimībām un netikumiem un nav pietiekami papūlējušies melnos sagatavot cīņai ar šīm likstām. Kā piemēru viņš min alkoholismu, kas baltos iznīcinot 10 gados, bet melnos 10 mēnešos. Ar lepru slimojot 10% iedzimto.

(Turpinājums 16. lp.)

Aicinājums visiem latviešu māksliniekiem un architektiem

Ievērojot latviešu sabiedrības lielo interesi un ienākušos ierosinājumus plānotā latviešu aprūpes centra „Kristus Dārzs" izveidošanai pie Vudbridžas, valde savā š.g. 31. jūlija sēdē izšķīrās izsludināt konkursu projekta ĀRĒJĀ VEIDOJUMA MĀKSLINIECISKAM KONCEPTAM AR ORIENTĀCIJU UZ LATVISKO AISTĒTIKU.

Projektā jāietilpina centrālā administrācijas būve 3 stāvos, no kuŗas atzarotos 3 institūcijas nodalījumi katrs 2 stāvos:

1) Veco ļaužu mītne (Home for the aged) 60 gultas;
2) Aprūpes māja (Nursing Home) 50 gultas;
3) Chroniski slimo nodaļa (Chronically ill patients Hosp.) 40 gultas.

Projektā paredzēts ietilpināt iekštelpu peldbaseins (kas var būt atsevišķi), siltumnīca (var būt atsevišķi), zāle ar skatuvi, mākslas galerija, bibliotēka un kapliča. Zemes platība ir 10 akri — 670' x 500' apmēram ar 14 pēdu kritumu uz austrumu pusi, kur ir arī neliels lapu mežs.

Projekts jāiesūta 1 mēneša laikā ar segvārdu, kas tiktu atklāts tikai pēc godalgas piešķiršanas. Konkursa uzvarētājs tiktu aicināts par konsultantu pie izvēlētā architekta. Skicei jābūt 2 perspektīvēs: no acu līmeņa un no putna lidojuma jeb no augšas.

Godalgas: I — $1000.—, II $500.—, III $250.—.

Žūrijas sastāvs, kuŗā ietelps valdes apstiprinātais architekts, viens mākslinieks un 3 valdes locekļi — tiks izziņots vēlāk. Projekti iesūtāmi uz adresi:

E. Upenieks, 559 College St., Toronto, Ont. M69 1A9.

Latviešu zinātnieku šūpulis

LATVIEŠU AKADĒMISKĀS ZIŅAS 19/20 LAMZA IZDEVUMS

Periodisko izdevumu sagatavošana latviešu valodā prasa daudz darba, bet pēdējos gados grūtības vēl vairāk palielinājušās. Nav viegli atrast ne rakstu sakārtotājus un salicējus, ne iespiešanas iespējas. Tas sakāms kā par speciāliem izdevumiem, tā arī par vispārējiem preses izdevumiem, kam dažkārt rodas redaktoru trūkums. Samazinājies arī lasītāju skaits. Latviešu skaits samazinās un jaunai paaudzei ne katrreiz veicas ar rakstīšanu vai lasīšanu latviešu valodā.

Enerģiskajam Dr. P. Norvilim ir izdevies sakārtot un izdot Latviešu Akadēmisko ziņu dubultnumuru par diviem pēdējiem gadiem, ievietojot galvenokārt rakstus, kas veltīti Latvijas universitātei un tās mācībspēkiem, kā arī Bostonas un Visbijas dziesmu svētkiem.

Par nozīmīgāko rakstu var uzskatīt Ejzena Leimaņa Latvijas universitāte kā latviešu zinātnieku šūpulis. Te apskatīti ievērojamākie universitātes mācībspēku sasniegumi dažādās nozarēs, pavisam kādas 30.

Kad 1919. gadā nodibinājās Latvijas universitāte, daudzi latviešu tautības mācībspēki no dažādām citām universitātēm pārnāca uz Rīgu, kaut dažiem bija vilinoši ievērojamu mācības iestāžu piedāvājumu ārzemēs, piemēram, prof. P. Šmitam, ko Kolumbijas universitāte aicināja par savu mācībspēku. Tie, kas Latvijas universitātē savas studijas tikai iesāka un kuriem karš mācīšanos pārtrauca, un tie, kas bija par jauniem, lai šinī mācību iestādē varētu studēt, nezinās daudzus ievērojamo latviešu zinātnieku vārdus un panākumus. Šinī grupā ieskaitāmi visi, kas jaunāki par 60 gadiem. Žurnālā pieminētie vārdi ar panākumiem liecina, ka zinātnieku skaits bijis ievērojams.

Pauls Kundziņš savās atmiņās atceres universitātes tapšanās laikus, tomēr viņš iepinis rakstā pārāk daudz personisku lietu un kara apstākļus. Pārskats rāda, ka Latvijas universitāti no dibināšanas līdz 1940. gada 1. janvārim beiguši 7138 studenti. Visvairāk beidzēju bijuši medicīnas fakultātes medicinas nodaļai: 1222 studenti; tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļu beiguši 1180, bet tautsaimniecību 544. Universitātē bija 12 fakultātes, pie kam Romas katoļu teoloģijas fakultāti beidzis tikai 1.

Par latviešu studiju beigušo skaitu no 1970. – 77. gadam raksta Jānis Gabliks, uzdodot šinī laikā 954 zinātnisko gradu ieguvējus. Šo skaitu komentējis Edgars Dunsdorfs, mēģinot izskaidrot ar trim hipotezem, kāpēc samazinājies latviešu studiju beidzēju skaits. Izskaidrojums vienkāršs: jauniešu skaits, kas sevi uzskata par latviešiem, ir samazinājies, un ne katrs beidzējs latviešu presē ievieto ziņas par nobeigto mācību posmu. Bez tam autors ievedis jaunu apzīmējumu – terciāras mācībiestādes, bet nerunā par akadēmiski izglītotiem. Nebūtu arī jāuztraucas, ja studiju beidzēji nemin savu vecumu. Latviešu studiju beidzējus var noteikt tikai aptuveni, presē neparādās ziņas par visiem beidzējiem.

Interesantu rakstu uzrakstījusi Izolde Zīvers Preisa par jaunlaiku interpretācijām mūsu folklorā, pievēršoties latviešu tautas pasakām un apskatot dažus pasaku elementus un motīvus. Žurnālā vēl pāris zinātniska satura rakstu, pārskati par pēdējā laikā godalgotiem zinātnieku darbiem, Latvijas universitātes 60 gadu atceres konferenču apraksti un atzinumi, kā arī apraksti un vērtējumi par dziesmu svētkiem Bostonā un Visbijā. Pieminēti arī trīs zinātnieku saieti vai konferences. Žurnālā daudz attēlu. Iespiestie raksti labā latviešu valodā un gandrīz bez iespiedumkļūdām.

V. Irbe

Vislabāk ēdiens garšo vasaras nometnē, svaigā gaisā un pēc krietnas peldes. To vislabāk apliecina ilggadējā Sidrabenes saimniece Rasma Gaile (attēlā aizmugurē): „Ēd kā vilki!" Pa labi Saulaines nometnes vadītāja Kristīne Kaņķe. Foto: J. Liģers

Rūpes par bēglu bērniem Anglijā

Kad pirms 25 gadiem britu palīdzības organizacija „Ockenden Venture" – Okendenes pasākums savā mītnē Vokingas pilsētā uzņēma pirmos Austrumeiropas tautu bēgļu bērnus, neviens nedomāja, ka pasākumam būs jādarbojas vēl vismaz gadusimta ceturksni, gādājot arī par citu tautu komūnisma diktatūru un nemieru upuriem.

Atskartoties uz šiem ilgajiem darbības gadiem, Okendenes pasākuma vadība bija aicinājusi 5. jūlija pēcpusdienā bijušos audzēkņus, viņu piederīgos, pasākuma atbalstītājus un draugus pakavēties organizācijas tagadējā mītnē — skaistā lauku īpašumā Heslmerā, Sarajā (Surrey). Laiks bija saulains un mītnes apkārtne – veclaicīgais parks — skanēja bērnu sarunās un saucienos visdažādākās valodās.

„Sudraba jubilejas" svinības atklāja Okendenas pasākuma padomes priekšsēdis parlamenta loceklis Dēvids Enals (Ennal), bij. Veselības ministrs. Svētku dalībniekus uzrunāja sērs Roberts Birlejs (Birley), viens no Okendenas pasākuma dibinātājiem, kas pēckaral laikā bija Vācijā pārvietoto personu izglītības lietu kārtotājs angļu valodā. Viņš labi izpratis izglītības nozīmi bēgļu dzīves jautājumu kārtošanā un arī grūtības, kas jāpārvar bēgļu bērniem, svešā vidē un svešās valodās izglītību iegūstot.

Programmas lielāko sniegumu deva Londonas latviešu tautas deju kopa V. Griguļa vadībā. Jaunieši priecīgi dejoja gan Jautro pāri, gan Vāveres polku, sparīgi grieza Sudmaliņas un nobeigumā kāzu deju Sarabumbuli. Pēc tam mazie ķīnieši un vietnamieši sīkām balstiņām un smaidīgām sejiņām dziedāja savu tautu dziesmas. Zem parka lielajiem kokiem bija iekārtoti vairāki stendi, starp tiem arī latviešu, par ko rūpējās DVF Londonas nodaļas vanadzes un draudžu darbinieces.

Prievīšu aušanu demonstrēja M. Lipe, kokļu pagatavošanu – L. Bodnieks; apskatei bija izlikti audumi, adījumi, prievītes, kokgriezumi un arī latviskās piemiņas lietas. Kad komiteja priekšsēdis D. Enals apmeklēja latviešu stendu, viņa interesi, tāpat kā daudzu citu, saistīja jo sevišķi kokle. Atmiņai bijušam ministram pasniedza brošūru par latviešiem Anglijā un austu grāmatu zīmi.

Okendenas pasākumam paslaik ir 20 bēgļu mītnes Anglijā, caur kurām līdz š.g. maijam bija izgājuši caur arī jau 1300 „laivu bēgļi". Caurmērā šajās mītnēs uzturas 1000 bēgļu, kuriem mēgina atrast pastāvīgu darbu un dzīves vietu. Bērniem un arī pieaugušiem māca angļu valodu un šejienes dzīves veidu, tos sagatavojot patstāvīgām gaitām pēc mītnes atstāšanas. Starp vietnamiešu bēgļiem ir daudzi slimi un sakropļoti, kam veltī sevišķu uzmanību un aprūpi. Vēl uzņemšanu gaida apm. 3500 nelaimīgo vietnamiešu Hongkongā, apm. 1/3 daļa no tiem, ko Lielbritanija ir apsolījusies uzņemt. Bez tam Okendenes pasākums uztur vairākas mītnes Indijā, Taizemē (Thailand), kur apm. 145.000 laosiešu, kambodiešu un vietnamiešu gaida izvietošanu.

Ka Okendenes mītnē pavadītais laiks ir palicis labā atmiņā, liecina tās audzēknes, arī vairākas latvietes, kas bija ieradušās pasākuma 25 gadu darbības atceres svētkos.

A.L.

Divas dienas draudzībai un priekam

Lai kāpinātu aktīvitātes Mežvidos un dotu plašākām aprindām iespēju iepazīties ar šo jauko draudzes lauku īpašumu, Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudze aicināja ciemiņus no apkārtējiem latviešu centriem gan kā programmas izpildītājus, gan kā skatītājus un klausītājus. Ieguvēji bija abas puses, stiprinot arī draudzības saites un dodot iespēju vienam ar otru iepazīties, tāpat apmainoties domām un ieskatiem.

Grand Rapidu teātra ļaudīm viesojoties Čikagā teātra dienās, doma par kopēju čikagiešu un granrapidiešu tikšanos Mežvidos ierosināta atkal. To sevišķi atbalstījis Čikagas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis I. Bergmanis un Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes priekšnieks J. Siliņš. Tā 2. un 3. augustā no Čikagas ieradās kupls ciemiņu pulks. Viņus ap pusdienas laiku sagaidīja Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes priekšnieks J. Siliņš, dāmu komitejas priekšniece H. Jansone, Mežvidu saimnieks Em. Avots u.c. grandrapidieši. Ciemiņu pulkā bija Čikagas organizāciju padomes priekšsēdis I. Bergmanis ar dzīvesbiedri, Ciānas draudzes māc. U. Cepure ar dzīvesbiedri, šīs draudzes priekšnieks V. Reinfelds u.c.

Pēcpusdienu atbraucēji izmantoja, izstaigājot ceļus un takas; vairāki izpērās pirtiņā un izpeldējās mazajā ezeriņā. Nedaudz vēlāk sekoja bībeles stunda, ko vadīja māc. J. Mednis. Viņš aicināja pievērsties bībeles lasīšanai, kas nav diskutējama, un mīlēt Dieva vārdu, kā arī izskaidrojot zīmīgāko no Sv. rakstiem.

Drīz pēc tam notika Mežvidu pārvaldes sarīkojums – Saulriets Mežvidos, kad ieradās apmeklētāji no Grand Rapidiem, Lansingas un Grand Hevenas. Sarīkojumu atklāja Berta Maine. Ievadījumā Stīvens Sulainis atskaņoja Bēthovena Mēnesnīcas sonāti. J. Vītola Baltā bērzu šūpolītī dziedāja Lora Sulaine, kas gan latviski nerunā, bet savu dziedājumu veica izteiksmīgi un ar skaidru izrunu. Pāris vijoles solo sniedza M. Grants, bet visi kopēji nospēlēja Šuberta Serenādi: M. Grants (vijole), L. Sulaine (saksafons) St. Saulainis (klavieres).

Tālākā programmas daļā režisors Arn. Štams lasīja Fr. Bārdas dzejoļus un B. Maine stāstīja par dzejnieku Fr. Bārdu, savam priekšniekam liekot virsrakstu Zemes dēls ar zvaigžņu dvēseli. Čikagiešu pārstāvis L. Lapiņš referenti pasniedza ziedus. Nobeigumā rež. Arn. Štams vēl nolasīja dažus Fr. Bārdas raksturīgākos dzejoļus, lai klausītāji labā izprastu dzejnieka domu pasauli.

Pateicībai visi programmās izpildītāji saņēma ziedus, kurus pasniedza dāmu komitejas priekšniece H. Jansone. Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes priekšnieks J. Siliņš un Čikagas Ciānas draudzes priekšnieks V. Reinfelds apmainījās ar apsveikuma un pateicības vārdiem par draudzīgo tikšanos. Bija vakariņas, dziesmas un pārrunas, kas ieilga vismaz līdz pusnaktij. Otrā dienā dievkalpojumā spredikoja māc. U. Cepure, kā arī piedalījās pašu draudzes māc. J. Mednis. Tā kā otrā dienā laiks bija sevišķi jauks un saulains, čikagieši izmantoja vēl dažas stundas ciemojoties, lai pēc tam dotos atpakaļ uz Čikagu.

V. Zirnītis

Meklēju vecus draugus no BAYREUTH / Obb. nometnes.

Lūdz rakstīt:

Inta Postnieks,
1039 Cathedral,
Winnipeg, Man. R2X 1J6.

B & V Installers

IERĪKO, PAPILDINA UN IZLABO APKURES IERĪCES

gāzes un eļļas, kā arī gaisa vēsinātājus.

Zvanīt

Dienā — Vakarā

Stan Back — V. Īvans

783-6151 — 763-3374

Biruta Senkēviča

IZŠĶIRŠANĀS STRAUTS

Mums arī dzīve jāpāriet
Pār Ķidranstrautu izšķirīgi,
Lai kļūtu sevī nošķirīgi,
Kur ceļš caur tuksnesi tad iet...

Kā ķēniņš Dāvids pārgāja...
No Absolona pārbēgdams,
Viņš savu namu atstāja
Un brida strautā raudādams...

Šim strautam vēsturiska slava
Un pārlaicīga nozīme:
Te cilvēks atsakās no sava
Un jaunu mērķi iezīmē.

Mums dažkārt dzīve izvirzās
Šo izšķiršanos svārīgo,
Uz strauta braslu norādīs:
Lai krājam spēkus pāriet to!

Valdis Mežezers

TRIOLETS

Es biju tēva mājās savās
Ar sapni tālos ciemos viens.
Vējš klusi šalca sētas kļavās.
Es biju tēva mājās savās
Un druvās tur un līču pļavās,
Kur saulē vīst un smaržo siens.
Es biju tēva mājās savās
Ar sapni tālos ciemos viens.

Jūlijs Celmiņš

LAUNAGS

Samta kleitā strīpainā,
kā uz svētkiem posusies,
iedrāzās istabā kamene
dūkdama —
dosimies ceļā
uz tālajām pļavām!

Tālajās pļavās launaga svētki;
siena vāli tur vīrāku tvano,
priežu dzietu svecītes deg,
apses sidraba zvārguļus šķinda,
bērzu pazarēs atbalso
galodas dziesma izkaptij.

Dūc kamene medainā balsī,
nu, rosies un man līdzi trauc
uz launagu pļāvējiem vikšto.
Uz sūnu palaga vaska kauss,
pilns kameņu medus, tevi
tur gaida.
Atveŗu durvis,
aizlaidās tālumā viešņa rūzganā.

Netiku līdzi uz launagu
tālu tālajās pļavās.

Edvarts Tūters

ZEM SVEŠAS LIEPAS

Zem svešas liepas stāvu —
Tik saldi elpo koks!
Pilns medainajām skarām
Viss kuplais lapu koks.

Še, līdz ar vēja elpu —
Šurp bišu simti skrej.
Tiek bišu saimēm medus,
Man — sirdī ilgas lej . . .

Kad smaržo liepas saldi —
Pa svešām norām te,
Tad domās klīdis esmu
Prom savā Vidzemē.

Tur kādai senai liepai —
Uz krasta Salacai,
Es pielīpu ar sirdi, —
Kā pielīp bites tai.

(162. turpinājums)

Marijas acīs bija redzams sašutums un izbailes. Staunica atklājums tā pārsteidza, ka viņa nezināja ko sacīt. Tad piespiezdamās jautāja:

„Ko man tagad darīt?"

„Bēgt! Tā ir vienīgā iespēja! Tas jāizdara caur Somijas „logu", kamēr vēl vaļā. Rīt no rīta būsim Ļeņingradā. Mums ir viena „sutka" laika. Naktī pāriesim robežu."

Tā arī notika. 1927. gada 21. aprīlī padomju presē bija ziņots par „kontrrevolūcionāras spiegu grupas" likvidēšanu, kas bijusi sakaros ar lielkņazu Nikolaju Nikolajēviču un ko vadījis „baltais" ģenerālis Kutjopovs. Vārdi nebija nosaukti. Lai kaut cik glābtu „Tresta" prestižu, aģents Potāpovs nosūtīja piecas dienas iepriekš vēstuli Kutjopovam, kur cita vidū bija teikts: „3. aprīlī viens no Aleksandra Otoviča Upelinca dienesta biedriem 1920. gadā Gomelā„ Machnovs, uzzīmēja, ka mūsu cilvēks Kasatkins patiesībā ir pazīstamais provokātors Operputs, kas toreiz bija bez bārdas."

Plašajā ziņojumā, kur igauņi nosaukti par „sakņu dārzniekiem" un somi par „farmeŗiem", apgalvots, ka Operputs-Staunics-Kasatkins pieprasījis pa telefonu no Helsinkiem naudu, pretējā gadījumā draudēdams „visu atklāt". Otrā dienā viņš telegrafējis, lai naudu nosūta Annai Upelincei Rīgā, Krišjāņa Barona ielā.

RĪGAS LAIKRAKSTS ATKLĀJ PROVOKĀTORU

Tresta operātīvo daļu vadīja latvietis Operputs-Upelincs-Staunics-Kasatkins. 1927. gada 9. maijā acīzē Segodņa parādījās raksts: Padomju Azafs. Cara laikā krievu revolūcionārs emigrants Azafs kļuva pazīstams, ka nodevas savus kollēgas. Tagad Rīgas izdevēja Brāmsa laikraksts ziņoja, ka Somijā kā bēglis ieradies Kasatkins-Staunics-Operputs. Viņu apvainoja monarchistu organizācijas nodevībā komūnistiem, kā arī Savinkova Tēvijas aizsardzības savienības, senātora Tagenceva antikomūnistiskās grupas un vēl citu pretlieliniecisku organizāciju „iegāšanā". Viņš sadarbojies ar vairāku valstu ģenerālstābiem un viesojies lielkņaza — bij. virspavēlnieka piekritēju salonos Parīzē. Operputs esot latvietis, īstajā vārdā Upelincs. Kā čekists viņš šāvis krievu virsniekus Kronštatē un Pēterpilī. Raksta beigās piebilsts: „Iespējams, ka Upelincs nelūdza patvērumu Somijā, lai paglābtos no bilševikiem. bet kādas jaunas provokācijas nolūkos." Segodņai vēlāk izrādījās taisnība.

17. maijā tanī pašā avīzē parādījās Operputa paskaidrojums: „Naktī uz 13. aprīli es ‚Eduards Operputs, ar dzīvesvietu Maskavā kopš 1922. gada. ar Staunica uzvārdu, būdams GPU līdzstrādnieks, aizbēgu no Krievijas, lai atklātu visu GPU darba sistēmu un tā līdzētu krievu lietai." Čeka viņam apsolījusi 125.000 rubļus zeltā un 1000 rubļu prēmiju mēnesī, ja viņš atklājumu neizdarīs. Operputs piekritis, un čeka ziņojusi divās telegrammās, ka naudu izsūtīs, bet tā nav pienākusi.

Operputs tajā laikā sastādīja ap 30 memorandus par čekas darbību, kas nekādā ziņā nav visi publicēti. Tagad boļševiku apcietinātais Jakuševs esot agrāk bijis paša Trocka vietnieks.

Pats ģenerālis Kutjopovs ieradās no Parīzes Helsinkos, lai satiktu Operputu. Apsviedīgo latvieti nopratināja somu ģenerālstābā, pieteicās arī poļu ģenerālstāba pārstāvis Bocjanskis no Varšavas. Poļi, kas atcerējās Savinkova lietu, dzirdēja, ka Operputs stāsta „tīru" patiesību.

ANGĻI BALTIJAS VALSTĪS APŠAUBA TRESTU

Angļu, poļu, igauņu, un somu pretizlūkošanas iestādes un tā saukto „balti" krievu terroristi Eiropā vismaz pirmo laiku lieliski noticēja, ka Krievijas pagrīdē pastāv patriotu-monarchistu spēcīgs Trests, ka ar to varēs labi sadarboties, lai gāztu komūnistu iekārtu. Polijas ģenerālstāba birojs, kas apstrādāja no Tresta iegūtos materiālus, sāka par tiem šaubīties, salīdzinot ar ziņām no citiem avotiem. Polijas militārais atašejs Tallinā kpt. Drimmers aizrādīja uz Tresta it kā vieglprātīgo rīcību pasta pārsūtīšanā. 1926. gadā kara ministrs maršals Piļsudskis „pasūtināja" Trestam Padomju Savienības mobilizācijas plānu par 10.000 dolariem. Tādu arī Jakuševs pēc dažiem mēnešiem piegādāja, taču maršals atzina to par viltotu.

Angļu aģente Baltijas valstīs pēc meistarspiega Reilija iekrišanas pazaudēja ticību Trestam, un arī no boļševiku viedokļa vajadzēja apskatīties pēc citas taktikas, jo ar 1927. gadu izbeidzās „Naps" jeb daļēji pielaistā privātsaimniecība Krievijā.

Operputam-Upelincam bija uzdots sagraut Trestu no iekšienes, reizē kompromitējot emigrāciju un atklājot tās bezgalīgo lētticību. Ģenerālis Vrangels, viens na intervencionistu vadoņiem, rezultātu apzīmēja par ģenerāļa Kutjopova un lielkņaza Nikolaja darbības fiasko.

Likteņīgā neveiksme ģenerāli iedvesmoja vēl trakākiem plāniem. Kā zināms, Staunics-Operputs un Marija Zacharčenko tagad dzīvoja rietumos. Marija mierā nevarēja nostāt. Kutjopovs viņai joprojam uzticējās pilnīgi, un viņa atkal gribēja iet bīstamajās gaitās uz Krieviju, rīkot terrora aktus. Staunics-Operputs beidzot viņai piekrita, arī Kutjopovs, kas to gribēja iecelt par Nacionālo terroristu savienības vadoni. Marijas noteikums bija ļaut viņai iet pirmajai.

KĀDS IZSKATĪJĀS STAUNICS?

Kāds emigrants apraksta tikšanos ar Mariju un Staunicu-Operputu tūlīt pēc pārnākšanas pār somu robežu.

„Krēslā sēdēja kalsns vīrietis ar rūzganu ķīļbārdiņu, mūs vērodams. Cieši paspiedis saviem gaŗajiem pirkstiem manu roku, viņš nosauca vārdu ar tikko manāmu latviešu akcentu — Operputs-Staunics, atbildīgs OGPU darbinieks."

Vēlāk Staunics izstrādāja plašu un šķietami rūpīgu plānu, kā no ārzemēm sabojāt padomju režīma saimniecību un nāvēt boļševikus. Plāns tika nogādāts Kutjopovam uz Parīzi. Staunics, kam dažādu pseudonimu netrūka, pieņēma vēl vienu — Rings — darbībai Nacionālo terroristu savienībā.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu kreditsabiedrība lūdz paziņot, lai visi nāk ciemos jaunās NODAĻAS ATKLĀŠANĀ LATVIEŠU CENTRĀ 1980. gada 15. septembrī no pl. 16 līdz pl. 20. Cienasts. Jaunajā nodaļā varēs izdarīt visus bankas darījumus. Šinī dienā pārējās nodaļas b;s slēgtas. Darba laiks pagaidām katru ceturtdienu un piektdienu no pl. 16 līdz pl. 20.

● Toronto vanadžu koŗa Zīle gada sapulcē 10. jūnijā DV namā piedalījās 27 no 45 koŗa dalībniecēm. Bija klāt arī diriģents A. Purvs. Ziņojumus sniedza koŗa priekšniece Monika Jonāne un kasiere Ausma Gugāne. Darbības gadā no 1979. g. 4. septembŗa korim notikuši 45 rēgulāri mēģinājumi, 5 gadījumos sniegta daļēja programma. Noticis eglītes vakars un koŗa diriģenta A. Purva slīdīšu izrāde no dziesmu svētkiem Gotlandē. Koŗa 10 gadu darbības zīmē notika jautrs vakars „Pavasaŗa jausmas" un jubilejas koncerts, bet pēc koncerta draudzības stunda DV namā. Darbības gadā izdota arī otra skaņu plate — Zīles dzied tēvzemei. Vairs nekandidēja līdzšinējās valdes locekles: Ausma Gugāne, Māra Lūse, Helga Meijere un Velta Uiska. Jaunajā valdē ievēlēja Intu Aviku, Anastasiju Butāni, Aiju Kārkliņu, Melitu Lapiņu un Ženiju Vītolu. Par koŗa priekšnieci ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo Moniku Jonāni. Koris 1. novembrī piedalīsies Koncertapvienības rīkotajā komponista Jāņa Kalniņa skaņdarbu koncertā.. Koŗa devītais gadskārtējais koncerts notiks 10. maijā Toronto universitātes mūzikas fakultātes ēkā, Walter zālē. Sapulci vadīja Melita Lapiņa, protokolēja Aija Kārkliņa. Koris diriģenta A. Purva vadībā atsāks mēģinājumus otrdien, 2. septembrī, DV namā.

● Toronto korporāciju kopa savā 14. augusta sēdē, piedaloties korporāciju pārstāvjiem, apspriežot latviešu karavīru pārstāvju piesūtīto atklāto vēstuli, nolēma pieņem šādu rezolūciju. Latviešu trimdas jaunatne visumā ir nacionāli noskaņota un tās liela daļa iesaistījusies mūsu sabiedr. darbā un centienos par Latvijas brīvību. Dziesmu spēles Varoņdarbi rīkotāji un izpildītāji tomēr ir izdarījuši nacionāli nopietnu kļūdu, izmantojot un pārveidojot latviešu varoņa eposa simbolus nepiedienīgas un zaimotājas izrādes nolūkiem. Tāda rīcība ir apvainojusi mūsu brīvības cīnītājus, mūsu karavīrus un mūsu nacionāli domājošo sabiedrību. Pati izrāde mūsu jaunajā paaudzē rada nepareizu priekšstatu izpratni par latviešu nacionāliem varoņiem, kas lugā izsmieti un nonievāti. Tādēļ Toronto korporāciju kopa aicina Varoņdarbu rīkotājus un izpildītājus pārtraukt un atsaukt šīs lugas izrādes. Ja tomēr šīs izrādes notiktu Toronto korporāciju kopa aicina latviešu sabiedrību neapmeklēt un neatbalstīt šo pasākumu ne morāli, nedz arī materiāli.

● Latvija Amerikā 31. nr. 13. lp. pārskatoties DVM sludinājumā atstātas vecās maksas rindas. Tagad DVM visās zemēs maksā 10 dol. gadā. LA atvainojas lasītājiem un DVM par šo nepatīkamo misekli.

14 šachisti izmēģināja spējas ar latviešu starptautisko meistaru Edmāru Medni Sidrabenē. Tur bija divu paaudžu pārstāvji: Kārlis Klints, Ivars Timbers, Richards Masītis (noturējās visilgāk), Alvis Zuntaks. Edvīns Treimanis, Ivars Graudiņš, Jānis Grāvītis, Pauls Cālītis, Dāniels Grīnbergs, Andris Grāvītis. Kens Aleksandrs, Māris Apse, Lora Aleksandra un Kārlis Bergmanis. Foto: J. Liģers

Starptautiskais meistars E. Mednis Sidrabenes nometnē

Laiku pa laikam mūsu laikrakstos parādas samērā skopas ziņas, bet biežāk lasāms ASV presē par latviešu visu laiku spēcīgāko šachistu Edmāru Medni, kas pagājušā gadā bija iedalīts ASV šacha izlases vienībā. Sidrabenes nometnes vadītājam māc. J. Cālītim bija izdevies izkārtot mūsu meistara viesošanos Sidrabenē 8., 9. un 10. augustā. Pirmais priekšlosījums bija veltīts šacha atklātnēm. Referents viegli saprotamā veidā uz demonstrācijas dēļa izskaidroja dažādas atklātnes, atbildot arī uz jautājumiem.

Pēcpusdiena bija veltīta simultanspēlei, kurā piedalījās 14 Sidrabenes nometnotāji un divi pieaugušie. Pieci zaudētāji paspēja vēl izspēlēt otru partiju. Tā kā Edmārs nezaudēja nevienu partiju, tika uzvarētas kopsummā 21 partijas, spēlējot 1½ stundas. Sidrabeniešu jaunākā spēlētāja bija astoņus gadus vecā Lora Aleksandra. Ļoti saistošs bija otrās dienas priekšlasījums, kurā bez nometnotājiem noklausījās arī lielāks skaits pieaugušo. Pēc priekšlasījuma notika atkal simultanspēle, kurā piedalījās septiņi sidrabenieši un seši pieaugušie, kuŗu vidū bija arī vēl nesen ļoti aktīvais Toronto šachists Alvis Zuntaks, volejbola skolas vadītājs Ilmārs Graudiņš un basketbola skolas vadītājs Edvīns Treimanis. Edmārs Mednis pieveica visus pretiniekus vienā stundā un desmit minūtēs. Visilgāk turējās Richards Masītis. Vēlāk meistars atzinās, ka jau no paša sākuma visnopietnāk apsvēris savus gājienus pret Alvi Zuntaku un Ilmāru Graudiņu. Edmāra Medņa vērtējums par jauno spēlētāju spēles māku bija labs.

Ž. Zentiņš

Olimpisko spēļu boikots un padomju propaganda

Olimpiskās spēles Maskavā boikotēja pussimts pasaules brīvās valstis. Iespējams jau izvērtēt kā spēļu, tā boikota norisi. Britu laikraksta korespondents raksta, ka spēļu nobeiguma vakarā Brežņeva atpūtas mītnē Melnās jūras krastā droši vien šampanietis plūdis jo bagātīgi, jo Kremlis varējis svinēt kā olimpisko spēļu sekmīgu norisi, tā Afganistānas invāzijas pastiprinātu akciju.

Maskavai esot izdevies reizē „sludināt mieru un karu", un pasaule to esot pieļāvusi. Ja arī padomju pilsoņi ievērojuši, ka spēlēs nepiedalās ASV un Lielbritanija, tad propagandas paskaidrojums bijis vienkāršs: šīs divas valsti aizvien dara visu iespējamo, lai traucētu pasaules mieru un valstu sadarbību, sevišķi ar Pad. savienību!

To, ko par boikotu teica amerikāņi un briti, „miermīlīgās padomju zemes" pilsoņi, protams, nedzirdēja. Valstis un sportisti paši atļāva tirannijas un diktatūras izcilajam jārstāvim Brežņevam gūt panākumus olimpiskajās spēlēs, bet par šiem panākumiem brīvā (vismaz līdz šim) pasaule dārgi samaksās, raksta britu laikraksts „The Daily Telegraph".

KGB esot pierādījusi, ka prot tikt galā ar milzu apmēru starptautiskās džamborejas un citām problēmām tikpat labi, kā ar vietējo iedzīvotāju, Austrumeiropas tautu un daudzu citu apspiešanas akcijām.

Daļējais spēļu boikots neparādīja pietiekami skaidri padomju pilsoņiem brīvās pasaules reakciju pret padomju varas brutālo un slepkavīgo uzbrukumu mazajai, atpalikušajai un miermīlīgajai Afganistānai. Padomju valdība izmantoja olimpiskās spēles, lai sakurinātu patriotisma jūtas un lai demonstrētu savu „blēdīgo atbalstu starptautiskam mieram un labai gribai". Šī demonstrācija Brežņevam bija vajadzīga, lai sagatavotu sev labvēlīgu gaisotni „Eiropas drošības konferencei Madridē. Neesot šaubu, ka Brežņevs Maskavas olimpiadu izmantošot tikpat sekmīgi saviem nolūkiem, kā to darījis Hitlers ar Berlīnes olimpiadu 1936. gadā.

Tiktāl britu korespondents. Viņa vērtējums liekas rūgts, bet patiess. Salīdzinot visu par Maskavas spēlēm teikto un rakstīto, jāsecina. ka cilvēka tiesības, preses brīvība un citas rietumos rīkoto olimpisko spēļu neatņemamās tiesības padomju vara pamatīgi ierobežoja. Britu sportisti, atgriežoties mājās, ar spēļu norisi, šķiet, apmierināti, bet ne visiem bijis pa prātam nepārtraukti skandinātā „miera un draudzības" propaganda.

Aleksandrs Čivželis 70-gadnieks

Daugavas Vanagu saime un tuvākie draugi 17. augustā DV namā Toronto bija sarīkojuši ilggadējam DV nenogurstošajam darbiniekam A. Čivželim godināšanu. Viņu sveica DV Toronto nod. priekšnieka vietnieks un DV KV loceklis A. Šterns, un tāpat arī bijušais DV KV priekšsēdis V. Mukts. Jubilejas viesu vārdā sveica N. V. Brasliņš, nododot arī dāvanu. Toronto nodaļas vanadžu priekšnieces vietniece Astrīde Jākabsone sveicināja ar ziediem un klingēri; arī priekšnieces meitiņa Velta Ozola sveica ar ziediem. No vanadzēm vēl sveicināja Vera Bebre un Mirdza Zvirgzdgrauda un no Katoļu apvienības L. Beinarovičs. Bija arī novusa un šacha kluba pārstāvju apsveikumi.

Jubilārs jau 1964. gadā apbalvots ar DV nozīmi zeltā un daudz darījis DV organizācijas mērķu sekmēšanā. Darbojies arī DV Kanadas valdē. revīzijas komisijās un arī aprūpes laukā. N. B.

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā Udorā, Kanadā

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā senioriem un jaunatnei rīko igauņi 6. un 7. septembrī igauņu stadionā, igauņu bērnu nometnē Udorā, Ontario, 40 jūdzes no Toronto. Programmā: vīriešu atklātā (14 g. v. un vecāki) 1. dienā — 100 m; 400 m; 1500 m; tāllēkš.; lode (16 mārc.); disks (2 kg); trīssolis un 10000 m; 110 m barjēras. 2. dienā — 200 m; 800 m; 5000 m; augstlēkšana; šķēps; 4 x 100 stafete.

Sieviešu atklātās (14 g. v. un vecākas). 1. dienā — 200 m; 800 m; 110 m barjēras; augstlēkšana; lode (4 kg); disks. 2. dienā — 100 m; 400 m; tāllēkšana; šķēps; 4 x 100 m stafete.

Jaunieši (dzim. 1961. — 65.) 1. dienā — 100 m; 400 m; 1500 m; tāllēkš.; trīsskolis; lode (12 m). 2. dienā — 200 m; 800 m; 5000 m; augstl.; šķēps (800 g); disks (3 m 9 unc.); 110 m šķ. Zēniem (1964. - 65.) 1. dienā — 100 m; 400 m; 1500 m; 110 šķ.; tāļl.; lode (4 kg); šķēps; 4 x 100 m. 2. dienā — 200 m; 800 m; augstl.; trīssolis; disks (1 kg). Jaunietēm (1964. - 65.) 1. dienā — 200 m; 800 m; augstl.; lode (8 mārc.); disks; 4 x 100 m stafete; 2. dienā — 100 m; 400 m; 100 m šķēršļi; tāļl.; disks. Zēniem (1966 - 67): 1. dienā — 100 m; 400 m; 100 m šķ.; tāļl.; disks (1 kg); šķēps; 2. dienā — 200 m; 800 m; 80 m šķ.; augstl.; šķēps; lode (4 kg); trīssolis; 4 x 100 m stafete. Meitenēm (1966-67): 1. dienā — 200 m; 800 m; 80 m šķ.; augstl.; disks; šķēps. 2. d.: 100 m; 400 m; tāļl.; lode (6 mārc.); 4 x 100 stafete. Meitenēm (1968-69) 1. dienā — 100 m; 400 m; augstl.; 4 x 100 m; šķ. 2. dienā — 200 m; tāļl.: lode. Zēniem (1968-69): 1. dienā — 100 m; 400 m; augstl.; 4 x 100 m šķ.; 2. dienā 200 m; 800 m; tāllēkš.; lode. Zēniem (1970. un jaunāki): 1. dienā — 60 m; augstl.; bēzbola mešana; 100 m; 2. dienā 200 m; tāļl. Meitenēm (1970. g. un jaunākas): 1. dienā — 60 m; 100 m; bēzbola mešana, augstl.; 2. dienā — 200 m; tāļl. Starts — sestdien, 14.00, reģistrēšanās no plkst. 12.00. Svētdien — 10.00.

Piedalīšanās maksa atklātās grupās — 3 dol no dalībnieka, pārējās 2 dol. Jāpieteicas līdz 30. augustam pie Mr. H. Jaaguste, 62 Talbot Rd., Willowdale, Ont., Canada M2M 1R9. Tālrunis: (416) 223-6141. Pānakšņošana nometnē, iepriekš pieteicoties. Tuvāka informācija pie E. Skujiņa — 223 High Park Ave., Toronto, Ont. M6P 2S5. Tālrunis (416) 767-9964.

Z. Z.

(Turpinājums 20. lp.)

benē.
rējās
lītis,
un
igers

etnē

ija arī vēl
Toronto
ks, volej-
s Ilmārs
tbola sko-
Treima-
dnis pie-
kus viena
nūtēs. Vis-
ds Masītis.
ās, ka jau
isnopietnāk
us pret Al-
ru Graudi-
vērtējums
spēles mā-

Ž. Zentiņš

īkstes

s; 4 x 100
— 100 m;
ršļi; tāļl.;
- 67): 1.
m; 100 m
g); šķēps;
800 m; 80
s; lode (4
100 m sta-
1966-67): 1.
0 m; 80 m
šķēps. 2. d.:
l.; lode (6
afete. Mei-
ienā — 100
4 x 100 m;
m; tāļl.:
69): 1. die-
m; augstl.;
ienā 200 m;
de. Zēniem
1. dienā —
bola meša-
nā 200 m;
. g. un jau-
60 m; 100
augstl.; 2.
l. Starts —
trēšanās no
n — 10.00.
sa atklātās
dalībnieka,
eteicas līdz
Mr. H. Jaa-
., Willowda-
M 1R9. Tāl-
. Pānakšņo-
iekš pietei-
rmācija pie
High Park
. M6P 2S5.
964.

Ž. Z.

E. Medņa šachista gaitas

Varbūt daudzi nezina, ka starptautiskais meistars šachā Edmārs ir beidzis universitāti ar inženieŗa gradu un savā laikā tā bijusi viņa ikdienas nodarbošanās, bet nu jau atstoņus gadus. Edmārs Mednis nodarbojas tikai ar karalisko spēli šachu. 43 gadus vecais meistars ir dzimis Rīgā. Sācis spēlēt šachu 11 ar pus gadu vecumā Vācijā. Viņš atceras, ka tēvs uzvarējis viņu trijos gājienos pirmajā spēlē. Tēvs bijis labs šachists un arī mūziķis, tāpat kā tēvocis Emīls Melngailis.

Tēva vēlēšanās ievadīt dēlu mūzikas pasaulē bijusi nesekmīga. Vidusskolas laikā Edmārs izmēģināja savas spējas basketbolā un futbolā, bet tā kā šajās nozarēs neguva redzamākas sekmes, sāka pievērsties šacham. Pirmos panākumus ASV mērogā viņš guva, piedaloties pirmajā lielajā turnīrā — atklātās ASV šacha meistarsacīkstēs Fort Worth, Teksasā. 14. g. v. Edmārs ar labu punktu kopsummu dalīja 9 - 13. vietu. Jaunatnes pasaules meistarsacīkstēs šachā 18 g.v. Edmārs bija jau ASV jaunatnes izlasē. Meistarsacīkstes notika Antverpenā, Beļģijā, kur ar divām neizšķirtām partijām viņš ieguva otru vietu. Atgriezies ASV, Edmārs Mednis ieguva koledžu meistara godu.

Šie panākumi nodrošināja viņam vietu ASV studentu izlasē un piedalīšanos Universitāšu pasaules meistarsacīkstēs. Pēc sacīkšu noteikumiem vecuma robeža bija 37 gadi, bet to neievēroja, atskaitot ASV, kuŗu spēlētāju caurmēra vecums bija 21 gads. Citu valstu spēlētāju vecums bija daudzreiz nenosakāms, daudzi bija ar doktora tituliem, lielām bārdām. No Mongolijas ieradās studenti bez studentu apliecībām, un viņus pielaida meistarsacīkstēs tikai tāpēc, ka tie bija mērojuši tālu ceļu.

Studentu pasaules meistarsacīkstēs Upsalā, Zviedrijā, Pad. savienības studentu izlasē spēlēja Tāls. Vakaros notika dejošana studentu mītnē, bet Edmārs neprata dejot un konstatēja, ka ir jāmācās dejot, lai godam pastāvētu nākošās studentu meistarsacīkstēs Islandē, kuŗās atkal piedalījās Mednis no ASV, bet Tāls ar Ģipsli no Latvijas bija Pad. savienības vienībā. Abas reizes uzvarēja Pad. savienība. ASV bija vājāka pie pēdējiem galdiņiem.

1958. gadā studentu pasaules meistarsacīkstes notika Bulgārijā. Pad. savienības vienībā bija atkal Tāls ar Ģipsli. ASV zaudēja pret Pad. savienību, bet Mednis guva jauku panākumu, nospēlējot ar Spaski neizšķirti, Spaksis ieguva neizšķirtu tikai ar vislielāko piepūli. Edmāram arī citādi veicās labi, jo bija iemācījies dejot. Nākošā, 1959. gadā, ASV nepiedalījās maistarsacīkstēs Budapeštā, bet 1960. gadā Ļeņingradā ASV uzvarēja pirmo reizi Pad. savienību un ieguva pirmo vietu ar Medni Lombardiju vienības sastāvā. Pad. savienības vienībā spēlēja Jānis Klovāns, kas, satiekot uz kapņēm Medni viesnīcā Baltika, ironiski vaicāja Medņim, vai viņš runājot latviski. Vēlāk gan viņš kļuva laipnāks.

Ļeņingradas atmosfēra bija nospiedoša, nomācoša nebrīvības sajūta. Atceļā, apstājoties Somijā, atvērās pavisam cita pasaule. Atgriežoties ASV, šacha vienību sagaidīja lidlaukā liels ļaužu pulks un prezidenta Eizenhauera apsveikums ietvēra jūsmīgus vārdus par tautu sadarbību. 1961. gadā ASV studentu vienībā bija divi latvieši — Kalme un Mednis, un sacīkstes notika Helsinkos, Somijā. ASV ieguva goda pilno otro vietu, bet šoreiz lidlaukā spēlētājus sagaidīja tikai tuvākie radi, un nebija oficiālu apsveikumu.

E. Mednis atceras, ka 1958. gadā Bulgārijā Aivars Ģipslis ieradies pie viņa ar konjaka pudeli, pacēlis glāzi ar vārdiem — Dievs svētī pirmo glāzīti. Svētīšana turpinājās, kamēr pudele iztukšojās. No Bulgārijas laika Edmārs ir alerģisks pret konjaku un arī pret Bulgārijā iemīļotiem sīpoliem.

Edmāra Medņa sekmes ASV šacha meistarsacīkstēs arvienu bijušas respektējamas. Piedaloties ASV šacha meistarsacīkstēs 1962. gadā, Edmārs uzvarēja vēlāko pasaules meistaru Fišeri, kas nebija zaudējis četrus gadus meistarsacīkstēs nevienu partiju. 1979. gads latviešiem šachā bija it īpaši nozīmīgs, jo starpzonu sacīkstes notika Rīgā. ASV vienībā spēlēja arī Edmārs Mednis. Ceļojums uz Rīgu bija piedzīvojumiem bagāts un nepatīkams, bet Rīgā, kur visapkārt skanēja latviešu valoda, Edmārs jutās atkal labi. Ja sākuma posms nebija sevišķi labs, tad beigu posmu raksturoja vairākas labas partijas pret spēcīgākiem pretiniekiem. Izcilā formā bija Tāls, kas ierindojās pirmajā vietā.

Edmārs Mednis ik gadus piedalās vairākos internacionālos šacha turnīros un nākošā piedalīšanās būs starptautiskā turnīrā Barselonā, Spānijā. Edmārs ir arī pazīstams lektors un spēlē ik gadus vairākas simultanspēles. Šacha žurnālistikā Edmāra vārds ir sevišķi pazīstams, un viņš ir šacha žurnāla līdzstrādnieks Francijā, Spānijā, Anglijā, Vācijā, Jugoslavijā un ASV. Ed. Medņa technīskie raksti nodarbojas ar atklātņu un galotņu analizi, u. t.t. Sevišķu ievērību izpelnījusies viņa grāmata — How to beat Boby Fisher, kas izdota 1974. gadā 40.000 eksemplāros mīkstos vākos un vairs nav atrodama tirgū. 1975. gadā iznāca viņa — How Karpow wins, bet 1978. gadā — How to beat the Russians. 1977. gadā izdota ASV un Anglijā — Practical endgame lessons. Pašlaik Ed. Mednis nolīdzis līgumu par grāmatas — How Karpow wins ar kādu apgādu Vācijā. Grāmata drīzumā iznāks un būs papildināta. Vairākas grāmatas ir izdotas kopā ar citiem autoriem. Edmārs Mednis ir arī pazīstamās amerikāņu firmas Fidelity Electronics kompjuteru šacha programmas veidotājs. Pašreiz Mednis strādā šacha kompjuteru modeļu uzlabotas programmas izstrādāšanā. Šie kompjuteri ir pašlaik visvairāk lietotie.

Ž. Zentiņš

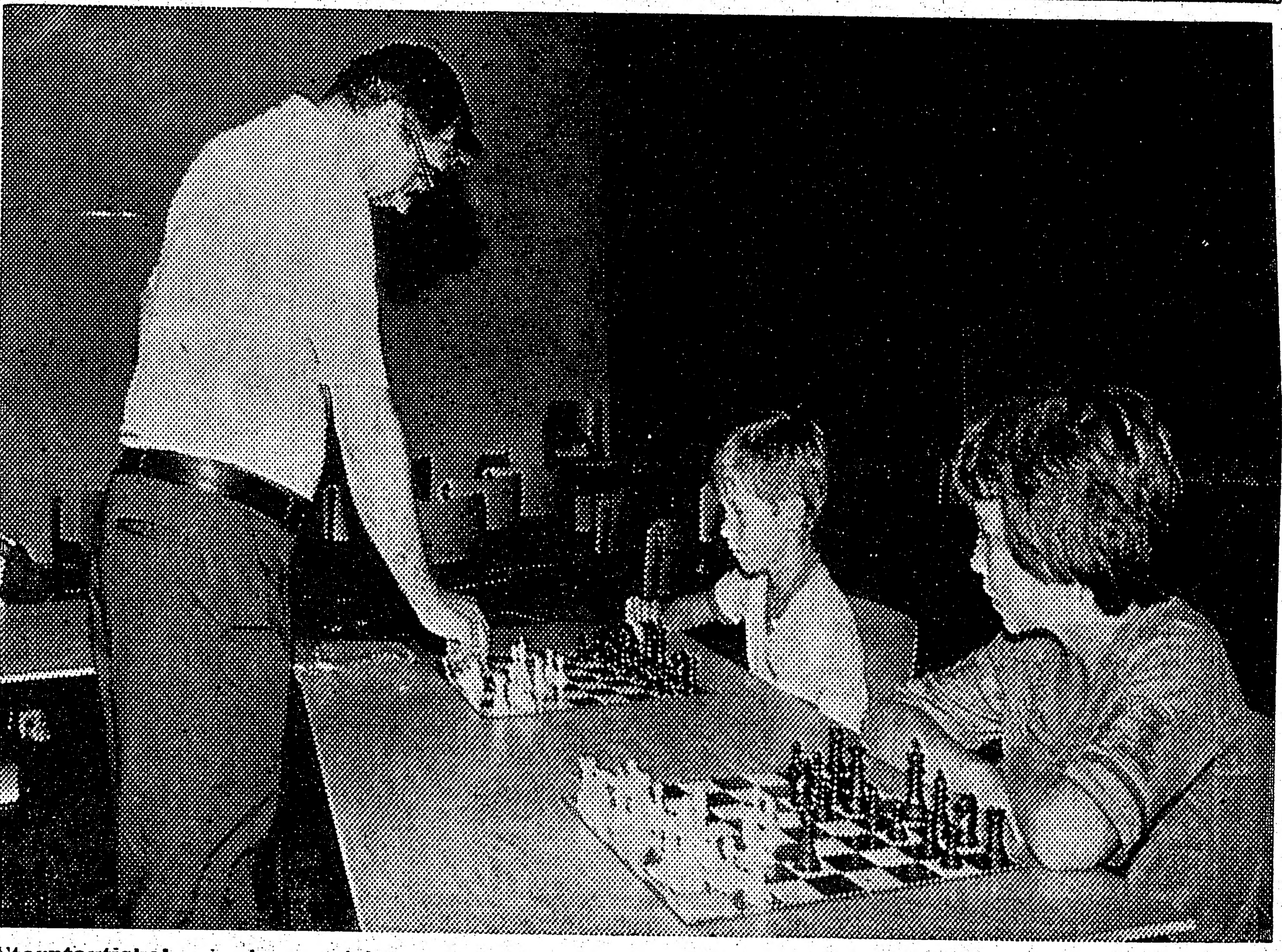

Starptautiskais šacha meistars Edmars Mednis Sidrabenes vasaras nometnē bērniem mācīja šacha spēli. Bērni gūtās zināšanas tūliņ izmantoja praksē, spēlējot simultānspēles pret meistaru, tādējādi attīstot šacha domāšanu. Uzņēmumā no labās: Korijs Avos un Dāvids Grinbergs.
Foto: V. Plampe

Eleonoras Upatnieces piemiņai

Pēc gaŗa un darbīga mūža gandrīz 87 gadu vecumā Dieva mierā š.g. 1. augustā ir aizgājusi pazīstamā bērnu un jaunatnes psīchologe Eleonora Upatniece. Mums ir zudusi viena no redzamākām brīvās Latvijas izglītības darbiniecēm, kuŗas darbs un padoms veicināja pāri par 30 gadu arī trimdas latviskās audzināšanas un mācīšanas darbu.

Eleonora Upatniece, dzimusi Jēgere, dzimusi 1893. g. 28. oktobrī Spriestiņu pagasta „Baikās", Valmieras apkārtnē. Agrā bērnībā ģimene pārcēlās uz Valmieru, kur tēvam piederēja vairāki saimnieciski uzņēmumi. Gaišo bērnību pārtrauca tēva nāve, un ar piecpadsmit gadiem Eleonorai, pelnoties ar privātstundām, jāpalīdz ģimenes uzturēšanā.

Beigusi Valmieras ģimnaziju, viņa aizbrauca par mājskolotāju kādā muižnieku ģimenē Krievijā un pēc gada iestājās Kijevas Funduklejeva ģimnazijas paidagoģiskā klasē, kuŗu beidza ar izcilām sekmēm ar tiesībām mācīt krievu, vācu un franču valodu. Cerības studēt izjauca Pirmais pasaules karš. Atgriezusies dzimtenē, viņa vispirms strādāja par mājskolotāju barona Maideļa ģimenē, bet pēc tam Dikļu draudzes skolā. 1916. gadā nomira māte, un Eleonorai ar brāli jāuzņemas trīs jaunāko māsu audzināšana un skološana. Pēc Rīgas krišanas 1917. gadā viņa ar trim māsām devās bēgļu gaitās uz Tomsku, kur strādāja par skolotāju latviešu bēgļu skolā.

No bēgļu gaitām viņa atgriezās 1920. gadā un sāka strādāt Valmieras 1. pamatskolā, bet pēc gada iestājās Latvijas universitātes filoloģijas un filozofijas fakultātē. Viņai sevišķi interesēja psīcholoģijas lekcijas, kuŗas lasīja Šveices profesors Ernests Šneiders. Jaunās Vakareiropas idejas kļuva par Eleonoras Upatnieces tālākās dzīves un darba noteicējām; tā viņa sāka speciālizēties bērnu psīcholoģijā un audzināšanā.

Psīchiatrs Dr. M. Moellers bija atvēris defektīvo bērnu skolu un nervu ambulanci, lai palīdzētu skolām. Viņam bija vajadzīga psīcholoģiskā darba veicēja. No 300 kandidātēm šim darbam viņš pieņēma Eleonoru Upatnieci. Tā 1924. gada 1. februārī viņa sāka Latvijas apstākļos vēl nebijušu darbu, kas kļuva par viņas īsto aicinājumu un dzīves piepildījumu. Visu savu sirds degsmi, neskaitot darba stundas, viņa ielika paidagoģiskās psīcholoģijas izveidošanā. Vispirms bija jālatvisko Binē—Simona intelliģences pārbaudes testi, jāsagatavo Rosolimo psīcholoģiskais profils un vajadzīgie palīglīdzekļi. Šai darbā viņai palīdzēja nākamais dzīves biedrs K. Upatnieks. Tai pašā laikā viņa apmeklēja skolas un tās informēja par jaunās iestādes darba nolūkiem: noskaidrot nesekmības cēloņus un citas parādības, ar kuŗām jācīnās skolotājiem darbā. Atsaucība bija liela, un darbs sekmējās.

Nervu ambulances darbam paplašinoties, tā tika pakļauta Izglītības ministrijai ar nosaukumu Rīgas pilsētas jaunatnes pētīšanas institūts. 1936. gadā to pārdēvēja par Rīgas pilsētas psīchotechnikas un arodizvēles institūtā. Viņa tur nostrādāja pāri par 20 gadu, kad 1944. gada rudenī bija jādodas trimdā.

Pētniecības darbs ritēja institūtā, bet atklājumus un atziņas E. Upatniece nesa tautā ar lekcijām un rakstiem. Pēdējos 3 gados viņa katru pirmdienu lasīja referātus Rīgas radiofonā, kuŗu pirmais posms 1943. gadā parādījās grāmatā „Mazbērnu un bērnu garīgā audzinšana", bet otra daļa palika salikumā kādā Rīgas spiestuvē. Arī Vācijas bēgļu posmā viņa iekārtoja padomdošanu, lasīja lekcijas vecākiem un skolotājiem. Pēc ieceļošanas ASV, dzīvojot patālu no lielākiem latviešu centriem, E. Upatnieces audzinātājas darbs vairāk izpaudās, rakstot laikrakstos un skolotāju un vecāku žurnālā „Trimdas skola", kā arī piedaloties skolotāju konferencēs. Viņa rūpīgi sekoja trimdas bērna jaunās situācijas problēmām, kuŗas tieši novēroja, audzinot savus mazbērnus.

E. Upatniece atzina, ka pirmais svarīgākais solis bērna mācīšanā ir iemācīšana lasīt latviešu valodā. No tā atkarāsies, vai bērns iemīlēs latviešu grāmatu, vai viņam patiks mācīties latviešu skolā, vai viņš ieaugs latviešu kultūrā. Lasīt jāiemāca agri, pirms bērns sāk mācīties lasīt angliski vai kādā citā mītnes zemes valodā, un tas jāizdara viegli, bērnam patīkamā veidā. Lasīt mācīšanai jāizvēlas pareizākais, dabiskākais un šī vecuma bērna psīchei piemērotākais ceļš. Par tādu viņu atzina, pati pārbaudījusi, veseluma metodi. Pēc veseluma metodes viņa sastādīja ābeci un pirmo lasāmo grāmatu „Avotiņš", kuŗu

(Turpinājums 12. lp.)

† Eleonora Upatniece

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

28. septembrī — svētdien, pl. 17 Latviešu Namā Latvijas Universitātes dibināšanas atcere. Prof. J. Dreifelda akadēmiskā runa „Kanadas latviešu demografiskais profils". Prof. J. Vītola mūzikas koncerts: Rita Dzilna-Zaprauska un Ilze Didrichsone.

30. augustā pl. 10 Latviešu namā, Kanadas latv. katoļu apvienības kārtējais 19. kongress un 30 darba gadu atzīmēšana. Pl. 19.30 saviesīgs vakars ar deju.

31. augustā Kanadas latv. katoļu vienības kongresa dievkalpojums ar viņa ekselences bīskapa Ambrozija un vairāku latviešu priesteŗu piedalīšanos pl. 13 — 1021 College ielā, lietuviešu baznīcā. Pl. 15.30 Latviešu namā Rakstnieku cēliens ar jauniešu mūzikāliem priekšnesumem.

18. septembrī pl. 20 mecosoprāna Ileānas Pētersones koncerts St. Anderw Presbiteraņu baznīcā, King un Simco ielu krustojumā. Koncertapvienības sarīkojums.

20. septembrī DV namā DV Toronto nodaļas sezonas atklāšana ar jautru prgrammu.

4. oktobrī pl. 19 Latviešu nama gada svētki ar jauniešu priekšnesumiem, vakariņām un deju pie Runču mūzikas. Ieeja 12 dol.

25. oktobrī ALT Vašingtonas ansambļa divas viesizrādes Bickford Park skolā.

25. oktobrī DV namā DV Toronto nodaļas gada svētki.

1. novembrī — sestdien, pl. 20 komponista Jāņa Kalniņa darbu koncerts Centrālā tehnikuma auditorijā. Rīko Koncertapvienība.

22. novembrī DV namā DV Toronto nodaļas rīkotā karavīru godināšana.

6. un 7. decembrī DV namā Ziemsvētku tirdziņš.

20. decembrī DV namā DV Toronto nodaļas eglītes vakars.

1981. GADĀ

21. februārī, sestdien, pl. 20 Andris Rožkalns — klavieres. Town Hallē. Koncertapvienības sarīkojums.

14. martā, sestdien, plkst. 20 Linda Aļļe, čello, Town Hallē. Koncertapvien. sarīkojums.

7. Latviešu dziesmu svētki Kanadā

TORONTO 1981. GADĀ no 1. — 5. jūlijam.

HAMILTONA

24. oktobrī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

MEZCIEMS

6. septembrī pl. 19 gadskārtējais sezonas nobeigums un groziņu vakars.

SV. KATRINAS

13. septembrī pl. 9 Mednieku un makšķernieku kluba rīkotās eksternās sacensības šaušanā Gun kluba laukumā. Pl. 19.30 201 Garnet St. balle un apbalvošana. Spēlēs Runči.

Ilggadējais Saulaines rūķis Kārlis Ozoliņš ar apbalvotajiem Saulaines sporta svētkos. No kreisās: Pēteris Grasmanis, Elviga Sebre, Kārlis Ozoliņš, Linda Kronberga, Kārlis Briedis. sLabajā pusē Saulaines voleja komandas maskots Snūpijs noskatās Saulaines un Sidrabenes sacīkstes, kuŗās šoreiz uzvarēja Saulaine. Foto: N. Sebris

Straumēni - DV saimes prieks un lepnums

Laiks ir un paliek ļoti relātīvs jēdziens. Kad sakām, ka DVF lauku īpašums ir latviešu ziņā tikai piecus gadus, — šis laika sprīdis šķiet īss. Bet kad paraugāmies, kas šajos piecos gados noticis, kā tā pārvērtusies no svešu laužu mājas īsti latviskā, tad šie pieci gadi liekas ļoti gaŗi: jo kā gan īsā laikā varētu panākt tik daudz? Latviešu Straumēnos vairs nav zirgu staļļu, nav lielo garāžu, nav veclaicīgās ratu nojumes, nav arī mīlzu siltumnīcas. To vietā ir gaišas un ērtas telpas vecajiem ļaudīm, jauniešiem un cieminiem; ir plaša sarīkojumu zāle, omulīga sanāksmju telpa „Zviedru istaba" — paldies Zviedrijas tautiešiem par atbalstu šīs telpas izbūvē! — plaša un labi iekārtota bāra un kluba telpa un pat pašiem savs mazs veikaliņš.

„Lielajā mājā", bijušajā īpašnieku dzīves vietā, lielās istabas sadalītas mazākās, nebojājot kopiespaidu, iekārtotas jaunas mazgāšanās telpas un labierīcības; paplašinātas virtuves un saimnieciskās telpas, tās piemērojot maltīšu sagatavošanai ikdienā apm. 60 cilvēkiem un svētku dienās — turpat 200 cieminiem. No nelielā Katorpes muižas centra izaudzis jauns latviešu ciems, kur tagad pastāvīgi dzīvo apm. 60 tautieši, un šis skaits nav galīgais! Dzīvokļi un atseviškas istabas iekārtotas ne tikai „lielajā mājā", bet arī bijušās saimes ēkās, t.s. „pulksteņa mājā" — kam ģevelē vēl stāv kaķis ar uzmestu kūkumu, bēniņos virs bijušiem staļļiem — tagad bāra telpas, — bijušajos siena šķūņos — barakās (tās domātas jauniešiem kongresu un dažādo sanāksmju laikā).

Jaunākā celtne ir t.s. siltumnīcu māja, kur nupat tikai pabeigtas izbūvēt ērtas un glītas istabas mūsu vecākai paaudzei, jo sevišķi tiem, kam grūtības ar kāpņu kāpšanu. Šī celtne ir vienstāvu, ar ērtām ejām un piemērotām mazgāšanās un labierīcību telpām. Akmeņainos un smilšanos laukumus celtņu priekšā tagad aizstājušas puķu dobes, ziedoši koki un krūmi. Jauno ēku iesvētīs Straumēnu piecu gadu darbības atceres dienā 23. augustā.

Straumēnos veidojas arī mūsu kultūras dzīves tradicijas. Tur notikuši jau tautas deju lieluzvedumi, „mazās dziesmu dienas", vairāki koncerti, literārie sarīkojumi, u.c. Straumēnu parkā aug komponistam Albertam Jērumam veltītais bērzs un 4. Eiropas latviešu dziesmu svētku liepa. Telpas grezno daudzu mūsu mākslinieku gleznas; bibliotēka, liekas, ir viena no plašākajām latviešu grāmatu krātuvēm trimdas zemēs (izņemot, protams, Minsteres latviešu ģimnazijas).

Atrazdamies Anglijas vidienē. Straumēni ir vienādi ērti sasniedzami kā no dienvidiem, tā ziemeļiem, rietumiem un austrumiem, tādēļ gluži dabiski, tie ir izveidojušies par visas Anglijas latviešu centru, kur notiek ne tikai dažādas oficiālas sanāksmes, bet ļoti daudz tīri sabiedriska rakstura sarīkojumu: organizāciju un korporāciju jubilejas, izcilāko gada miju atceres, jauniešu iesvētību un kāzu mielasti. Straumēnus iecienījuši arī vietējie iedzīvotāji, un apm. divus vakarus nedēļā latviešu mājā pulcējās britu organizāciju locekļi kārtējām sanāksmēm. It bieži arī angļu ģimenes vēlas Straumēnos uzņemt savu jauno pāŗu kāzu viesus, jo Straumēnu vadības viesmīlība, ļoti skaisti un garšīgi sagatavotie mielastu galdi, krāšņie puķu dekorējumi un skaistā apkārtne ir kā radīta ģimenes nozīmīgo brīžu svinēšanai.

Par visā apkārtnē paszīstamu notikumu izvērtusies Jāņu svinēšana, kad tautiešu un ciemiņu skaits sniedzas pāris tūkstošos un „līgo" skan pāri Anglijas kalnājiem līdz saules lēktam.

Straumēnu uzdevums ir pulcināt un apvienot latviešus tautas kopības saglabāšanai, veicināt latviešu jaunatnes latvisko audzināšanu un rūpēties par latviešu kultūras saglabāšanu. Šo pienākumu veikšanā jāizceļ DVF lielā pretimnācība un atbalsts jauniešiem, dodot tiem iespēju pulcēties gan kongresos, gan sanāksmēs un jo sevišķi tik svētīgā un nozīmīgā sarīkojumā kā 5. Vasaras kursos š.g. jūlijā, kam pieslēdzās kokļu dienas un sekoja ELJA's kongress.

Kā to visu varēja panākt piecu gadu laikā? Atbilde ir vienkāršā: ar tautiešu atsaucību financiālā un morālā plksnē un ar DV darbinieku neatlaidīgo un pašaizliedzīvo darbu, uzņēmību un lielo ticību pasākuma svētīgai nākotnei. Straumēnu iekārtošana un izveidošana nav pa spēkam vienam cilvēkam, bet darbs neveiksies, ja nebūs viens uzņēmīgs un nenogurdināms darbinieks, kas visu saskaņos, sakārtos un pārraudzīs. DV Anglijā ir laimējies atrast šādu darbinieku Adolfa Sīla personā, kas DVF saimei pievienojies 1948. gadā 23 gadu vecumā. Neaizstājams palīgs viņam Straumēnu pārvaldnieka pienākumu veikšanā ir viņa dzīvesbiedre Anita, kas jo sevišķi rūpējas par Straumēnu pastāvīgo iedzīvotāju labklājību un veselību, bet neatstāj novārtā arī mājas krāšņumu — bagātīgo puķu dārzu. Nav iespējams pieminēt visas tās čaklās rokas, kas rūpējas, lai Straumēnu māja, sabiedriskās telpas, dārzi, paldbaseins un parks būtu labi uzkopti, glīti un tīri.

Straumēnos pērkot, 1975. gadā samērā īsā laikā ziedojumos un aizdevumos ienāca nepieciešamie £120.000. Tagad, piecu gadu laikā,, liekas, vismaz tikpat liela summa ir ieguldīta īpašuma pārbūvēs, uzlabojumos un izkopšanā. Pamazām var sākt atmaksāt aizdevējiem parādus, par ko atzinība pienākas lietpratīgai Straumēnu vadībai un saimniecībai.

Ar patēicību jāpiemin tie tautieši, kas savos testamentos atstājuši novēlējumus Straumēniem, kā arī tos, kas savus kādreizējos aizdevumus pārvērtuši ziedojumos; to darījušas arī vairākas DVF nodaļas.

(Turpinājums 11. lp.)

Meklēju

rokdarbnieci

izšūta vilnas paklāja izlabošanai.

Zvanīt 926-3865.

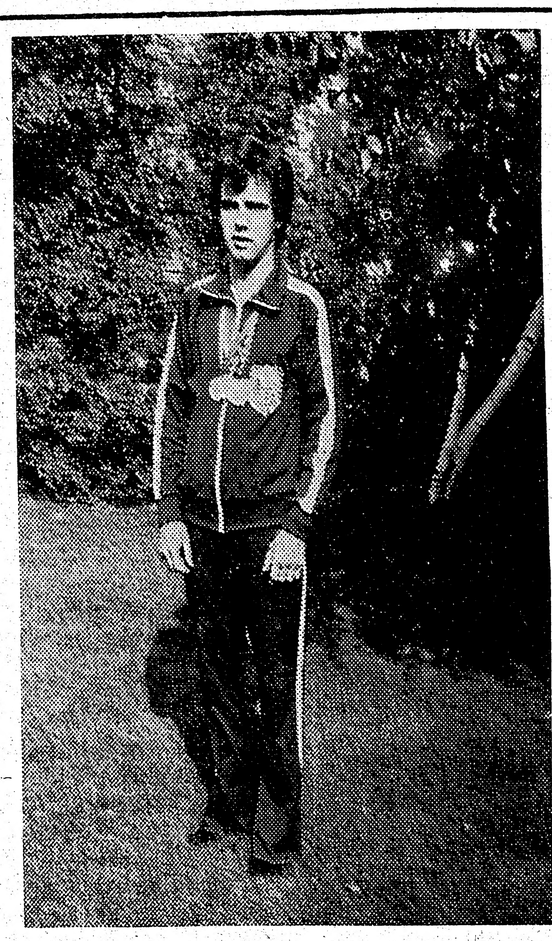

Pēteris Grauds ieguvis 5 zelta medaļas šaušanā Brīvajā olimpiadā. Viņš jau 7 gadus ir DV Toronto nodaļas meistars šaušanā.

Ardievas Sidrabenes nometnei

Sidrabenes vasaras nometnes nobeigums ar svētbrīdi notika Sidrabenes brīvdabas baznīcā. 16. augustā. Nometnes atbildīgais vadītājs māc. Juris Cālītis pateicās nometnes kalnā visiem darba darītājiem par labi veikto darbu un pasludināja 1980. gada vasaras nometni par slēgtu.

Nometnes darbība bijusi sekmīga kā bagātās programmas, tā apmeklētāju skaita ziņā. Kopsummā nometnojuši pāri par 150 bērnu un daudzi pavadījuši Sidrabenē vairākas nedēļas. Nometnes svētku nedēļā nometnē bija pāri par 80 jauniešu, neskaitot vadītājus.

Slavējama bijusi nometnes labā disciplīna, un latviešu valoda skanējusi skaļāk nekā pagājušā gadā. Arvien lielāku interesi saista arī volejbola un basketbola skolas, kuŗās pamazām ierodas arī gados vecāki nometnotāji. Volejbola skolu vadīja skolotājs sportists Ilmars Graudiņš, bet basketbola skolu Toronto JKS basketbolists Edvīns Treimanis. Jaunos vieglatlētus labi sagatavoja sporta skolotāja Ņina Tomase. Pateicoties viņai, sidrabenieši pārveda no Saulaines ceļojošo balvu vieglatlētikā. Sidrabene uzvarēja Saulaini arī futbolā otru gadu pēc kārtas; volejbolā Sidrabenieši uzvarēja līdzvērtīgā spēlē pirmo reizi, bet zaudēja divas reizes pret gados vecākiem saulainiešiem.

Par tradiciju kļuvuši pasaku lugu uzvedumi Sidrabenē talantīgas režisores Dagmāras Gribustes—Jaunzemes vadībā. Šinī gadā izrādīja tautas pasaku Stiprinieks un velns, kuŗai mūziku rakstījis Pēteris Zariņš, bet tērpus un maskas gatavojusi Sandra Klepere. Bagātīgās nodarbības vēl papildināja pieaicinātie speciālisti; E. Zīverte rokdarbos, Arnolds Treibergs stikla glezniecībā, E. Ozols zelīkaļa darbos, J. Pētersons ādas darbos. Sava veida šedevrs bija latviešu starptautiskā šacha meistara Edmāra Medņa ierašanās Sidrabenē, kad viņa simultān spēlēs ar lielu interesi piedalījās daudz bērnu.

Nometnes programmas daudzpusība apmierināja ikvienā bērna intereses. Nometnes labo izdošanos sekmēja arī piedzīvojušu vadītāju labā vadība un stāja. Komandantes pienākumus bija uzņēmusies Dzintra Ozola, bet meiteņu galvenā vadītāja Sarma Eglīte; zēnu atbildīgie vadītāji Juris Dilevko un Kate Lapiņa. Par virtuvi valdīja ilggadējā un daudz slavētā Rasma Gaile. Pēdējās divas nedēļas nometnē bija veltītas latviski nerunājošiem bērniem.

Ž. Zentiņš

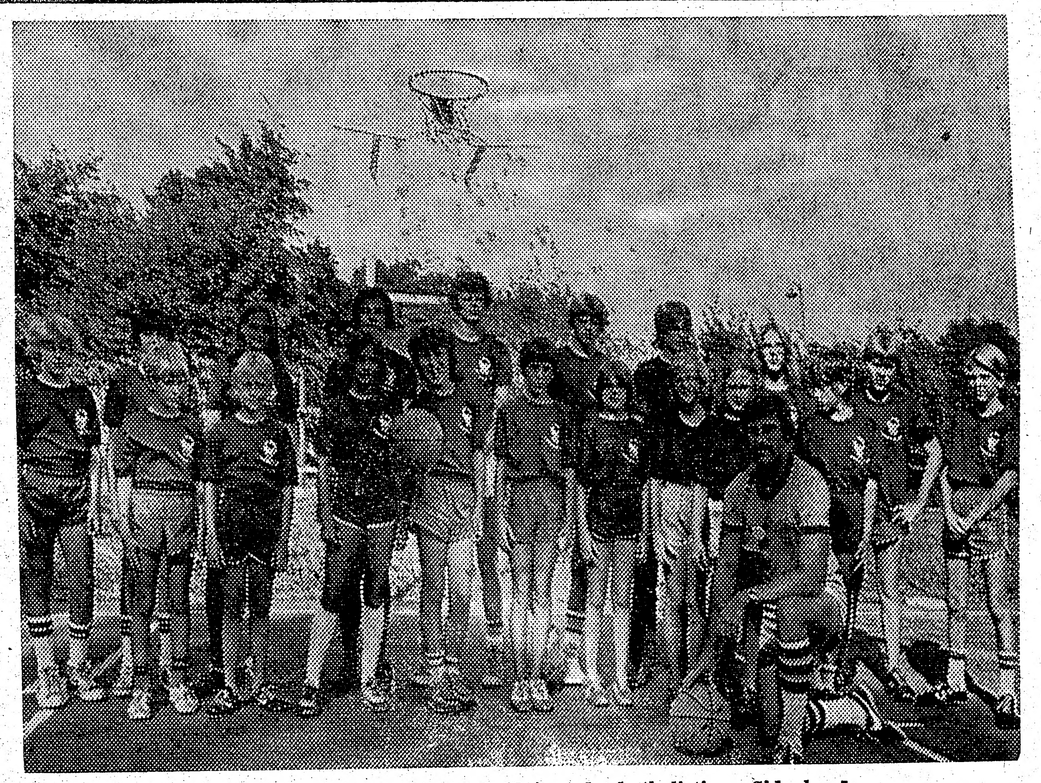

Edvīns Treimanis (priekšplānā) ar saviem skolēniem basketbolistiem Sidrabenē.
Foto: V. Plampe

Gaŗezera skolu sarīkojumu nobeigums

VIDUSSKOLAS MŪZIKĀLI DRĀMATISKS VAKARS

Vidusskola un vispār Gaŗezers šovasar bija vairāk orientējušies uz teātri, mazāk uz koncertiem. Neņemos spriest, cik tas labi vai pareizi, ja paliek neizmantotas daudzas košas balsis un, iespējams, augstas klases dažādi instrumentu priekšnesumi. Vidusskola nebija sagatavojusi neviena cik necik vērtīgāka koncerta, pat ne puskoncerta, jo nebija koŗa un kaut cik veiksmīga diriģenta. Par mūzikas skolotājiem darbojās pianists Pēteris Zariņš no Toronto un Meļķis no Indianapoles. Ja būtu jau laikus sameklēts labs diriģents, Gaŗezerā šovasar dziedātu lielisks ap 150 jauniešu koris. Iznāca tā, ka, piemēra pēc, Beverīnas nometnē darbojās veseli trīs izcili diriģenti — Plostniece, Mežaraups un Jansons, bet Gaŗezerā nebija neviena. Kas vainīgs?

Arī pēdējā sarīkojumā 9. augustā, kur parādās Gaŗezera audzēkņu visas vasaras darba augļi, koncerta daļa maz apmierināja. Direktoram Bolšteinam gan vajadzētu papūlēties angažēt vismaz vienu labu diriģentu. Tas jākārto jau tūliņ, bet ne vēlāk par Ziemsvētkiem, lai arī 1981. gada vasarā Gaŗezeru nepiemeklētu līdzīga neveiksme.

Pretēji mūzikas daļai, ļoti iepriecināja sarīkojuma sākums, kur audzēkņi izrādīja Annas Brigaderes vienreizējā meistardarba „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pirmo cēlienu. Režisori — indianapolietis Vigo Burģis un čikagiete Silvija Kļaviņa. Nepazīstu Burģa talanta, ne darba, toties jau 8 gadus esmu pamatīgi iepazinies ar Silviju Kļaviņu, kad viņa kā maza meitenīte Gaŗezerā nometnē sāka izcelties gan mūzikā, gan jo sevišķi deklamēšanā resp. teātŗa mākslā. Pēc Gaŗezera vidusskolas un Minsteres viņa šoreiz parādījās ne vien kā režisora palīdze un izrādes vadītāja, bet pirmajā izrādē arī kā Gundega saslimušās tituļlomas tēlotājas Ingrīdas Bēdelis vietā. Vērojot viņas veiksmes, nevar saprast, ko īsti cerē sagaidīt apvecojušie Čikagas teātrinieki, vairoties izmantot Silvijas talantu. Čikagai viņa būtu zelta manta, tas pārāk skaidrs.

Burģa un Silvijas pāris nedēļu darbs ir visai labi izdevies. Lieliska titullomā bija milvokiete Ingrīda Bēdele. Arī viņa sāka Gaŗezera nometnē kā maza meitenīte — pasaku lugā „Abru taisītājs" kā „Lapsas māte". Tagad — vidusskolas 3. klasē — viņa jau neapšaubāmi uzrāda labas aktrises pazīmes. Milvokiešiem atliku likām iemesls priecāties. Kas viņa bija par skaistu, šarmantu, reizē draiskulīgu, reizē aristokratisku Gundegu! Ar atzīstamu veiksmi no 207 audzēkņiem izvēlēti ar citi aktieŗi un aktrises, piemēra dēļ — kā ubags Māris — Mārtiņš Zvaners, ķēniņa saucēja Ērika Kronīša lieliskā latviešu valodā lasītais ķēniņa vēstījums tautai un citi, kuŗi pelna uzslavas. Bet pāri visiem vēl īpaši jāpaslavē apbrīnojami dzīvīgās, ugunīgi draiskulīgās Gundegas rotaļu biedrenes — Rūta Bieķēna, Rita Grendze, Ingrīda Cubīna, Ausma Āruma, Indra Kalnīte, Ilze Grendze, Irēne Karlsone, Nora Lagzdiņa un Inga Deme.

Kopsummā — Gundegas izrāde Gaŗezera pēdējo sarīkojumu pacēla patīkamā labas izdošanās līmenī.

J. Kalnietis

Rusifikācijas draudi Latvijā

PRESES INFORMĀCIJA

Francijas pilsētā Belo (Bailleul) notika apdraudēto valodu un kultūru internacionālās apvienības pasaules kongress, kuŗā noklausijās ziņojumus par pasākumiem apdraudēto valodu un kultūru sargāšanā, kā arī diskutēja par iespējām šos daudus novērst. Par referenti darbojās Dr. Le Drogū (Le Drogou), Dr. Peters (Peeters) un Eiropas pārlamenta techniskās koordinacijās daļas vadītājs un flāmu deputāts šajā institūcijā Dr. M. Kopiters (Coppieters).

PBLA pretpārkrievošanas akciju ietvaros konferencē piedalījās arī Dr. Jānis Jerumanis no Beļģijas un informēja sanāksmi par rusifikācijas draudiem Baltijas valstīs un it īpaši par stāvokli tieši okupētajā Latvijā. Visiem kongresa delegātiem izdalīja PBLA memorandu, kuŗā aprādīts uz mērķtiecīgo padomju varas politiku nelatviešu iedzīvotāju skaita palielināšanā Latvijā, pārkrievošanas mēģinājumiem izglītības laukā, ierobežojumiem nacionālās kultūras kopšanā un jaunradē, kā arī krievu valodas piespiedu lietošanu un par tautas pretestību šādiem iznīcināšanas mēģinājumiem. Kongress pieņēma arī attiecīgu rezolūciju, kuŗā šī internacionālā sanāksme pieprasa, lai padomju vara, ņemot vērā ļoti draudīgo stāvokli Baltijā, arī praksē lieto padomju konstitūcijā garantēto brīvu valodas un kultūras attīstību Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Ar Eiropas parlamenta locekli Dr. M. Kopīteru notika pārrunas par iespējām šā gada Eiropas parlamenta sesijas darba sekā uzņemt jautājumu par valodu un kultūras apdraudēšanas jautājumu Baltijas valstīs. Dr. J. Jerumanis turpinās uzsāktās sarunas vēl pirms rudens sesijas sākuma.

Jūlijs Kadelis

Straumēni...

(Turpinājums no 10 lp.)

Straumēnu piecu gadu darbības atcerē sestdien, 23. augustā, DVF valde acinājusi piedalīties Daugavas vanagu un vanadžu saimi, draugus un labcēļus, lai katrs pats varētu iepazīties ar Straumēnos piecu gadu laikā notikušajām pārvērtībām un pārliecinātos, ka latviešu darba mīlestība, centība un neatlaidība arī svešā zemē ir tikpat stipra kā kādreiz dzimtenē, kur uz drupām bija jāceļ jaunas mājas un atmatā atstātie lauki jāpārvērš auglīgās druvās.

A.L.

Latkraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcā
491 College Str.,
kā arī spiestuvē

Sidrabenes bērnu nometnē top un veidojās jaunie volejbolisti un basketbolisti. Jau vairākus gadus nometnes vadība aicina piedzīvojušus instruktorus, kas māca bērniem pareizo spēles techniku. Uzņēmumā Ivars Graudiņš (pa labi) nodarbībā izskaidro volejbola techniskos paņēmienus.
Foto: V. Plampe

T. Siļa Par brīvo...

(Turpinājums no 4. lp.)

Partijas sadarbību ar komūnistiem apliecinot arī tās bij. priekšsēdis A. Rudevics savā grāmatā „Fašistiskā diktatūra Latvijā", teikdams, ka „1935. gadā latviešu komūnisti un sociāldemokrati vienojušies radīt kopēju tautas atbrīvošanas frontes programmu pret fašismu Latvijā" (86.). Noskaņojumu Saeimā savukārt raksturo Demokratiskā centra līdera J. Breikša vārdi 1933. g. 22. aug. sēdē: „No Mendera (soc.dem.) un Rūtiņa (kom.) kungu runām mēs varējām vērot, ka abi šie virzieni varbūt tikai taktiskā ziņā šķiras, bet galvenās līnijās pilnīgi sedzas." (100.). Te jāatceras, ko Sīlis nepiemin, ka Demokratiskais centrs nebija nekāda labā spārna partija, turējās neitrālā vidū un iegāja koalicijā ar sociāldemokratiem t. i. kreiso valdībā.

No trimdas posma Teodors Sīlis citē Br. Kalniņa rakstu 1959. g. Brīvībā: „Mēs noraidām atgriešanos pie agrākās pirmskara saimnieciskās iekārtas Latvijā. Mēs atzīstam sabiedrisko (valsts) īpašumu uz ražošanas līdzekļiem par Latvijas turpmāko saimnieciskās dzīves pamatu." Uz to Sīlis izsaucas: „Tas ir tīrs komūnisms!" (110.).

Vispār grāmatas autors secina, ka „latviešu sociāldemokratu partija visu laiku pret neatkarīgo Latviju ir bijusi negātīva visā savā rīcībā" (94.) un ka tā „iet pa šo ceļu arī vēl šodien" (111.).

Līdzsvara dēļ jāatzīmē, ka autors tuvāk neizvērtē sociāldemokratu partijas tagadējo trimdas nostāju starptautiskā politikā, kas, kā zināms, ir pat krasāka pret komūnistiem nekā t. s. „nacionālām" organizācijām un ka partija tagad sevi vairs neuzskata par marksistisku.

Informācijas ziņā interesi pelna arī nodaļa par t. s. kultūrniekiem. Pēc Sīļa domām jaunu ceļu meklēšana ir laba lieta, ja vien mērķis nedalās. Bet kultūrnieku darbs „izpaužas ejot pa ceļiem, ko norāda Latvijas okupācijas varas funkcionāri." (60.). Tas šķeļ trimdas sabiedrību. Kāpēc tas notiek tieši tagad? Tāpēc, ka ar paaudzi, kas komūnismu pazīsta šo pieredzes, šķelšana neveicās. „Komūnistu varai bija jāgaida šie trīsdesmit gadi," saka Sīlis, „kamēr izaug jauna trimdas latviešu paaudze bez pašu pieredzes." (36.). Okupanti tad nu diriģē aktīvus uzbrukumus nacionāliem darbiniekiem, mēģina tos izolēt, apsūdz tos kā jaunatnes nesapratējus un Latvijas kultūras noliedzējus. Šī taktika rūpīgi nostāda problēmas centrā kultūru, it kā politiskas problēmas nemaz nebūtu, vai arī — ja to noslēpt nevar — tad vismaz tur nekā grozīt nevaram, kamēr kultūrā varam. Sīlis pareizi norāda, ka praksē savu argumentu par domu izmaiņu un pat ietekmēšanu šie kultūrnieki paši iznīcina, atbraucējus totāli izolējot, tā ka neviens cits pie tiem nevar piekļūt, izņemot pašus. (40.). Tālāk atrodam piemērus, kā atšķeļ jauno paaudzi no vecākās, kā uzkurina kritiku pret organizācijām, kā pārņemts nacionālās dzejnieces Zinaīdas Lazdas fonds, kā apsūdz un izfiltrē 2 x 2 nometnēm lektorus u. t. t.

Gribētos daļu no šādām parādībām pieskaitīt procesam, kas demokratijās allaž rūgst uzskatu dažādības dēļ. Lasītāju tomēr traucē nepatīkamā atziņa: cik līdzīgi ir kultūrnieku argumenti tiem, ko jau gadiem sludina „Dzimtenes Balss". Arī tā runā tikai par kultūru un ka trimdas vadoņi ir pret tautu, pret tās sasniegumiem, ka tie nesaprot trimdas jaunatni, u. t. t.

Mazliet savādi, ka uz to norādīt mūsu prese visumā ir izvairījusies un tāpēc par šo uzdrīkstēšanos Sīlis ir pelnījis kreditu. Cerams, ka viņa grāmata atklās vismaz pārrunas ne tikai šinī lietā vien. Piem. autors ir pret PBLA priekšsēža Spilnera teoriju, ka „komūnistu partija neatnesa padomju režīmu Latvijā, bet gan krievu padomju vara un armija." (46.). Un ka neesot „jācīnās pret komūnistiem, bet tikai pret... krievu mafiju Maskavā." (46.). Sīlis jautā: „vai nīdīsim krievu tautu?" (53.), un atbild, ka tieši krievu nacionālisms ir „lielākais spēks, kas reāli varētu vājināt komūnismu no iekšpuses" (56.) un aizrāda, ka „arī nākotnē ap 135 miljoni krievu būs mūsu robežtauta. Vai ar tās nīšanu vien spēsim savas robežas nosargāt?" (59.)

Grāmatā ir nodaļa ar mazliet polemisku nokrāsu par Zinaīdas Lazdas fonda pārņemšanu, nodaļa par centrālām organizācijām, par jaunatnes audzināšanu, kur autoram kā profesionālam skolotājam ir daudz ko teikt, un par brīvvalsts jaunatni, kas tagad ir „brīvkungu" gados. Dažas nodaļas par Kārli Ulmani varbūt met nevajadzīgu ēnu uz kritiku, ka varbūt 1940. gadā vajadzēja pretoties. Šī ir problēma, ko ar pagātni vien, laikam, nevarēs izskaidrot. Tā jāapskata arī no tautas nākotnes viedokļa. Pēdīgi Sīlis ierosina dibināt jaunu nacionālpolitisku partiju, jo PBLA neesot „ieņēmusi noteiktu nostāju pret tiem, kas pauž PBLA mērķiem pretējus uzskatus", „piekopjot okupācijas diriģētās aktivitātes" (149.). Grāmatai pievienoti pieci dokumentāri pielikumi.

Viktors Upeslācis

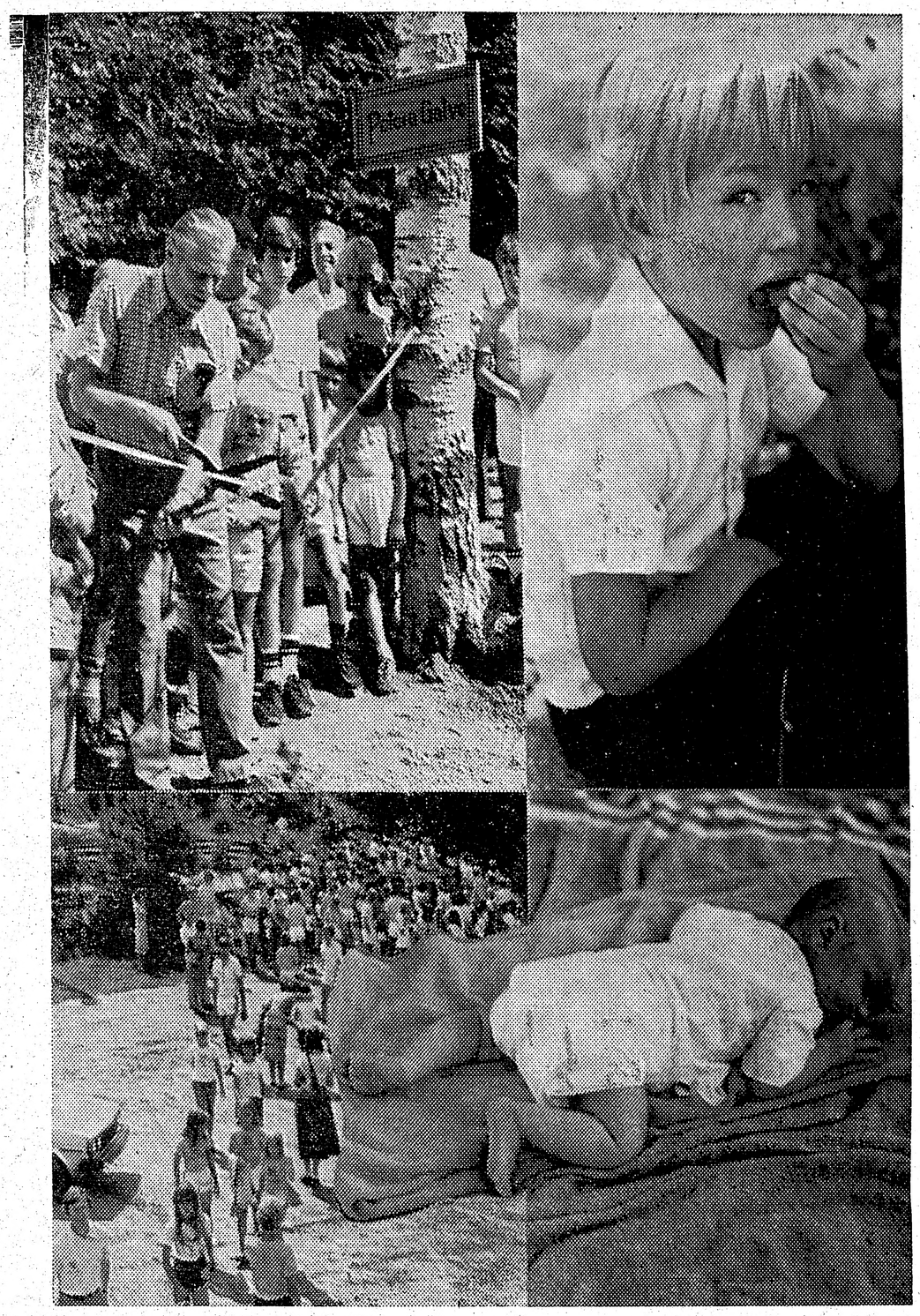

Saulaines sporta svētkos Pēteris Zaratoks atklāj paša darināto „Pēteŗa gatvi", pārgriežot lentē iestiprināto „stipruma sakni burkānu". To apēd agrākā nometnes vadītāja Dr. Gunta Siliņa dēls (pa labi), kamēr brālītis stiprinās ar diendusu nākamām gaitām Saulainē.
Foto: N. Sebris

Eleonoras...

(Turpinājums no 9. lp.)

1975. gadā izdeva LNAK Izglītības nozare. Grāmatu ir illustrējis viņas mazdēls Arnolds Lelis.

Lai viņas referāti uzglabātos vēlākiem gadiem, lai tos varētu izmantot skolotāju konferencēs un kursos, tie ieskaņoti viņas pašas lasījumā skaņu lentēs, kas nodotas LNAK Izglītības nozares Skolu klētij (mācības līdzekļu krātuvei). Tās ir par veseluma metodi lasīt mācīšanā ar paraugstundas demonstrējumu, par bērna attīstību, par klusuma perioda, priekšpubertātes un pubertātes attīstības posmiem un par bērna jūtu attīstību.

Eleonora Upatniece atzina, ka audzināšanā svarīgākie faktori ir paraugs un mīlestība. Šai atziņai arī viņa pati sekoja ar sirsnību, atsaucību un dziļu iejušanos. Miers, ar kādu viņa piegāja katram bērnam un mātei, deva atsaucīgu un valsirdīgu noskaņojumu, kas tik nepieciešams psicholoģiskās pētniecības darbā. Ārēji viņas darba nozīmi un panākumus apliecina Latvijā piešķirtais Triju zvaigžņu ordenis un Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda un ALA piešķirtie goda diplomi. Bet vēl svarīgāka un paliekamāka ir to daudzo cilvēku pateicība, kas saņēmuši no viņas atziņu bagātības.

Pēdējā gadā viņa dzīvoja pie meitas Mirdzas Leles Vašingtonas priekšpilsētā Betezdā, kur ar apstājās pukstēt viņas sirds. Eleonora Upatniece pārpelnota 6. augustā. Par viņu sēro meita Mirdza, dēli Juris un Ojārs, mazbērni un citi piederīgie, kā arī liels pulks viņas kollēgu un mācekļu.

J. Mežaks

Augligā un neaugligā sēkla

AIZVESTO PIEMIŅAS ATCERE ŠLESVIG–HOLŠTEINĀ

Lībekas Forverkera kapos pie latviešu piemineķļa pulcējās Šlesvig–Holšteinas latvieši, lai pieminētu aizvestos tautiešus un Latvijas okupācijas 40. gada dienu.

Svētbrīdi vadīja māc. A. Ķelle. Viņš pieminēja notikumus pirms 40 gadiem un uzsvēra, ka mūsu pienākums ik dienas pateikties Dievam par izglābšanu no varmāku rokām. Mūsu jauniešiem jāizaug par bezbailīgiem, drošiem cīnītājiem tautas dzīvības interešu aizstāvēšanai.

LCK pārstāvis Šlesvig—Holšteinas apgabalā agr. J. Daģis brīdināja no Pad. savienības pārkrievināšanas tendencēm un ekspansijas, aicinot visus ciešāk saslēgties kopā un ticēt stundai, kad ausīs Latvijas brīvības rīts. Pēc tam klusajā kapsētā izskanēja – Dievs, svētī Latviju!

Nobeigumā runāja žurnāla Kara Invalids red. K. Štamers, kas dienu iepriekš bija atgriezies no ASV un Kanadas apciemojuma.

Atbildi uz jautājumu, kur pēkšņi radusies šie kultūrsakarnieki, okupantu pakalpiņi, dod LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Pēc viņa domām nākamos 10 gados izšķirsies, vai Latvija kļūs brīva vai arī visa pasaule nonāks komūnistu varā. Mums noteikti un stingri jācīnās arī pret komūnistu partiju, kuŗa taču valda Pad. savienībā un apspiež arī krievu tautu. Bēbelē kādā vietā teikts, ka sēkla krita auglīgā zemē, sēkla sējējam krita arī uz klintīm, uz akmens. No auglīgās zemes izauga laba raža, no akmeņainās, klinšainās zemes tie cilvēki, kas meklē un atrod sakarus ar mūsu zemes okupantiem. Tie ir t.s. kultūrsakarnieki, sociālisti, salonkomūnisti.

Lai sasniegtu sprausto mērķi, mums vajadzīga vienotība un izturība. Mums jābūt nesalaužamai ticībai, ka Latvija reiz kļūs brīva, neatkarīga, tad tāda Latvija arī būs, bija LNAK valdes priekšsēža vēlējums tautiešiem Vācijā.

Redaktors K. Štamers uzsvēra, ka mēs pārāk daudz klusējam, mums ir jākliedz, jāsaka īstais vārds īstā vietā, un citēja kādu rindu no Valdas Moras dzejas: „Klusēsim? Tā vieglāk un drošāk? Mums katram savs iemesls klusēt? Bet tie, kuŗi gribētu runāt, dus aizmirsti saltās un netīrās svešuma smiltīs!"

Valdis Straume

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES TENISĀ 6. UN 7. SEPTEMBRĪ KLĪVLANDĒ

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes tenisā rīko Lietuviešu sporta klubs Žaibas 6. un 7. septembrī Harold T. Clark Tennis Caurts, South Marginal Rd. Clevland, Ohio, starp Memorial Shoreway (1 — 90) un South Marginal Rd., pāri I–90 no Burke lidlauka, pie Municipal mašīnu novietošanas laukuma austrumu daļas Starts — 9:30 no rīta. Jāreģistrējas no plkst. 8.30.

Programma: Vīriešu A vienspēles; sieviešu viensp.; vīriešu B viensp.; senioru vīriešu viensp. (45 g. un vec); zēniem (18. g. un jaun.) viensp.; meitenēm (18 g. un jaun.) viensp.; vīriešu dup.; jauktās dub.

Vīriešu A viensp. var piedalīties 6 latvieši. Citās grupās dalībnieku skaits nav ierobežots. Starta nauda — 5 dol. vienspēlēm vīriešu A un B un sieviešu vienspēlēm, $3, pārējām grupām, bet dubultspēlēm 2 dol. no spēlētāja. Pieteikties pie turnīra vadītāja A. Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH, 44117. Tālrunis (216) 481-7161. Jāpieteicas līdz trešdienai, 3. septembrim. **Ž.Z.**

★ Brīvās olimpiadas loterejā lielo laimestu — ceļojumu uz Nasava ieguva torontiete I. Vilmane — Nr. 0080. Laimestu izvilka parlamenta loceklis Vilsons. Otro laimestu laimēja R. W. Foston — Nr. 3151, bet trešo D. Viscontas — Nr. 2161.

Sākot ar 1980. g. 1. oktobri

Minsteres Latviešu ģimnazijas internātam vajadzīgs

ZĒNU AUDZINĀTĀJS

Vēlamas trenētāja tiesības basketbolā un volejbolā vai arī spējas citās brīvā laika nodarbībās,

un vajadzīga arī

MEITEŅU AUDZINĀTĀJA

Vēlamas spējas brīvā laika nodarbībās. Atalgojums saskaņots ar vācu ierēdņu likmēm pēc BAT.

Lūgumus līdz ar dokumentu kopijām, atsauksmēm no līdzšinējām darba vietām un pašrocīgu rakstītu īsu dzīves gājumu ar 1 pases formāta fotografiju sūtāms MLĢ internāta vadītājam I. Balodim, Haus Rīga, Wienburgstr. 56, 4400 Münster, Germany.

No mums šķirusies

Anna Pelšs

dzim. Leonovičs,

dzimusi 1905. gada 19. martā,

mirusi 1980. gada 16. augustā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

dēls ar ģimeni, meita un znots Kanadā un piederīgie Latvijā

„Ja jūs esat 65 g. vecs vai vecāks, uzmaniet šonedēļ savu ienākušo pastu"

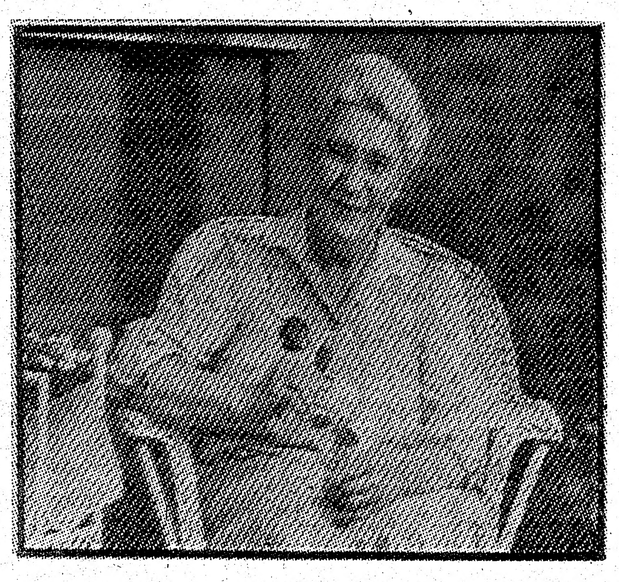

Ontario nekustamu īpašumu nodokļu veidlapas šinī nedēļā tiks piesūtītas visiem pensionāriem, kas saņem federālās valdības vecuma pensijas. Ja jūs esat uz to tiesīgs, izpildiet veidlapu un sūtiet atpakaļ cik ātri vien iespējams. Jūsu atlaide tiks izsūtīta tuvākā laikā. Šīs nekustama īpašuma nodokļu atlaides līdz 500 dol. vērtībā palīdz samazināt Ontario pensionāriem pašvaldību un skolu nodokļus. Ir arī pirkuma nodokļa atlaide 50 dol. vērtībā ikvienam pensionāram, sākot ar 1980. g. Pensionāriem šīs atlaides aizstāj Ontario nodokļu kreditu, kas iepriekš pieprasīts, iesniedzot ienākuma nodokļa veidlapas.

ĪPAŠUMU NODOKĻU ATLAIDES.

Jūs esat tiesīgs uz Ontario nekustama īpašuma nodokļu atlaidi, ja:

- Jūs esat 65 g. v. vai vecāks un
- jūs esat maksājis īri vai nekustama īpašuma nodokli par savu galveno dzīves vietu

1980. g. Cik daudz jūs saņemat?
Līdz 500 dol., sākot ar 1980. g.

- *ja jūs maksājat īri,* jūsu atlaide būs 20 proc. no jūsu īres maksas, bet ne vairāk kā 500 dol., kas ir mazāks.
- ja jums pašam pieder jūsu galvenā dzīves vieta, jūsu atlaide būs līdzīga īpašuma nodokļa lielumam vai 500 dol., kas ir mazāks.
- *ja jūs kopīgi apdzīvojat* savu māju ar kādu citu nekā savu laulāto draugu, atlaide būs proporcionāli īres maksai vai nekustama īpašuma nodoklim.

IZŅĒMUMI: Tikai vienu atlaidi izmaksā precētam pārim vai pensionāram, kas dalās ar otru savā dzīvesvietā. *Ļaudis, kas dzīvo veco ļaužu mītnēs vai līdzīgās vietās, nav tiesīgi uz šo atlaidi.*

PIRKUMA NODOKĻA ATLAIDE.

$ 50 atlaide tiks izmaksāta ikvienam pensionāram.

Ontario Ministry of Revenue — Lorne Maeck, Minister; T.M. Russell, Deputy Minister

KĀ PIEPRASĪT ATMAKSU

- Ja jūs saņemat federālās valdības vecuma pensiju, pieprasījuma veidlapa nekustama īpašuma nodokļa atlaidei tiks jums izsūtīta automatiski pirms 1980. g. septembŗa. Informātīva brošūra, kas apraksta šos noteikumus, ir jau jums izsūtīta. Jūsu pirkuma nodokļa atlaide tiks jums izsūtīta automatiski pirms 1980. g. oktobŗa.
- Ja jūs nesaņemat federālās valdības vecuma pensiju un esat 65 g. v. vai vecāks, lūdzu zvaniet mūsu informācijas centram bez maksas pēc 1980. g. 1. septembŗa sīkākas informācijas saņemšanai.
- Tālsatiksmes ar kodu 807, jautājiet telefonistei Zenith 8-2000.
- Lieltoronto, zvaniet 965-8470.
- Visos citos rajonos zvaniet 1-800-268-7121. Tuvākai informācijai vai lai saņemtu divvalodu informāciju, zvaniet uz augšminētiem numuriem.

ONTARIO'S NEW TAX GRANTS FOR SENIOR CITIZENS

Because Ontario cares

Mūsu atbildība par...

(Turpinājums no 2 lp.)

Žēl, ka neviens nebija parūpējies par latviešu bīskapu Boļeslavu Sloskānu, kas ir ne mazāk nozīmīgs moceklis. Pēc 12 gadiem vergu darba nometnēs Sibirijā viņš 1933. g. tika apmainīts pret diviem Latvijā apcietinātiem komūnistiem. Bīskaps Sloskāns arī atklāja pirmo kongresu Baznīca spaidos 1951. g. Holandē. Pašreiz viņš smagi slims guļ klosterī Beļģijā.

Kongresa vainagojums bija tēva Verenfrīda referāts Mūsu atbildība par vajāto baznīcu. Ar stingrību un nesaudzīgu kritiku viņš vērsās pret priesteŗiem, kas slēpjot velnu, sabotē Baznīcas pretestību pret saviem ienaidniekiem. Ar vēl lielāku stingrību runātājs vērsās pret viltus brāļiem, kas, sadarbībā ar ateistiem kļuvuši par izpildu organiem Baznīcas iznīcināšanai.

Tēvs Verenfrīds nosodīja katra veida cilvēka tiesību un reliģijas brīvības apspiešanu, neatkarīgi no tā, kuŗā valstī tas notiktu. Tai pašā laikā viņš arī norādīja, ka reliģijas brīvības apspiešana Dienvidamerikā iziet tikai no cilvēciskiem ļaunumiem: no varaskāres un egoisma, turpretim komūnistiskā režīma valstīs reliģijas brīvības apspiešana iziet no Marksa materiālistiskā pasaules uzskata un ateisma, un mērķis ir cilvēka sirdī izdzēst ticību Dievam. Tādu programmu, uzsvēra tēvs Verenfrīds, var ispirēt tikai pats velns, un tā nav cilvēciga.

Runājot par viltus praviešiem, tēvs Verenfrīds uzsvēra, ka priesteŗi pārstāv Baznīcu, bīskapus un arī pāvestu, bet, aizejot maldu un viltus ceļus, viņi var saārdīt visizcilāko un centīgāko pāvestu uzbūves darbu.

Tēvs Verenfrīds vada viņa paša nodibinātu Austrumu priesteŗu palīdzību. Arī latviešu priesteŗu studijām un baznīcas vajadzībām no viņa fondiem sniegta financiāla palīdzība.

Tēvs Verenfrīds paziņoja, ka Polijā un Dienvidslavijā garīgie semināri ir pārpildīti, bet Pad. savienībā arvien vairāk jauniešu izjūt, ka bez Dieva viņi nespēj dzīvot un atklāti izsaka savu reliģisko pārliecību. Tas nozīmē, ka ateisma propaganda nav spējusi jaunās paaudzes sirdīs izdzēst ilgas pēc Dieva un ka Dieva ienaidnieki kļūst bezspēcīgi.

Plašu ziņojumu par Baltijas valstīm sastādījusi Mārīte Sapiete. Bez tam bija daudz citas brošūras un publikācijas.

Pieņemtajā rezolūcijā kongress, norādot uz reliģijas brīvības apspiešanu diktātūras valstīs un uz mūsu visu atbildību par to, aicina informācijas organus, valsts un Baznīcu vadītājus sniegt atbalstu. Kongress izteica cerību, ka Madrides konferencei beidzot izdosies panākt cilvēku tiesību un reliģijas brīvības garantiju īstenošanu.

I. Blaževičs

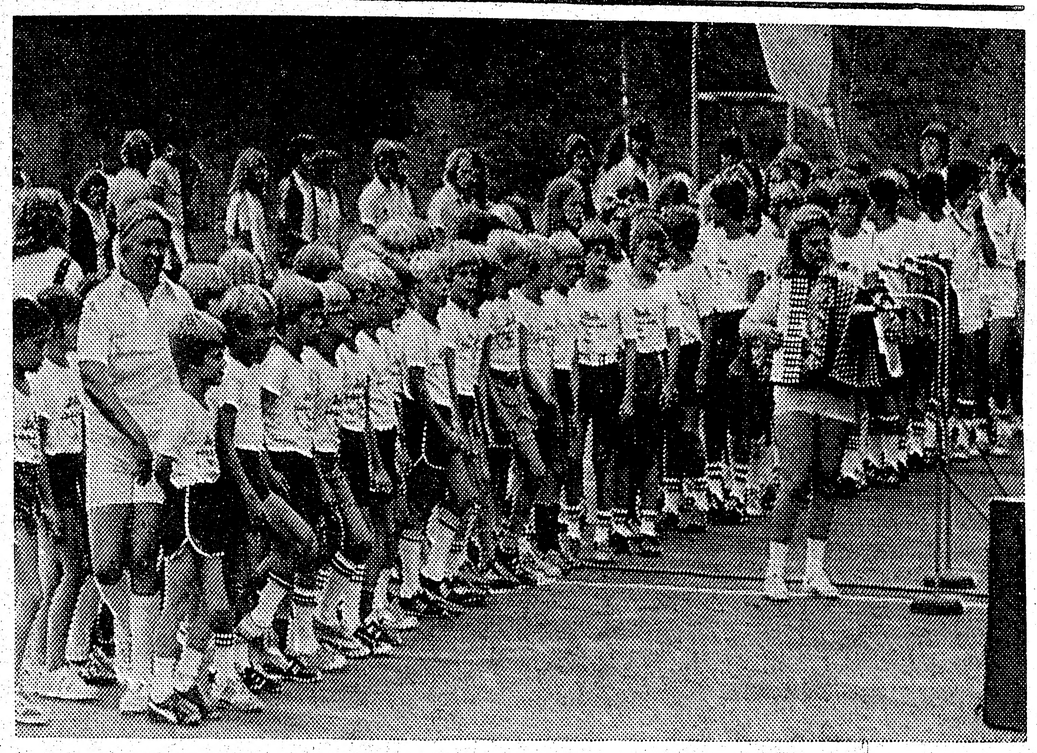

Raksturīga vasaras aina Sidrabenes nometnē: gatavošanās priekšnesumiem. Priekšā Dzintra Ozola ar akordeonu. Kreisajā pusē vadītāja Kate Lapiņa. Foto: J. Liģers

SAVIENOTAS VALSTIS

GRAND RAPIDI

● Savā dzīves vietā 29. jūlijā pēkšņi miris 78 g. vecais Oto Karlsons. Viņš dzimis Pēterpilī, dzimtenē darbojies par skolotāju un pamatskolas pārzini. O. Karlsons savā laikā bija Vienības draudzes pērminderis un padomes loceklis. — Aizlūgums notika bij. Vienības draudzes baznīcā, un nākošā dienā Detroitas Kristus draudzes māc. J. Lazda viņu izvadīja uz Vūdlavna kapsētu. Ērģeles spēlēja nelaika meita Laila Upīte un dziedāja viņa mazmeita Ausma Zepa. Kapos atvadījās un ziedus no latviešu ev. lut. draudzes nolika Aug. Redlichs un no draugiem Arv. Lapsiņš. Par mirušo sēro dzīvesbiedre, meita, māsa dzimtenē, citi tuvinieki, radi un draugi.

● Sevišķu apstākļu dēļ V. Freides dāvanu saiņu aģentūra Cosmos Parcel Express Grand Rapidu nodaļa turpmāk būs atvērta tikai trīs dienas nedēļā: ceturtdienās un piektdienās no pl. 10 — 17 un sestdienās no pl. 10 — 16. Steidzamos gadījumos pakalpojumi iespējami arī citos laikos, iepriekš sazinoties pa tālruni vakaros: 361-0820, 361-0532, 534-7404. Kā paskaidro aģentūras vadītājs V. Freide, krājumā pašreiz esot dažādas sūtīšanai visai derīgas mantas; pēdējā laikā jo sevišķi paplašināta latviskas rotu, daiļamatniecības izstrādājumu un grāmatu nodaļa. Atvaļinājuma dēļ veikals pašreiz slēgts; atvērts sākot ar 17. augustu.

● Grand Rapidu latviešu ev. lut. draudzes kapu svētki notika 10. augustā Vūdlavna kapsētas latviešu nodalījumā, spredikī sakot māc. J. Mednim. Iesvētīja kapu piemenekļus Leokādijai Spolītei, Emilijai Auziņai, Jānim Dulķim, Vilnim Āriņam, Lilijai Strazdiņai, Valentīnai Visockai, Visvaldim Skujam, Aleksandram Pasteniekam, Antonijai Zirnei, Marijai Jurševskai, Aleksandram Veisam, Emilim Brugēvicam, Annai Brugēvicai un Fultona ielas kapsētā Karlīnei Mednei. Atsevišķus kapu svētkus šinī pašā dienā māc. J. Mednis vadīja Grand Hevenas draudzei Lake Forest kapsētā, kur iesvētīja kapa pieminekli Fricim Melnbārdim.

● Pensionāru biedrības sanāksme 25. augustā pl. 12 Latviešu biedrības namā. Programmā informācija par latviešu pensionāru kongresu Gaŗezerā, pārrunas un siltas pusdienas.

● 6. augustā Kent Community slimnīcā mirusi 85 g. vecā Elfrīda Griķe, dzimusi Rīgā. 1. Pasaules kaŗa laikā strādājusi par grāmatvedi kādā krievu kaŗaspēka daļā saimniecības nozarē, bet Latvijas patstāvības gados brāļa uzņēmumā — konditorijā. Vācijā dzīvojusi Augustdorfas u.c. nometnēs, bet ieceļojot ASV, strādājusi Ilinojā lauksaimniecībā, Minesotā, St. Paulā, slimnīcā un pēc pensionēšanās Grand Rapidu apkaimē. Aizgājējai šeit nebija neviena piederīgā. Par viņu rūpējās pāris latviešu ģimenes, bet apbedīšanas formālitātes kārtoja J. Šoka ģimene un Grand Rapidu latviešu draudzes amatpersonas.

V.Z.

Lotus FLOWERS

792 Bathurst St.
(pie Bloor St.)
Toronto, Ont. M5R 3G1
Tel. (416) 533-3884
(416) 533-0705

Ziedi un zaļie stādi lielā izvēlē.
Neatkarīgi no Jūsu dzīves vietas —
zvaniet vai rakstiet —
mēs Jums palīdzēsim.
Mēs runājam latviski
Irma Ray

UNITED FLORISTS OF CANADA
FLOWERS-BY-WIRE WORLD WIDE

Sestdien, 23. augustā, SAULAINĒ

DIENĀ: Saulaines nometnes bērnu svētki
pl. 10 priekšnesumi,
pl. 14.30 atjautības un veiklības stendi,
pl. 16.00 nometnes slēgšana.

VAKARĀ:
pl. 19 Saulskūnī vīru ansambļa KALVIS

KALVIS DZIED SAULAINĒ,
Vasarīgas, sentimentālas un jautras
latviešu dziesmas.

Pl. 21.00 VASARAS BALLE
ar Jāņa Girgensona mūziku.

Bufete — Atspirdzinājumi

Ieeja: koncertā un ballē $6. Brīva auto novietošana.

Saulainē mums labi klājas.

Visus mīļi ielūdz SAULAINES PĀRVALDE

ATVAĻINĀJUMA PRIEKAM PIEDĀVĀJAM

V. Krasnais — Latviešu kolonijas	$31.000
Rūtiņa, U. — Vēl tā gribējās dzīvot	$7.00
Freivalds, J. — Bada sazvērestība, rom.	$12.00
R. E. Ekšteins — Stipri piesiets, rakstu krājums	$12.00
J. Babre — Brīnišķīgā zvaigzne, stāsti, pasakas, legendas	$8.00
K. Bachmanis — Latvju tauta bēgļu gaitā	$11.00
D. Švīkule — Veselīgās zāļu tējas	$10.00
V. V. Zēbauers — Amerika: Oasis of Freedom	$17.00
D. P. Odonells — Bunkurs	$16.00
V. Kārkliņš — Pie laika upes, nov.	$14.00
Anšl. Eglītis — Vai zini zemi, citronas, kur zied	$14.00
G. Salāts — Debesis nav tālu, rom.	$13.50
V. Mežezers — Sirds, ko dziļi iemīlēja II	$9.00
J. Juškēvičs — Kurzemes hercogi un viņu laikm.	$10.00
Vecā Rīga — 34 illustr.	$5.00
I. Sleinis — Daugava	$5.00
Okupētās Latv. dien. gr. II	$8.75
Latvju Māksla Nr. 6.	$7.00
A. Voitkus — Zaudētie gadi, rom.	$12.00
Al. Čaks — Mana mīlestība, proza	$14.00
T. Silis — Par brīvo Latviju domājot, apc.	$6.00
J. Siliņš : Latvijas māksl. 1800—1914 I	$38.00
Latviešu mākslinieki Austrālija	$38.95
Latvijas kaŗa skola	$20.00
M. Urnežus — Apskaidrība, dzej.	$9.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121 (pl. 12 — 7.30). Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10 proc. No 15. jūn. — 15. sept. sestdienās slēgts.

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcā
491 College Str.,
kā arī spiestuvē

RELIĢISKĀ DZĪVE

Garā nabagi

Svētīgi garā nabagi, jo tiem pieder debesu valstība.

Mateja ev. 5,3

Kāds savāds, pasaulei neizprotams vārds! Gara bagātība ir tā, ko pasaule apbrīno. Ar to cilvēks var spīdēt sabiedrībā, ar to viņš var pievērst sev uzmanību ir rakstos, ir mākslas darbos – it visur dzīvē.

Gara nabadzību apsmej, to salīdzina ar bērna prātu, to uzskata par nožēlojamu vientiesību jeb par vectēva dievjību.

Bagātas zināšanas, augsta izglītība – tās ir pasaules lepnums, tām pieder laikmeta cildinājums!

Un taču Jēzus teic:

„Svētīgi garā nabagi, jo tiem pieder debesu valstība!" un izteic ar to dziļu patiesību, ja šos vārdus pareizi Jēzus garā saprotam.

Ka daudz zināšanas vēl nedara cilvēku laimīgu, ka tur, kur gara ugunis sprēgādamas sprēgā, var dziļa tumsa sirdī mājot, to mēs visi zinām. Ka pētītāja gars, cik dziļi viņš arī iespiestos dabas noslēpumos, taču atzīst ,ka viņa zināšanas ir trūcīgas, ka viņš pat nonāk līdz šaubu un izmisuma dzelmēm – tas nevienam mums nav nekāds noslēpums. Un ka laimīgs un apskaužams ir bērns savā vientiesībā, kas vēl stipri tic un sirsnīgi lūdz Dievu — to jūt arī pasaule un liek to simtkārtīgi apliecināt saviem dzejniekiem un prātniekiem.

Kas ar Dieva vārda lāpu ir apgaismojis savas sirds tumšos kambarus, savas dzīves maldu ceļus un ir nācis pie atziņas: grēcīgi ir mani vārdi, manas domas, mani darbi, un kas liecina ar svēto dziesminieku:

„Tiešām, es atzīstu savus pārkāpumus, un mani grēki ir vienmēr manu acu priekšā!" (Psalmi 51,5), kas līdz ar Salamanu ir aiz pasaules ārējā spīduma saskatījis viņas tukšumu un nācis pie atziņas, ka viss ir nīcīgs; un kas līdz ar Pāvilu ir atzinis, ka mūsu zināšanas ir trūcīgas, un liecina:

„Jo es zinu, ka manī, tas ir manā dabīgajā miesā, nemīt nekas labs" (Romiešiem 7,18), – tas zina, ko še nozīmē būt garā nabagam.

Un kas tad šinī gara nabadzībā ilgojas pēc pestīšanas, kas atver savu sirdi gaismai no augšienes, kas uzņem sevī mācības, ko sniedz Svētie Raksti, mierinājumu, ko dod Dieva žēlastība, un stiprinājumu no Svētā Gara un saņem gudrību un taisnošanu, pestīšanu un mieru kā žēlastības dāvanu, kā debesu dāvanu no gaismas Tēva un labo dāvanu devēja — tas ar pateicību liecina, kā tiešām:

„Svētīgi garā nabagi, jo tiem pieder debesu valstība!"

Viņi ir to rindās, ko Dievs ir izredzējis par bagātniekiem ticībā un tās valsts mantiniekiem, kuŗu Dievs apsolījis tiem, kas Viņu mīl.

Tu Kungs Jēzu, padevīgi tevi lūdzam: palīdzi Tu mums izprast Tavus vārdus un Tavu mācību. Palīdzi mums atzīt, ka paši ar saviem spēkiem nekā nespējam, bet ka vientiesīga ticība un sirsnīga, ticīga lūgšana mūs dara svētīgus.

Kungs, dari mūs garā nabagus, lai reiz mēs varētu ieiet debesīs.

Teodors Grīnbergs,
1870 – 1962

Patiesība jūs darīs brīvus

Kādas augstākās amerikāņu mācību iestādes lielajā auditorijā lasīju šos zīmīgos svēto rakstu vārdus: Runājiet patiesību – patiesība darīs jūs brīvus. Cik skaisti vārdi, kas dod nepasakāmu drosmi mirstīgam cilvēkam.

Jānis Šķirmants savā rakstā LA 26. jūlija nr. Reliģiskās dzīves nodaļā apskata kristietības nozīmi cilvēka dzīvē – it kā analizē, par cik mēs esam un varam būt īsti kristieši. Viņš min lielas personības, visiem pazīstamus cilvēkus, kas savu mūžu ziedojuši, lai piepilditu Kristus mācību. Tas rāda kā spogulī, cik tālu mēs patiesībā esam no īsta kristieša nostājas un ticības spēka.

Rodas jautājums: vai mirstīgais cilvēks kādreiz izaugs tik liels un garīgi stiprs, ka bez dusmām varēs skatīties savā patiesajā sejā, kāda tā parādās dzīves īstajā ikdienas spogulī. Ikdienā, saskarsmē ar citiem cilvēkiem, mēs visi valkājam maskas, tveram viens otru ar cimdiem, lai cik nepareizi būtu. – „No jūsu darbiem jums tos būs pazīt!" — ir cita nozīmīga vieta svētajos rakstos. Šie ugunīgie vārdi zīmējas uz ikvienu ikvienas vienkāršo mirstīgo cilvēku ar skola vai bez skolas.

Domājot par mūsu jaunatni kristīgi nacionālā plāksnē – mazie bērniņi draudzē paliek bez svētdienas skolas, zūd mūsu tautai un baznīcai, jo spiesti iet uz amerikāņu svētdienas skolu. Tā rodas Kristus draudzei pazuduši jēriņi. Kur paliek Kristus mācība un viņa vārdi? Kristus ātstāja 99 avis un aizgāja tuksnesī meklēt pazudušo vienu. No kā lai mēs mācāmies? Vai mirušās atraitnes bērnu maksāti ebēru graši kā rūsa klusos brīžos negrauž dvēseli? Kungs, māci mūs runāt patiesību — šķīstīties Tava gara ugunī, tad kļūsim brīvi. Māci mūs Kristus krusta gaismā atzīt savus grēkus un pārkāpumus. Māci nedarīt sāpes saviem brāļiem un māsām mazajā trimdas saimē.

Lai paceļ mūs tavos augstumos skaistās dziesmas vārdi: Skaidrotam būt, sirds ilgās jūt,
Mazgā Dievs pats, lai tieku balts!

E. Gaigala

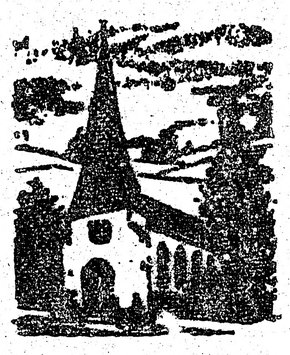

Baznīcas ziņas

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, Ont. M4V 1J6, tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

Sākot ar jūniju dievkalpojumi notiks pl. 10,

24. augustā dievkalpojuma nebūs, sakarā ar Latviešu draudžu dienām Gaŗezerā.

31. augustā pl. 10 dievkalpojums dievnamā.

7. septembrī pl. 11 Kapu svētki Jorkas latviešu kapos.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-5743, 8 Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5.

Māc. J. Cālīša runas stundas kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā iepriekš sazinoties.

18. — 24. augustam draudžu dienas Gaŗezerā.

31. augustā pl. 10 dievkalpojums dievnamā.

7. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

24. augustā pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6, tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Svētdienas skola un Bībeles stundas — lūgšanu sanāksmes, jūlija un augusta mēnešos nenotiks.

Parastie dievkalpojumi jūlija un augusta mēnešos Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā pl. 11 no rīta.

Dievkalpojumi nenotiks 3., 24. un 31. augustā.

Prāvests Dr. B. Kolmins, 100 Sunnyside Ave., M6R 2N8, tālr. 533-9456.

Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pulksten 13.00.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kušķēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālr. 385-9833.

Māc. K. Kušķēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30—21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

24. augustā dievkalpojums nebūs. Draudžu dienas Gaŗezerā.

31. augustā pl. 10 dievkalpojums.

7. septembrī pl. 10.30 bērnu dievkalpojums, svētdienas skola; pl. 10.15 bībeles klase. Pl. 11 draudzes dievkalpojums.

14. septembrī pl. 10 dievkalpojums angļu valodā, kopā ar igauņu draudzi. Pl. 11 draudzes dievkalpojums.

BAFALO

Māc. Artūrs Dāmiņš, P.O. Box 655 Port Colborne, Ont. L3K 5X8. Tālr. (416) 834-6061 North Park Lut. baznīcā Starin un Vingate, Buffalo, N. Y.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

31. augustā pl. 19 dievkalpojums baznīcā.

OTAVAS

MIERA DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3986. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks telā.

24. augustā pl. 19.30 dievkalpojums baznīcā.

31. augustā dievkalpojums nenotiks.

Latviešu misijas
radio raidījums
„BRĪTIŅS AR DIEVU"
nepārtraukti
25. gada gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
No Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd. Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218

PRIEKA VESTS
Kristīgo latviešu
radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley Str., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30
no rīta, sestd. pl. 10 no rīta
Bafalo TV stac. 29, 700 Club,
ik dienas pl. 11.30 no rīta un
pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.7
24 stundas. Tel. 889-3126.

Izdota jauna garīga iesvētījoša stereo skaņu plate
SVĒTBRĪDIS
Evaņģēlija vārdos un dziesmās
Draudzes, kora, vīru kora un solo dziesmas.
Mācītāju:
Fr. Čukura, J. Tervita un A. Vaska īsvētrunas.
Plate pasūtināma pie: Raīs Augstroze,
P. O. Box 7839, Miami, Florida 33155
U.S.A.
Ieskaitot pievūtīšanu, Kanadā $7.-.

Klausaities latv. radioraidījumu katru svētdienu Vienības Balss ir kristīgs radioraidījums tautiešiem dzimtenē. Mīļi aicinām klausīties Vienības Balss ierakstus kasetē. Pieprasait J. Šmitam. Box 465, SURREY B.C., V3T 5T8

Andris Zeibots, C. A.

Cole, Zeibots & Company
CHARTERED ACCOUNTANTS

Henry Cole Management Group Limited
MANAGEMENT CONSULTANTS

797 Don Mills Rd., Don Mills, Ont. M3C 1V1. Tel. 429-2894

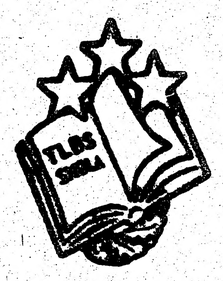

Man ir vēl mātes valoda,
Tā asina kā galoda,
Kā zelta upe vārdi plūst, —
Sirds tēvu zemei neatlūst.

N. Kalniņš

TLB Sestdienas skola aicina vecākus pieteikt bērnus nākošam mācības gadam. Latviešu skola Toronto pastāv jau 30 gadus. Bērnus uzņem jau no trīs gadu vecuma. Mācības skolā notiek Jesse Ketcham pamatskolas telpās, 61 Davenport Rd., Toronto katru sestdienu, sākot ar 6. septembri. Tuvākai informācijai lūdzu zvanīt 481-6339 vai 762-5559.

TLB Sestdienas skola

A COMPLETE PERSONAL FINANCIAL SERVICE FROM ONE MAN

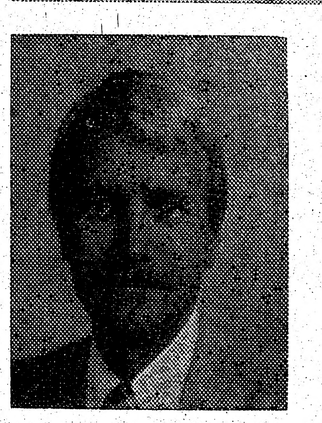

Juris (George) Zommers
Birojā — (416) 491-7400
Mājā — (416) 274 1548

- Reģistrētas pensijas ((RRSP)
- Reģistrēti māju pirkšanas plāni (RHOSP)
- Ieguldījumi
- Terminnoguldījumi
- Iemaksas pensijām (Pension Trusts)
- Nākotnes īpašumu plānošana
- Dzīvības apdrošināšana
- Ieskaitījumi nākotnes gada maksājumu saņemšanai

Investors SYNDICATE LIMITED

Ulurū

(Turpinājums no 5. lp.)

Kāds ministru prezidents, apsēsts ar oriģinālitātes maniju, atbrīvojis tīrasiņu melnos no obligātās skolu apmeklēšanas, it kā lai dotu iespēju tiem nodoties savas īpatnējās kultūras kopšanai. Iznākumā Alisē esot veselas pilsētas daļas, kur neviens iedzīvotājs neesot apmeklējis skolu, un ar katru nākošo paaudzi tiem esot grūtāk iztapt divām dažādām dzīves prasībām. Dažs jauktenis, kas 40 gadu pūlējies pierādīt, ka ir baltais, tagad sagatavojies otrus 40 gadus apgalvot, ka ir melnais, lai izmantotu priekšrocības, ko valdība apsolījusi tīrasiņu melnajiem.

Savu runu vecais nobeidz ar apgalvojumu, ka Alisē ļaudis nešķirojot pēc viņu dabiskās ādas krāsas, bet pēc tā nosēdumu daudzuma, kas šo krāsu klāj. Tīrs melnais visur tiekot uzņemts kā savējais. Tādu pretimnākšanu nevarētu sagaidīt baltās rases hipijs, kas ierastos Alisē noskrandis un nemazgājies.

Klausos vecā kamieļu audzētāja valodā, un attālums starp mani un Sidneju aug ar katru viņa vārdu. Liekas neticami, ka mani no šīs aprastās pilsētas šķir tikai trīs stundu lidojums. Esmu pārcēlusies citā pasaulē.

Mums rāda tuvējos skaistākos apvidus. Tie pa lielākai daļai aizas pakalnu rindu pārrāvumu vietās. Klintis sarkanas, saules staros žilbina acis, un mums gribētos katru neparastu skatu paņemt līdz uz mājām. Knikšķ fotoaparāti. Ceļu, kas vestu uz šīm vietām, nav, tos aizstāj izsusējušu ūdens straumju gultnes. Lietus laikā, liekas, te tek platas, brīžam pat steidzīgas upes. Tagad soļojam pa baltu oļu ejām, kuŗās vietumis ieauguši spokaini koki, tikpat baltiem stumbriem kā smilts zem mūsu kājām. Vietējie tos arī sauc par spoku kokiem, un tie raksturīgi visām gleznām, kuŗās rādīta Austrālijas vidienes daba.

Apciemojam Lidojošā ārsta aprūpes Alises centrāli. Šis iestādījums darbojas kopš 1928. gada, kad pirmo reizi bija iespējams ar radio–telefona palīdzību izsaukt ārstu vientuļajos Austrālijas apgabalos. Nelielās lidmašīnas izglābušas neskaitāmas cilvēku dzīvības, un šodien visas mazāk apdzīvotās Austrālijas vietas paļaujas uz lidojošo ārstu palīdzību visās savās nelaimes. Lielu daļu darba var paveikt tikai masa vien, bet lido arī ārsti, un iespējams pacientus nogādāt slimnīcās. Mūs mazliet pārsteidz, ka zobārstu palīdzību te nepiedāvā. Alisē vispār esot tikai divi zobārsti, un uz pieņemšanu jāgaidot 18 mēnešu. Tas krietni atvēsina manas siltās jūtas pret šo mazo skaisto pilsētiņu, un man vieglāk no tās šķirties.

Viena pēcpusdiena mums brīva. Esmu pamanījusi norādījumus, ka netālu no pilsētas iekārtots kaut kas līdzīgs brīvdabas skulptoru dārzam. To labprāt grībētu aplūkot. Kad saku, ka domāju dotiės ceļā kājām, mani atrunā. Esot jāiet cauri kādai kalnu spraugai, kur mājojot melnie. Nekad nevarot zināt, kas tiem varot ienākt prātā. Tātad jābrauc ar taksi. Ceļabiedru neizdodas sarunāt, jo nevienam no mūsu pulka tāda vieta neliekas pietiekami pievilcīga. Bet mani ziņkārība tramda, un es tai padodos. Šoferi izrādās draudzīgi ļaudis, un vēlāk, sastopot tos Alises ielās, tie sveicina mani kā vecu paziņu. Saprotams, jau turpbraucot jāpasaka, kad gribu, lai mani atved atpakaļ pilsētā, un norunu arī precīzi tur.

Mans ceļa mērķis saucas Piči — Riči, kas iedzimto valodā nozīmējot Pārtraukums kalnu grēdā. Dārzs sastāv no divām atšķirīgām daļām. Vienā savākti pirmo balto iebraucēju saimniecības piederumi, rati un pavardi. Otr novietotas kāda balto skulptora darinātas sarkana māla skulptūras. Mākslinieks bijis daudzu iedzimto draugs, un tas redzams visos viņa darbos.

Skulptūras nelielas, bet tās sastāda tikai daļu no katra monumenta. Masīvo tiesu sagādā sakrauti akmeņi, tādā pašā krāsā kā sarkanais māls, un visam pareizo izjūtu piešķir zaļpelēkie krūmi, kuŗu aizvējā pieminekļi novietoti. Tur godinātas slimnieku kopējas rokas, kas mazinājušas sāpes un glābušas dzīvības. Citur rādīti divu dažādu rasu cilvēki, katrs no savas puses cenzdamies sasniegt pilnību. Liela tiesa monumentu attēlo iedzimto teikas. Vienā rādīts, kā mēness vīrs nes sev līdz nepaklausīgu meiteni, kuŗa naktī, kad zēni iesvētīti vīru kārtā, nav paklausīgi palikusi pie mātes mājā, bet mēģinājusi ielavīties aizliegtajā svētajā vietā. Citur redzams sarkans māla vīriņš netālu no baltu akmeņu kaudzes. Alises apkārtnē kaļķakmens neesot, un arī šie baltie esot kāda māla šķirne. Un sarkanais vīriņš esot lietūs saucējs, kuŗa uzdevums zemē nokritušos baltos mākoņus atkal pierunāt pacelties pie debesīm un dot zemei lietu. Iedzimtie tiešām esot bijuši pārliecināti, ka baltie akmeņi esot zemē nokrituši mākoņi.

Baudu klusumu, skaistumu un svētnīcas garu ap sevi, un īsā pusstunda vientuļajā dārzā man izveidjas par jaukāko Alises laika atmiņu. Nelielajā mājiņā dārza vidū kāds spēlē korāli: „Teici to Kungu", un tas ir arī vienīgais, ko šajā vietā gribas darīt.

Atstājam Alises pilsētiņu aiz muguras un drīz vien arī šķiramies no bitumenu klātiem ceļiem. Turpmāk mūsu priekšā līdz pat apvārsnim stiepsies plata, spilgti sarkana lente: Austrālijas vidienes sarkanais ceļš. Debesis apmācas, un mūs, kas nekad vēl Ulurū neesam savām acīm skatījuši, nomāc rūpes, ka mūsu ceļa mērķis neaizlīst. Jūnija mēnesī mēdzot būt divas lietainas dienas. Varbūtība tādām trāpīt nav liela, bet notiek jau vēl neiespējamākas lietas. Mierinājums, ka tad mums būšot izdevība skatīt lielo klinti neparastos apstākļos un reti redzamās krāsās, daudz nepalīdz. Mums pilnīgi pietiktu ar tām pašām biežāk redzamām krāsām un parastajiem apstākļiem, par kuŗiem esam tik daudz dzirdējuši.

Piestājam pie Henburijas meteorītu krāteriem. To vecumu lēš uz 4700 gadiem. Sausā klimata dēļ tie uzglabājušies gandrīz neskarti un nav arī pieplūduši ar ūdeni kā līdzīgi krāteri Amerikā, tādēļ kopš 1973. gada tie kļuvuši par svarīgu pētījumu objektiem, jo esot salīdzināmi ar mēness krāteriem. Saprotams, zemes virsū tādus vieglāk aplūkot kā uz mēness, taču mums, tūristiem, tie vairāk arī nedod kā tikai godu, ka tādus esam varējuši apciemot.

Nakti pavadām vientuļā motelī, kas saucas Vollara ranča. Pēc vakariņām mūsu saimnieks rāda slīdes par apgabalu, ko gatavojamiem apciemot nākošajā dienā. Ilgu laiku skatāmies kāda cilvēka attēlā, kuŗā viegli uzminēt anglisku izcelsmi. Tas mūsu saimnieka tēvs. Viņš 1950. gadā iebraucis Austrālijā, meklēdams sev un savai ģimenei labākus dzīves apstākļus. Adelaidē esot ierauts streiku vilnī, tādēļ nolēmis pagriezt civilizācijai muguru un glābties no pretīgās kustības Alisē. Pārliecināts, ka nākotne piederot tam, kas atrod kādu jaunu, izdevīgu ienākumu avotu, izveidojis šo ranču un izvilcis ceļu uz tuvējo augstieni, t.s. Karaļa kanjonu, cerēdams uz tūristu pieplūdumu. Bagātība laikam tomēr ne tēvam, ne dēlam klēpī nav iekritusi, jo arī zeme, uz kuŗas ranča atrodas, vēl šodien pieder citam. Nomas līgums notekot pēc četriem gadiem, un jaunais cilvēks nezina, vai viņam to pagarinās.

Vēlāk mēs uzzinām, ka viņa ģimene, sieva un divi bērni, nevarēdami samierināties ar dzīvi aizmirstajā malā, atstājuši to vienu grūtajā cīņā par nākotni. Viņa balsī dzirdam apvaldītu rūgtumu, bažas par turpmāko dzīvi, bet arī savādu, fanātisku nepieciešamību palikt savā vietā.

(Turpinājums sekos)

BRITU KOLUMBIJA

Pavils Dombrovskis miris 30. jūnijā Vankuveras galvenā slimnīcā. Dzimis Rīgā 1920. g. 20. jūnijā. Studējis tieslietas Latvijas universitātē Rīgā un piederēja pie studentu korporācijas Beveronija. Nelaiķis atstāj meitu Brigitu, dēlus Jāni un Pēteri un māsu Elzu Jaunzemi Tokomā.

Laipni lūdzam LA lasītājus kārtot 1980. gada abonementa maksas.

GOLFS

Kanadas Latviešu Atklātās meistarsacīkstēs golfā 9. un 10. augustā Glen Cedars laukumā sacentās 31 dalībnieki; no tiem 4 spēlētāji bija mērojuši tālu ceļu no Ohio. Dāmu klasē uzvarēja Kanadas latviešu daudzkārtējā meistare Vija Grimba ar 186 sitieniem, atstājot otrā vietā pagājušā gada meistari Daci Tong ar 202 sitieniem. Priekšā devuma klasē Martas Dālbergas dāvāto ceļojošo balvu izcīnīja Anne Antmane, 2.v. Anna Kiršteina. Kanadas meistartitulu vīriešiem izcīnīja sabiedrībā pazīstamais futbolists un basketbolists Anatolijs Litaunieks ar 154 sitieniem, aiz sevi atstājot Arturu Antmani ar 160, Robertu Tong 162, Mārtiņu Grimbu jr. 164, Rolandu Simsonu 165 un Mārtiņu Grimbu sr. 169.

Priekšā devuma klasē R. Zemnicka dāvāto ceļojošo balvu izcīnīja Rolands Simsons, 2.v. Nikolajs Būlmanis. A. Mikelsona ‚Broadview Delicatessen' ceļojošo balvu senioriem izcīnīja Arturs Antmanis, 2.v. Roberts Freimanis. Balvas saņēma par gaŗākiem sitieniem, par tuvākiem pie bedrītes un vēl citas. Uzvarētāji Vija Grimba un Anatolijs Litaunieks saņēma mūsu Čikagas labvēļa P. Švānberga speciālās balvas — golfa maisus.

Kā parasti, visi spēlētāji spēles sākumā saņēma viņa dāvātās golfa bumbas. Kanadas latviešu golfa saime sirsnīgi pateicas P. Švanbergam par lielo atbalstu. Nākošais turnīrs notiks 7. septembrī, kur baltiešu vienības izcīnīs savu gadskārtējo meistarību. Sezonas nobeiguma turnīrs 28. septembrī Cherry Downs laukumā. Lūdzu laikus pieteikties pie Ivara Bāra, tel. 221-0225.

Nobeigumam tuvojas arī individuālās sacensības, kuŗās bez priekšā devuma finālā sacentīsies Arturs Antmanis un Mrtiņš Grimba jr. Sestdien pēc golfa spēles, golfotāju saime pavadīja patīkamu vakaru Daugavas Vanagu klubā. Toronto un apkārtnes golfa kluba valdē nākošos divos gados darbosies Marta Dālbergs, Ivars Melnbārdis, Ilmārs Kiršteins, Ivars Bārs un Arnolds Dzilna, kandidatos Nikolajs Būlmanis.

A. Dzilna

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts

Ziedputekšņi (Pollen)

Peru pieniņš (Royal Jelly) no

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel. 534-0563

FOAM-TECH

INSULATION CONTRACTOR

Namejs BATRAKS — (416) 274-3938

TAUPIET — izolējiet savu māju un vasarnīcu griestus un sienas, k āarī treileŗus. Speciālistu darbs ar vislabākiem izolācijas materiāliem. Aprēķini bez maksas.

P. O. Box 1, Station A, Missisauga, Ont. L5A 2Y9

KALUPS JEWELLERY LTD.

● DIMANTI ● PULKSTEŅI

● LATVISKAS ROTAS

Zeltkalies

ALDONAS KORMS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125

College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Murray E. Newbigging

BĒRU MĀJA

Izjusti personīgi pakalpojumi. pastāvīga kapella.

M. WAYNE HAMILTON

Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.

Auto novietošana. Tel. 489-8811, 489-8002

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īpašn. Elza Avots

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005

9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju: aužamās dzijas, vilnas dzipari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu gatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi **un audumi, atseviški tautas** tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

Veikali atvērti:

ceturtdienu un piektd. no 9 rītā — 8 vakarā.
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
sestdienās no pl. 9.30 rītā — 4 pēcp.

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKA uz

☐ vienu gadu $35.00

☐ 6 mēnešiem $18.00

☐ 3 mēnešiem $ 9.00

☒ Piemaksāju par 1980. gadu $.....

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čeku lūdzu sūtīt uz
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING, LTD. VĀRDA

ALCAN

ALSCO - RUSSELL

Aluminum Company

IERĪKO UN LABO

- Aluminija māju sienas un jumtu pārkares (soffits)
- Ūdens noteku caurules ar neredzamiem savienojumiem 5" dimensijā
- Durvju un logu nojumes un slēģus
- Dubultdurvis (storm doors) un logus
- Apmaina logus.

Licensētu amatnieku speciālistu lietpratīgs darbs.
Bezmaksas darbu novērtējumi katrā laikā.
Pakalpojam īpašniekam tieši — bez starpniekiem.

BETTER BUSINESS BUREAU MEMBER

Telefoni (416) 274-1589 vai
(416) 861-1087.

Īpašnieki: Andris Namgauds
Tom Russell

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19⅔ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00.
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30(trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M0R 2N5

Tālr. 531-3098

Izdevīgs laiks

pasūtināt spalvu un dūnu

segas, pēļus spilvenus,

kā arī guļamos maisus un žaketes un izdarīt to labojumus.

Zvanīt 787-9021.

Jūsu apdrošināšanas lietas būs labi un ērti nokārtotas ar šo latviešu aģentūru palīdzību — Zvaniet pēc izvēles.

Vald. Bebris
Beaverbrook Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Ave., Scarborough
759-0266; 759-2771

Arnolds Bērziņš
Berzins Realty Ltd.
72 Northdale Rd., Willowdale, Ont. M2L 2M1
445-5325

Ilmārs Jankovskis
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West, Toronto
533-8553

Latviešu aģentūras ir pelnījušas jūsu atbalstu, jo tikai latviešu aģentūras atbalsta latviešu sabiedriskos pasākumus.

Vēl šinī gadā iznāks LKOK plkv. Alberta Liepiņa grāmata

1. JĀTNIEKU PULKS

Šajā grāmatā būs sakopotas vairāku autoru atmiņas par dzīvi un notikumiem, ko tie piedzīvojuši, novērojuši un izjutuši, būdami pulka kaŗavīri. Grāmatas saturs iedalīts 105 nodaļās, ar vairāk nekā 300 illustrācijām. **Tā pasūtināma** tieši apgādā līdz 10. septembrim. Cena 27 ASV dol, Kanadas dol. 32. Pēc tam cena 20 proc. augstāk. Visus, kas pieteiksies un izdaris iemaksu līdz noteiktam laikam, ievedīsim grāmatai pievienotā subskribentu sarakstā. Uz pieprasījumu izsūtu pilnīgu satura rādītāju.

Apgāds GAUJA (Roberts Krūklītis)
P. O. Box 1594
East Lansing, Mich. 48823 USA

Labo visāda veid aautomašīnas
CREST MOTORS CUSTOM SERVICE
Latviešu uzņēmums, īpašnieks Š. MIĶELSONS
253 Merton Str. (starp Yonge un Mt. Pleasant)
Tel. 485-5537
Sestdienās strādā līdz pl. 12.00

HELLO WORLD Travel Ltd.
1868 Avenue Rd., Toronto, Ontario, Canada, M5M 3Z4
Tel: (416) 789-5304

Sīkāku informāciju un paskaidrojumus ceļojuma jautājumos sniedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto telefonu.

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAILAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienu vakaros līdz pl. 20.

Māra Gugāns-Lūsis

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
Riverview Gardens—769-9535
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane.

Mūsu ilggadīgais ērģelnieks
brīvmākslinieks

Viktors Kviesis

miris 1980. gada 28. jūlijā Barrie, Ont.

Kungs, Tavā rokā stāv mans laiks . . .
Ps. 31 — 16a.

Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudze

Mūsu mīļais

Pāvils Dombrovskis

miris 1980. gada 30. jūlijā Vankuverā

Mīlestībā viņu piemin
divi dēli, meita, vedekla, mazbērni un radi

MEŽVIDI

Latviešu draudzes lauku īpašumā Mežvidos bērnu vasaras nometnē piedalījās 88 bērni no Mičigēnas, Ilinojas, Virdžinijas Masačusetas, Minesotas un Kalifornijas. Nometnes vadītāja māc. Vera Fricsone ir ar ilgu gadu pieredzi. Par palīdzi darbojās Irene Medne, komandantu — V. Fricsons, nometnes ārstu — Dr. A. Birzgalis .

Šī gada nometnes vadmotīvs bija ietverta vārdos: mīlēt Dievu, savu tautu un runāt latviski. Jo sevišķa vērība bija pievērsta stāstiem par dabu un dabas parādību izskaidrošanai, kam klausītāji sekoja ar sevišķu interesi. Bērni ar vājākām valodas zināšanām tika iekļauti speciāli apmācāmo grupā. Daudziem ļoti patika peldēšana, sporta nodarbības un pēršanās pirtī.

Lielu dažādību nometnes dzīvē radīja nometnes vadības un audzinātāju noorganizētās nodarbības, kā šķēršļu gājiens, kamīna un talantu vakars, masku ballē, protams, arī svecīšu dievkalpojums. Katrs no tiem deva mazajiem kaut ko jaunu, interesantu un varbūt neparastu, salīdzinot ar ikdienas dzīvi un kārtējām nodarbībām. Nometnē viesojās un jauniešus apmācīja tautas dejās Lūcija un Nora Kalēji, bet bērniem piemērotus stāstījumus teica Berta Maine un Zelma Lapsiņa. Visas nodarbības un mācības risinājās pēc lietišķīgi izstrādātas programmas no agra rīta līdz vēlam vakaram.

Kaut arī darba posms bija jo intensīvs, ļikās, ka bērni ir nenogurdināmi, gandrīz vienmēr priecīgi, dzirkstošām acīm, gatavi klausīties un uztvert audzinātāju devumu. Rīta cēliens parasti sākās ar karoga uzvilkšanu un lūgšanu, bet diena beidzās ar karoga nolaišanu.

Diviem bērniem nometnes maksu samaksāja draudzes dāmu komiteja, bet vienam bērnam draudze. Cepurīšu ģimene dāvāja nometnes vajadzībām Latvijas un Amerikas karogus, bet V. Kalniņa ģimene vienu Amerikas karogu. Vecie karogi pa daudzajiem gadiem bija diezgan nolietojušies.

V.Z.

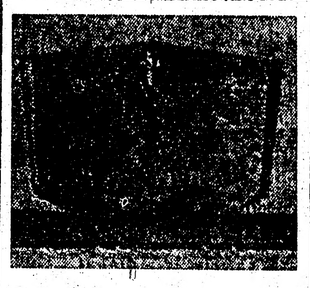

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Īgauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc E. J. Hopp

VITA
gatavo viesībām — mazām, elegantām, intimām. Tālrunis
491-9465

Vecākais latviešu puku veikals
Dibināts 1952. g.
Vesus
ZIEDI, SAKĀRTOJUMI UN STĀDI
katram gadījumam
Piegāde Lieltoronto pilsētas robežās
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO M6R 2L6
Tel. darbā (416) 534-4645,
pēc darba (416) 533-4037
A. Putniņš

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM.
PIEPRASIET TELEFONISKI.
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MELTĪTĒM.

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Dugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtdid., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektd., setd. no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet mūsu saistošai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam saglābt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

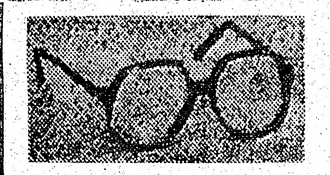

RATAS

IGAUŅU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251

Gatavo brilles pēc receptēm, arī no okupētās Latvijas

Zeiss ● Rodemstock ● Crist Dior rāmji

Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)

Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.

Latviešiem atlaide

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING:

1) Ietaupa darbu un laiku
2) Instalācijas un apkures izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS

534-2964 *Īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS

1708 Queen St. W., Toronto M6R 1B3

Tel. 537-1401

Fotogrāfisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.

(416) 863-1166 BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD. 247 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2

We believe every picture counts

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.

221-1159

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician

VĀCU OPTIĶIS

Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.

1536 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kredītsab. Dundas — Bloor nodaļas. Telef. 535-6252.

LATVIEŠU NAMS
IZĪRĒ TELPAS
491 College St.
KLĀJ
VIESĪBU
GALDUS
Tel. 922-2931

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

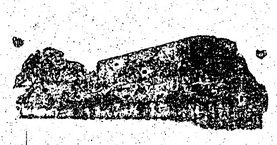

BALTIC MOVERS

TĀLR. 534-1403, Toronto

Andrejs M. Stikuts
B.A., LL.B.
ADVOKĀTS
17 Queen St. E., #701, Toronto, Ont. M5C 1P9. Tel. 364-6370

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Plašā izvēlē
latviska un moderna keramika, skulptūras, sienas segas

Piepem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (Īpatnē ji latviski medus dzelteni un zaļi).

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS — ZIGFRID ART POTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tel.536-8183.

M. LUNSKY, O.D., M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekšēji pieteikšanās Tālr. 921-3924
670 College St. (Pie Bathurst) Toronto M6G 1A8

RM ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD.
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel. 924-1469

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Amber Printers and Publishers
spiestuvē nelielā skaitā vēl dabūjamas grāmatas:

Krišjānis Ozoliņš — **Celies augšā, atmiņas** — **$7.50**
Anna Ozoliņa — **Atmiņu ziedi, dzejas** — **$6.00**
Jānis Zariņš — **Cepure ar zelta vārpu** — **$6.00**
Eduards Freimanis — **Divas pasaules** — **$3.75**
Laiks, Telpa, Ļaudis — visas 3 daļas.

Riga dimd, Riga dimd!

IZRAKSTI NO EIROPAS VASARAS SKOLAS DIENASGRĀMATAS

Pamazām visās mūsu patvēruma zemēs izskan Vasaras skolu un nometņotāju priecīgās balsis. Laikraksti vēstī, ka atvadīšanās visur ieilgusi. Pārvaros skumjas šķiroties, jaunieši trauksies pretim jaunai vasarai. Rītdienas zīmē sniedzam dažus izrakstus no Eiropas vasaras skolas Rīga Minsterē dienas grāmatas. Kas zina, varbūt latviešu ģimenēm no Kanadas, plānojot Eiropas ceļojumus, patiksies ciemoties EVS Rīgas saimē.

Māra Ieviņa no ASV raksta: arī šajā vasarā Eiropas Vasaras skola turpināja tautas balvas saņēmējas Annas Ziedares iesākto darbu. EVS atkal apvienoja 3 kontinentus vēl kuplākā skaitā. Ja pagājušajā vasarā bija 33 auzēkņu, tad šogad jau 41. Turklāt rets gadījums, ka beidzot zēni pārsvarā — 22 pret 19.

EVS 80 atklāšanā visa skolas saime pulcējās MLĢ karoga laukumā. Mēs visi no malu malām, no Anglijas, ASV, Austrālijas, Francijas, Latvijas, Vācijas un Zviedrijas sanācām lielā lokā un klausījāmies mācītāja P. Kļaviņa lūgšanas vārdus. Pēc tam EVS administrātors aicināja Pāvilu Johansonu no Zviedrijas vadīt EVS trīs nedēļu darbu. P. Johansons paskaidroja mums skolas galvenos mērķus, nolasīja Annas Ziedares un citu pagājušās vasaras audzinātāju un audzēkņu no tālienes sūtītos sveicienus. Akta beigās uzvilkām Latvijas karogu un dziedājām mūsu valsts himnu. Pēcpusdienā notika izbraukums. Apskatījām Minsteres apkārtni. Dienu beidzām ar svētbrīdi Svētajā Jāņa kapellā.

Dainis no okup. Latvijas: kas mani pamodināja, to es nezinu, bet piecēlies es biju. Uzģērbis sporta drēbes, gatavojos rīta vingrošanai. Kāds no pagājušā gada skolēniem rīta vingrošanu nosauca par mocīšanu, tāču nekas traks tomēr nebija. Laikam jau pašam mocītājam kauli nebija pieraduši pie drēgnā Minsteres laika. Uzvilkām karogu un devāmies uz brokastīm.

Šorīt pirmās divas mācību stundas bija domātas latviešu valodas spēju noteikšanai. Vajadzēja rakstīt stāstiņu par pircējiem veikalā, kuri bija iekārojuši vienu un to pašu mantu. Atkarā no mūsu gramatikas, izdomas un pareizrakstības spējām tikām sadalīti grupās.

Pirmā stunda Latviešu ģimnazijas telpās bija ticības mācība, tad, atgriežoties internātā, mūsu grupa atsauca atmiņā Latvijas ģeografiju.

Pēc pusdienām sekoja rīkles deldēšana jeb dziedāšana. Taču dziedot laikam visiem domas metās uz nākošo dienas plānā ierakstīto sporta nodarbību. Pēc vakariņām sekoja mājas darbi un tautas dejas, kuras dienas gaitas plānā bija nomaskējušās ar „Sporta spēlēm". Tā bija baigā mocība, it īpaši tādiem kā man, kuri vēl nemāk dejot.

Pēc uzkodas varēja mierīgi atpūsties, tad sekoja gulēt iešanas dziesma, pēc kuras paziņoja, lai visi uzvedas klusi, jo Jānītis esot saslimis jau pirmajā dienā. No tā var secināt, ka mācīties vasarā nav nemaz tik viegli.

Andra Apīne no Vācijas: šorīt pēc ilgas klusēšanas atkal atskanēja pirmās vasaras skolēniem tik pazīstamā Eduarda trompetes skaņas. Kad karogs bija uzvilkts, visi devāmies brokastīs. Ēdamzālē katram pie šķīvja atradām saimnieču uzsaukumu uzrakstīt mīļāko ēdienu. Vēlāk visiem par pārsteigumu, vairums skolēnu no rītiem vēlējās vienkāršo auzu pārslu putru, bet bija arī ļoti ekskluzīvi pieprasījumi. Brokastīm sekoja vasaras skolas nopietnā daļa — mācību laiks, bet jau pulksten divpadsmitos pirmie skolēni stāvēja pie ēdamzāles durvīm, prasīdami pusdienas.

Šodien dziedāšanu vadīja Edīte Zeile–Annusa. Sporta stundā skolēni nesadalījās interešu grupās, bet kopīgi spēlēja volejbolu. Noguruši no sporta, atsvaidzinājušies ar garšīgajām uzkodām, skolēni gāja uz lasīšanas stundu bibliotēkā. Tūlīt pēc vakariņām sagatavojām mājas darbus. Tiešām, visi strādāja diezgan klusi un nopietni. Tautas deju stundās šodien Helmūts Lībietis no Anglijas mocīja īpaši meitenes. Īsi pirms stundas beigām Pāvils Johansons atgādināja Helmūtam, ka vairs tikai piecas minūtes laika, bet kad Pāvils vairs neskatījās, Helmūts sacīja: „Vēlreiz no sākuma!"

Nosvīduši un nolēkājušies, skolēni sadalījās pa interešu grupām. Mazais Aldis kā pirmais uzsāka aust prievīti, bet Linda auda rakstu. Vēlu vakarā rādīja slīdītes no Rīgas. Rita ar Daini, abi vēl pirms neilga laika no Latvijas izbraukuši, stāstīja par Rīgas ēkām un turienes dzīves īpatnībām. Diena beidzās ar Pāvila komponēto dziesmiņu:

Ai – jā, ai – jā,
mēnestiņš iet staigāt;
dos man saldu miedziņu,
vērps man sapņu diedziņu,
līdz pašami rītiņam. Ai - jā.

Laima Vētra no Vācijas: diena iesākās, kā vienmēr, ar visiem obligātiem uzdevumiem. Tieši plkst. 9 visi skolēni sēdēja savās klašu telpās un nepacietīgi gaidīja stundas sākumu. Iesākām ar vēstures stundu. Manas grupas 16 skolēni ieinteresēti klausījās Imanta Alkšņa stāstījumu. Stunda pagāja ātri. Bet nevajadzēja ilgi sērot, jo otrā stundā klasē ienāca Kārlis Brēmanis. Mēs cītīgi locījām visādas nenoteiksmes. Bet arī skaistākais laiciņš reiz beidzas, un tā pienāca beidzamā stunda — mūzika. Māra, mūsu skolotāja, enerģiskā balsī pastāstīja, kā pirms daudziem gadiem notikuši pirmie dziesmu svētki. Padiskutējuši, vai nevarētu stundu pagarināt, aizgājām uz internātu.

Pēcpusdiena bija ļoti mierīga, toties vakarā atgadījās kaut kas sevišķs — beidzamais skolnieks, Andrejs no Anglijas, ar lielu aplausu vētru tika uzņemts mūsu vidū. Nu mēs esam pilnā skaitā!

Diena beidzās, šur un tur vēl puikas ar meitenēm pakāvās, un visi ātri bijām gultās, lai nākamajā dienā varētu atkal tikpat priecīgi un izgulējušies iet skolā.

Uldis Pāvulāns no Zviedrijas: es nesākšu stāstīt par briesmīgo vingrošanu un garšīgām brokastīm vai citām ēdiena reizēm. Labāk jārunā par lietām, kas interesantas. Mums bija lieliska trimdas sabiedrības mācība, ko vadīja Imants Alksnis. Pāvils Johansons stāstīja par latviešu jaunā perioda rakstniekam. Pēdējā stundā mums bija latviešu sabiedrības mācība ar ļoti labu skolotāju, Ritu Brūveri; viņa izbraukusi no Latvijas priekš trim gadiem.

Vakarā skolēniem bija jāstāsta par zemēm, kurās dzīvojam. Stāstījām par Vāciju, Angliju, Franciju, Zviedriju un arī par Latviju. Izrādās, ka skolas dažādās zemēs ir ļoti atšķirīgas. Dainis par Latviju stāstīja tik interesanti, ka izpelnījās pat aplausus.

Vilis no Latvijas: šodien skolas gaitā notika maza pārmaiņa. Latviešu valodas stundā atnāca J. Janševica no Sietlas un interesanti pastāstīja par savu mīļāko rakstnieci Zentu Mauriņu. Latviešu ģimnazijā atrodas Zentas Mauriņas mūzejs, kā arī bibliotēkā daudzi viņas daiļdarbi.

Pēcpusdienā sākās lielais šacha turnīrs ar septiņiem dalībniekiem. Te nu ar lielu sparu cīnāmies par uzvaru. Mūs atbrīvoja no dziedāšanas un pat sporta spēļu laikā spēlējām šachu. Tad nāca tā lēkāšana, ko citi sauc par dejošanu. Vēlāk trenējāmies volejbolā un beigās uzrāvām dažus mačus.

(Nobeigums nākošajā numurā)

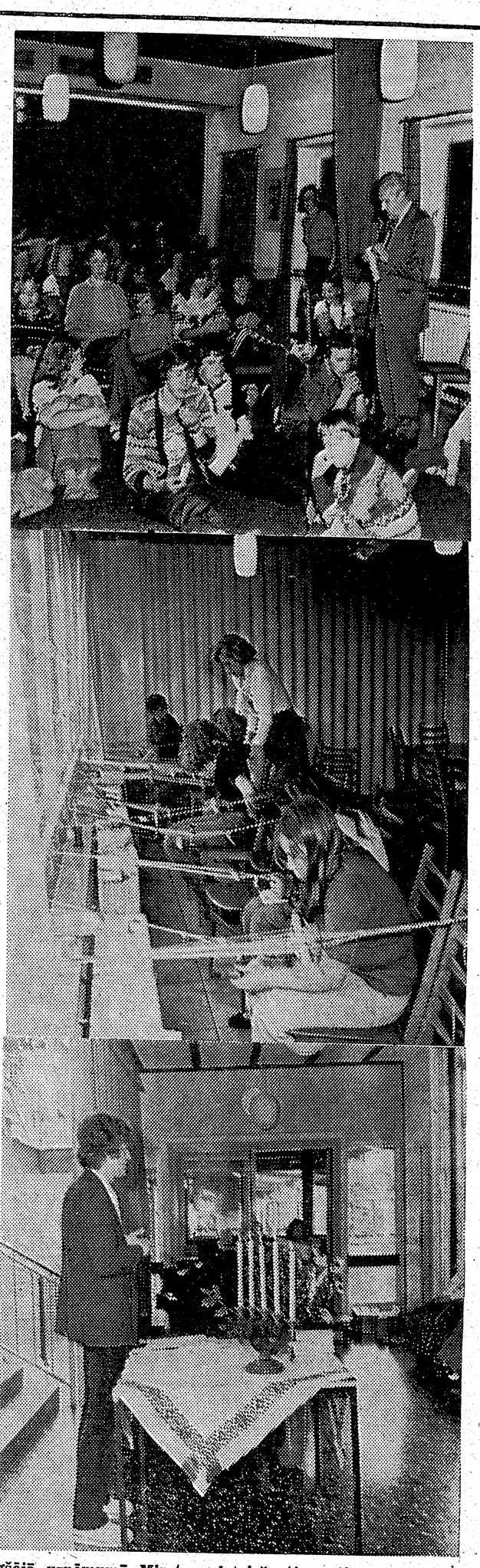

Augšējā uzņēmumā Minsteres latviešu ģimnazijas direktors A. Liepkalns Eiropas vasaras skolā Rīga diskusiju laikā. Vidū — prievīšu aušana. Apakšā — Pāvils Johansons uzrunā skolēnus un viesus.

Olimpisko . . .

(Turpinājums no 8. lp.)

vienam. Nepiepildījās naivo cerības — tiešā satiksmē ar padomju pilsoņiem, tiem pastāstīt par to, kas notiek brīvajā pasaulē, tāpat iepazīties ar ikdienas ļaužu dzīvi. Padomju valdība pierādīja olimpisko spēļu laikā, ka propagandas laukā tā ir nepārspējama; tā prot pārkāpt ikvienu noteikumu un tikt cauri bez soda. Tā var atļauties uzaicināt par cienījamu viesi cilvēku, kas pirms 8 gadiem Minchenes olimpiadā bija atbildīgs par Izraēlas sportistu noslepkavošanu: Jaseru Arafatu.

Vai olimpiskās spēles jebkad būs atkal tādas, kādām tām jābūt? Vai Maskavā inscenētā Olimpiadas parodija nav iznīcinājusi šo spēļu jēgu un nozīmi? Šo jautājumu atrisināšanu un noskaidrošanu jaunajai Starptautiskai olimpiskai komitejai mantojumā atstāja bēdīgi slavenais lords Kilinans.

A. L.

Pāvesta kreisā roka

(Turpinājums no 1. lp.)

tera izmisumā pasniegto miera palmu Kenedijs izlikās neredzam, un to vislabāk liecināja viņa īsā, negribīgā parādīšanās tribīnē kongresa beigu cēlienā. Savā ekceptēšanas runā Kārters vienīgos aplausus izpelnījās par patētisko solījumu turpināt iesākto cīņu par cilvēka tiesību respektēšanu visā pasaulē.

Un tikai nedēļu pēc šīs deklarācijas, atsaucoties uz tagadējo nozīmīgo krīzi Polijā, Baltais nams paskaidro: „Iekšpolitiskas problēmas ir pašas Polijas pilsoņu un valdības lietas. Viņiem pašiem jāsadarbojas un jāatrod šīm problēmām atrisinājums."

Varbūt ka arī mums būtu jāiegaumē, ka klauvējot pie durvīm Vašingtonā, mēs līdz šim neko daudz vairāk neesam ieguvuši kā eventuāli klauvējot pie Lichtenšteinas vai Monako valdnieku mitekļiem. Jācer, ka pēc novembŗa vēlēšanām reiz beigsies ASV politiskās impotences periods. Gaidot šī brīža pietuviņāšanos, pieminēsim savās lūgšanās drosmīgos poļu strādniekus. Kāda vienkārša latviešu strādnieka Freimaņa–Brīvnieka vārdiem runājot: „Strādnieks palīdzēja komūnismam piedzimt, strādnieks gādās par šīs viltus politiskās sistēmas apbedīšanu." No Freimaņa mutes Dieva ausī.

Aleksandrs Kegumnieks